

פְּרִשֵׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ

א וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהֱרָן וְאֶמְרָתָ אֵלָיו בְּהַעֲלוֹתָךְ אֶת הַנְּרוֹת וְגוֹ', רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, ^א וְהוּא כִּחְתָּן יוֹצֵא מִחוּפְתּוֹ וְגוֹ'. זַכָּאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקַב"ה אֶתְרַעֵי בְּהוֹן, וְיִהְיֶה לְהוֹן אוֹרְיִיתָא דְקִשּׁוּט, אֵילָנָא דְחַיִּי, ^א דְּבִיָּה בַר נָשׁ יְרִית חַיִּין לְהַאי עֲלָמָא, וְחַיִּין לְעֲלָמָא דְאֵתִי. דְּכָל מֵאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרְיִיתָא וְאֶחִיד בְּה, ^ב אֵית לֵיה חַיִּין. וְכָל מֵאן דְּשָׁבִיק מְלֵי דְאוֹרְיִיתָא, וְאֶתְפָּרַשׁ מְאוֹרְיִיתָא, כְּאֵלוֹ מִתְפָּרַשׁ מִחַיִּין, בְּגִין דְּהֵיא חַיִּין, וְכָל מְלוֹי חַיִּין, הַה"ד ^א כִּי חַיִּים הֵם וְגוֹ'. וְכַתִּיב ^ד רַפְאוֹת תְּהִי לְשַׁרְךָ וְגוֹ'.

ב ת"ח, אֵילָנָא דְחַיִּי, אֶחִיד מְעִילָא לְתַתָּא. וְהַאי שְׁמַשָּׁא דְנְהִיר לְכֻלָּא, נְהוּרָא דִילֵיה שְׁאָרֵי מְרִישָׁא, וְאֶתְפָּשֵׁט בְּגוּפָא דְאֵילָנָא בְּאַרְח מִישֵׁר, ב' סְטָרִין אֶחִידָן זְבִיָּה, חַד לְצַפּוֹן, וְחַד לְדְרוֹם. חַד יְמִינָא, וְחַד שְׁמַלְא. ^ה בְּשַׁעֲתָא דְשְׁמַשָּׁא נְהִיר כְּמָה דְאֶתְמַר, מֵהוּא וְגוּפָא דְאֵילָנָא, אֶתְקִיף לְדְרוּעָא דִימִינָא, וְאֶנְהִיר בְּתוֹקְפֵיה. וּמִתּוֹקְפֵיה נְהִיר שְׁמַלְא, וְאֶתְפָּלִיל זְבִיָּהוּרִיה.

חֲלוּפֵי גְרַסָּאוֹת

א דביה אחיד כ"ג חין ולי"ג ירית. ב אחיד בחין. ג והוא שמשא דאנהיר לכלא ונהורא. ד ל"ג ביה. ה מוסיף ואינון בשעתא. ו נופא. ז בנהירו.

מסורת הזהר

א) שמות עז צ"ח ב (תהלים יט), תרומה סז אות קצט ת"ז בהשמטות ת"ו קמד: ז"ח ח ט"א שי"ח מה ט"ב שי"ח עו ט"ג שכ"ד. ג (משלי ד) ח"ג קס: ת"ז תכ"ב סז: ד (שם ג) ח"ג פ: קס: ת"ז תי"ד ל: תסג צ"ד: ת"ע קלח.

הסולם

והוא כחתן יוצא מחופתו

עץ החיים שהוא ז"א, אחוז ממעלה למטה. ושמש הזה, שהוא ז"א, המאיר לכל, האור שלו מתחיל מראש, שהוא חב"ד, ומתפשט בגוף האילן שהוא ת"ת, בדרך ישר. ב' צדדים אחוזים בו אחד לצפון, ואחד לדרום, אחד ימין, שהוא חסד, ואחד הוא שמאל, שהוא גבורה. בשעה שהשמש מאיר מהגוף ההוא של האילן, כמו שלמדנו, הוא מתקיף לזרוע ימין תחילה שהוא חסד, ומאיר בתוקפו. ומתוקפו של הימין מאיר השמאל שהיא גבורה, ונכלל באורו.

והוא

מאמר

א) וידבר וגו' בהעלותך את הנרות וגו': ר' יהודה פתח, והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'. אשרי חלקם של ישראל שהקב"ה רצה בהם, ונתן להם תורת אמת, עץ החיים, שבו יורש האדם חיים לעולם הזה וחיים לעולם הבא. שכל מי שמשתדל בתורה ואוחז בה יש לו חיים. וכל מי שעוזב דברי תורה, ונפרד מן התורה, הוא כאלו נפרד מן החיים, משום שהיא חיים וכל דבריה חיים. ז"ש כי חיים הם וגו'. וכתוב, רפאות תהי לשריך וגו'.

ב) ת"ח אֵילָנָא דחיי וכו': בוא וראה,

(דפוי"ך דף קמ"ח ע"ב)

ב

בהעלותך

ג) והוא כַּתֵּן יוֹצֵא מִחֶפְתּוֹ, מֵאֵן אִיהוּ חֶפְתּוֹ. דָּא אִיהוּ עֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹא אִמּוּ בְיוֹם חֲתָנָתּוֹ. יוֹצֵא מִחֶפְתּוֹ, דָּא אִיהוּ רִישָׁא ׀ דְּכָל נְהוּרָא כּד״א בְּקִרָא דְאַבְתְּרִיָּה, מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ, דָּא שִׁירוּתָא דְכָלְא, דְאַקְרִי מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם. וּכְדִין, נְפִיק כַּתֵּן ׀ מִמֶּשׁ, כּד נְפִיק לְאַעְרָעָא לְכַלְתִּיהּ, רְחִימְתָא דְנַפְשׁוֹ, וּפְרִישׁ דְרוּעוֹי, וּמְקַבֵּל לָהּ.

ד) כִּהְיֵא גּוֹנָא וְהוּא כַּתֵּן יוֹצֵא מִחֶפְתּוֹ, אֲזֵלָא שְׁמֵשׁא וְאַתְפְּשֵׁט לְגַבֵּי מַעְרַב, בְּיַן דְּמַעְרַב אֲתְקָרִיב, סֵטֵר צְפוֹן אֲתַעַר לְקַבְלִיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְקָרִיב לְמַעְרַב, וְנוּיַג לִיהּ בְּאַתְרֵיהּ, כְּמָה דְאַתְמַר דְּכַתִּיב, ׀ שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי. וּלְכַתֵּר סֵטֵר דְרוּם דְּאִיהוּ יְמִינָא, דְּכַתִּיב וַיְמִינֵנוּ תַּחֲבָנֵינוּ. כְּדִין יֵשִׁישׁ כְּגַבּוֹר לְרוּץ אֲרַח, לְאַנְהָרָא סִיחָרָא וְאוּקְמוּהָ. ת״ח, בְּהַעְלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, אֲלֵין בּוֹצִינֵין עֲלָאִין, דְּכִלְהוּ נְהִירֵין כַּתְּדָא מִן שְׁמֵשׁא. ׀

ה) ר' אבא פתח, ׀ אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה י״י בְּאוֹר פְּנִיךָ יִהְלָכוּ. הָאִי קִרָא אוּקְמוּהָ, אַכְּל ת״ח, וְנָפְאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקַב״ה יֵהֵב ׀ לֹון אוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, ׀ וְאוֹלִיף לֹון אֲרַחוּי, לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, וְלִמְיֵטֵר פְּקוּדֵי דְאוֹרֵייתָא, לְמַנְפֵי ׀ בְּהוּ לְעֵלְמָא דְאַתֵּי. וְקָרִיב לְהוּ בְּשַׁעְתָּא דְנַפְקוּ מִמְצָרִים, דְּהָא כְּדִין אֲפִיק לֹון מְרְשׁוּתָא אֲתְרָא, וְסֵלִיק לֹון לְאַתְאַתְדָּא יִבְשְׁמִיָּה, וּכְדִין אֲקָרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי חוֹרִין מְכֻלָּא. דְּלָא יִתְבוּ תַּחוֹת רְשׁוּתָא אֲתְרָא, וְסֵלִיק לֹון לְאַתְדָּא יִבְשְׁמִיָּה, דְּסֵלִיק עַל כָּלְא, דְּשֵׁלִיט עַל עֲלָאִין וְתַתְּאִין.

מסורת הזהר

ח (שיר ג) וארא ב צ״ו. ו) (שם ב) ב״א רלה צ״א. ח בדרפ״י כתבו חסר כאן. ל ל״ג לון. ט להו. י בשמא; בשמ״א. ט בשמ״א.

חלופי גרסאות

ח וכלא; וכלהו. ט מוסיף כחתן ממש. י ל״ג דכתיב. כ בדרפ״י כתבו חסר כאן. ל ל״ג לון. ט להו. י בשמא; בשמ״א. ט בשמ״א.

מאמר

הסולם

והוא כחתן יוצא מחופתו

דף קל״ו ד״ה פנימיות) שה״ס פיוסא ונטילת רשות. שכתוב, שמאלו תחת לראשי. ולאחר כך צד דרום שהוא ימין דהיינו חסד, שכתוב וימינו תחבקני. אז ישיש כגבור לרוץ ארח, להאיר הלבנה מקו האמצעי, שהוא יסוד, והעמידוהו. בוא וראה בהעלותך את הנרות, אלו הם נרות העליונים, שהם ספירות המלכות, שכולם מאירים יחד מן השמש. שהוא ז״א. (ה) ר' אבא פתח וכו': רא״פ, אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון. מקרא זה העמידוהו. אבל בוא וראה אשרי הם ישראל שהקב״ה נתן להם התורה הקדושה, ולמד אותם דרכיו להתדבק בו, ולשמור מצות התורה לזכות בהם לעולם הבא. וקרב אותם בשעה שיצאו ממצרים, כי אז הוציאם מרשות אחר, והעלה אותם להתאחד בשמו, ואז נקראו בני ישראל בני חורין מכל, שלא ישבו תחת רשות אחר, והעלה אותם להתאחד בשמו העולה על הכל, השולט על עליונים ותחתונים.

ומגו

ג) והוא כחתן יוצא מחופתו: שואל, מי היא חופתו. ומשיב, זו היא עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. שהם המוחין חב״ד שמקבל מאמו, שהיא בינה. יוצא מחופתו, זה הוא הראש של כל האור, דהיינו חב״ד. (כנ״ל תרומה אות קכ״ו) כמו שאתה אומר בהכתוב שלאחריו מקצה השמים מוצאו. שזה הוא תחילת הכל שנקרא קצה השמים, דהיינו בינה שממנה יוצא ומתחיל ז״א הנקרא שמים. ואז יוצא כחתן ממש כשיוצא לפגוש כלתו אהבת נפשו, ופורש זרועותיו, שהם חסד וגבורה, ומקבלה.

ד) כהאי גוונא והוא וכו': כעין זה, והוא כחתן יוצא מחופתו, השמש שהוא ז״א, הולך ומתפשט למערב, שהיא המלכות. כיון שהמערב מתקרב, מתעורר כנגדה תחילה צד צפון, שהוא גבורה, וקרב למערב, ומזדווג עמה במקומה, כמו שלמדנו, כי תחילת זווג ז״א הוא בשמאל שהוא גבורה. (כנ״ל ב״ב

דרפ״י דף קמ״ח ע״ב * דף קמ״ט ע״א)

בהעלותך

ג
(ו) ומגו רחימותא דלהון, קרא לון ^מ בני בכורי ישראל, כגוונא ^ע עלאה. וקטל כל בכור דלעילא ותתא, ושרא קטירין ואסירין דעלאין ותתאין, בגין לאפקא לון, ^ז ועבד לון בני חורין מפלא. וע"ד לא בעא קב"ה, לא מלאך, ולא שרף, אלא איהו. ועוד, דהא איהו ידע לאכתנא ולמנדע פלא, ולמשרי אסירין, ולאו אינון ברשותא דשליחא אתרא אלא בידיה.

(ז) תא חזי, ביהוה ליליא דבעא קב"ה לקטלא כל אינון בכורי כמה דאתמר, בשעתא דרמש ליליא, אתו מזמרין לזמרא קמיה, אמר לון, לאו עידן הוא דהא שירתא אתרא, מזמרין בני בארעא. בשעתא דאתפליג ליליא, אתער רוח צפון, וקב"ה כדן עבד נוקמין, וישראל ^פ עבדין שירתא בקול רם, וכדין עבד לון בני חורין מפלא, ומלאכין עלאי, וכל משריין פלהו, הו צייתין להון לקליהון דישראל. פתר דאתגורו, ורשימו לבתיהון, מההוא דמא, ומדמא דפסחא, בתלת רשימין. ^ט על המשקוף ועל שתי המזוזות.

(ח) מ"ט. הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא קדישא, ומחבלא כד איהו נפיק, וקמי ההוא דמא דתנה רשים על ההוא פתחא, תניס עליהו דישראל, הה"ד ופסח ^י על הפתח וגו'. הכא אית לאסתפלא, אי קודשא בריך הוא אתי וקטיל בארעא דמצרים, ולא ^י שליח אתרא, ^י רשימא דא דעל פתחא למה, וקא פלא גלי קמיה. ותו, מהו ולא יתן המשחית, ולא ישחית מבעי ליה.

חלופי גרסאות

ע מוסיף בקדושה עלאה. פ וע"ד קטיל. צ ל"ג ועבד לון בני חורין מכלא. ק מזמרין ואמרין הלולא [; הללא] בקול רשימו לקבליהון בתלת רשימו לבתיהון. ט שלה. ת ל"ג מן רשימא עד מהו.

מסורת הזהר

(ח) (שמות ד) לך קמר צ"ד. ט) (שמות יב) נח ל צ"ב. רס. ד מההוא דמא ומרמא דפסחא רשימו לבתיהון; מוסיף מן רשימא עד מהו.

אשרי העם יודעי תרועה

נתעורר רוח צפון, והקב"ה עשה אז נקמות לישראל וישראל מזמרים שירה בקול רם, ואז עשה אותם בני חורין מכל. ומלאכים עליונים, וכל מתנות העליונים כולם, היו מקשיבים לקולם של ישראל, אחר שנמולו, ורשמו בתיהם מאותו הדם ומדם הפסח בג' רשימות, על המשקוף ועל ב' המזוזות.

הפסח

(ח) מ"ט. הא אוקמוה וכו': מהו הטעם שרשמו הדם על המשקוף וב' המזוזות. הרי העמידוהו. משום שהוא רושם קדוש, והמחבל, כשיצא וראה אותו הדם שהיה רשום על הפתח רחם על ישראל. ז"ש ופסח ה' על הפתח וגו'. כאן יש להסתכל, אם הקב"ה בא והרג בארץ מצרים ולא שלח אחר, רושם זה שעל הפתח למה, והרי הכל גלוי לפניו. ועוד מהו, ולא יתן המשחית שמשמע שהוא שליח, ולא ישחית היה צריך לומר.

אלא

מאמר

(ו) ומגו רחימותא דלהון וכו': ומתוך אהבתם קרא אותם, בני בכורי ישראל, כעין שלמעלה, כמו ז"א הנקרא בכור. והרג כל בכור שלמעלה ולמטה מסטרא אחרא, והתיר קשרים ואסורים של עליונים ותחתונים שעשו המצריים שלא יוכלו ישראל לצאת ממצרים, כדי להוציאם, ועשה אותם בני חורין מכל. וע"כ לא רצה הקב"ה להוציאם על ידי מלאך ולא שרף אלא הוא עצמו. ועוד כי הוא ידע להבחין בין בכור ושאינו בכור, ולדעת הכל, ולפתוח אסורים, ואינם ברשות שליח אחר אלא בידו.

(ז) תא חזי ביהוה וכו': בוא וראה, בלילה ההוא שרצה הקב"ה להרוג כל אלו הבכורים, כמו שלמדנו, שבשעה שהחשיך הלילה, באו מזמרים לומר לפניו. אמר להם הקב"ה אין הזמן לומר שירה, כי שירה אחרת מזמרים בני בארץ. בשעה שנחלק הלילה,

(דפו"י דף קמ"ט ע"א)

ד

בהעלותך

(ט) אלא ודאי הכי הוא, דכתיב ויג' הכה כל בכור. ויג': הוא ובית דינו. ויהוא פי דינא הקא אשתכח. ובכללא בעי לאתחזא עובדא, בגין לאשתתבא. דהא פגוונא דא על גבי מדבחא, בגין דלא אשתכח מתבלא.

(י) האי בעובדא, ובזמנא דלא אצטריך האי, פגון ראש השנה, דאיהו יומא דדינא, ומאריהון דלישנא בישא קיימין עלייהו דישראל, בעינן מלין, דצלותין ובעותין, ובעינן לאתחזא עובדא פמה דאוקימנא. והא אתמר, ובמה בשופר. ולא תערא שופרא אתרא. ואנן מפיקין בההוא קלא, רחמי ודינא פתדא, כלא פדקא יאות. פמה ודההוא שופר עלאה, אפיק קלא דאיהו פללא פתדא. ולא תערא רחמי קאזלינן, ולתברא מאריהון דדינא, דלא ישלטון בהאי יומא. וכד רחמי מתערין, פלהו בוצינין עלאין נהרין מהאי גיסא ומהאי גיסא. פדין באור פני מלך חיים.

(יא) ת"ח, בשעתא דכהנא אתפגון לאדלקא בוצינין לתתא, ותוה קריב קטורת בוסמין, בההוא שעתא פדין בוצינין עלאין נהרין, ואתקטר כלא פתדא, ומדו וקטורתא אשתכח בכלהו עלמין, הה"ד שמן וקטורת ישמח לב, וע"ד בהעלותך את הנרות.

חלופי גרסאות

א ליג ודאי ב מכאן דבכלא ג לאתחזאה ד ליג צלותין.
ה ברוחא ונפשא. ו מוסיף לאתחזאה שופר ולא תערא. ו דההוא.
ח מתרין. ט ליג בשעתא. י מוסיף דכחנא רבא.

מסורת הוהר

י (שם יב) וישלח ז צ"ו. כ (משלי טז) ויחי לה צ"ד.
ז (שם כז) ויקרא לו צ"ב.

אשרי העם יודעי תרועה

שופר הזה, רחמים ודין יחד הכל כראוי, כמו ששופר עליון ההוא שהוא בינה הוציא קול, שהוא ז"א, שהוא כלל של חסד דין ורחמים יחד, כי ת"ת שהוא ז"א, כלול חסד דין ורחמים, ולעורר רחמים אנו הולכים בתקיעת שופר, ולשבר בעלי הדין שלא ישלטו ביום ההוא. (עי' לעיל וירא מאות שפ"א עד שפ"ז) וכשהרחמים מתעוררים כל נרות עליונים דהיינו הספירות, מאירים מצד זה ומצד זה, דהיינו מימין ומשמאל, אז באור פני מלך חיים.

הסולם

מאמר

(ט) אלא ודאי הכי וכו': אלא ודאי כך הוא. שכתוב, וה' הכה כל בכור. וה' מורה, הוא ז"א, ובית דינו, מלכות. ובית דינו זה נמצא כאן, וע"כ כתוב המשחית. ובכל מקום צריכים להראות מעשה למטה כדי לעורר כנגדו למעלה להנצל. ובשביל זה היו צריכים לתת הדם על המשקוף ובי המזוזות כדי לעורר עליהם הרחמים למעלה. כי כעין זה הם הקרבנות על המזבח, כדי שלא יהיה נמצא משחית.

(יא) ת"ח בשעתא דכהנא וכו': בוא וראה בשעה שהכהן נתכוון להדליק נרות למטה והיה מקריב קטורת הסמים, אז באותה שעה מאירים נרות עליונים, שהם הספירות, ונקשר הכל יחד ושמחה וחדוה נמצאים בכל העולמות, ז"ש שמן וקטורת ישמח לב. וע"כ כתוב, בהעלותך את הנרות.

(י) האי בעובדא ובזמנא וכו': זה הוא במעשה, דהיינו בקרבנות. ובזמן שלא צריך זה, כגון בראש השנה, שהוא יום הדין, ובעלי לשון הרע עומדים לקטרג על ישראל, שאינו מספיק בקרבנות לבד, צריכים דבורים, דהיינו תפלות ובקשות, וצריכים להראות מעשה, כמו שהעמדנו, ולמדנו, במה. בשופר. כדי לעורר שופר אחר, שהוא בינה, ואנו מוציאים בקול (דפו"י דף קמ"ט ע"א)

רבי

בהעלותך

ה

(ב) רבי אלעזר ור' יוסי ור' יצחק, הוו אולי באורחא, פגעו באינון ^א טורי קרדו, עד דהוו אזלי, זקף עינוי ר' אלעזר, וחתמי אינון טורי רמאי, והוו חשוכון, ונתלן בדחילו. א"ר אלעזר לאינון חברייה, אלו אבא הקא, לא הוה דחילנא, אבל פיון דאגן תלתא, ומלי דאורייתא ביננא, דינא הקא לא אשתכת.

(ג) פתח ר' אלעזר ואמר, כתיב ותנח התיבה בחדש השביעי וגו', על הרי אררט וגו', פמה כביבין מלי דאורייתא, דבכל מלה ומלה, אית רזין עלאין, ואורייתא פלא, עלאה איקרי. ותנינן בתליסר מכילן דאורייתא, כל דבר שהיה בכלל, ויצא מן הכלל וללמד, לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל פלו יצא. דהא אורייתא דאיהי פלא עלאה, אע"ג דנפק מנה, חד ספור בעלמא. ודאי לא אתי לאתוואה על ההוא ספור, אלא לאתוואה מלין עלאין, ורזין עלאין. ולא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל פלו יצא. בגין דההוא ספור דאורייתא, או ההוא עובדא, אע"ג דהוא נפקא מכללא דאורייתא, לאו לאתוואה על גרמיה נפק בלבד, אלא לאתוואה על ההוא פלא עלאה דאורייתא פלא נפק.

(ד) כגון האי דכתיב, ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט. ודאי האי קרא מכללא דאורייתא נפק, ואתי בספור דעלמא. מאי אכפת לן, אי שרי בהאי, או בהאי, דהא באתר חד לישרי. אלא ללמד על

חלופי גרסאות

כ ל"ג ומלי דאורייתא ביננא. ל אמר לון ול"ג מן פתח עד כמה. ו כלל. ו ל"ג ללמד. ו ל"ג עלאה. ו לא אתי על ההוא ספור לאתוואה ודאי לא ללמד ול"ג אלא לאתוואה מלין עלאין ורזין עלאין. פ ל"ג כלא. צ בגין דכתיב; כגון דכתיב.

מסורת הזהר

(ח) (בראשית ח) בהשמטות ח"א וסא. ח"ג קח: רנו. רנו: רנו: ת"ז ת"ג כט. תכ"א נד.

דרך אמת א) הרי חשך והוא מענין קרנייתא או קרנייתא שביארנו לעיל בראשית טו א' (דפו"י) (וראה בראשית ח ד הרי אררט תרגומו טורי קרדו).

הסולם

ותנח התיבה בחדש השביעי

פשוט, ודאי אינו בא להראות על ספור ההוא, אלא להראות דברים עליונים וסודות עליונים, ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כי הספור ההוא של התורה או מעשה ההיא, אף על פי שיצא מכלל התורה, לא להראות על עצמו בלבד יצא, אלא להראות על כלל העליון של התורה כולה יצא.

מאמר

(ב) רבי אלעזר ורבי יוסי וכו': ר"א ור"י ור' יצחק היו הולכים בדרך פגעו באלו הרי חשך, בעוד שהיו הולכים נשא עינוי ר' אלעזר וראה אלו הרים הרמים, והיו חשכים ונוראים באימה. א"ר אלעזר אל החברים, אלו היה אבי כאן, לא הייתי מתירא, אבל כיון שאנו שלשה, ודברי תורה בינינו, לא יהיה נמצא כאן דין.

(ד) כגון האי דכתיב וכו': כמו זה שכתוב, ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט. ודאי מקרא זה יצא מכלל התורה, ובא לספור פשוט. שואל, מה אכפת לנו אם נחה בהר זה או בזה, שהרי הוכרחה לנוה באיזה מקום שהוא. ומשיב, אלא ללמד על הכלל כולו יצא. כי הוא רומז על זמן הדיון כמ"ש לפנינו. ואשרי הם ישראל שניתנה להם תורה עליונה תורת

(ג) פתח ר' אלעזר וכו': פר"א ואמר, כתוב, ותנח התבה בחדש השביעי וגו' על הרי אררט וגו'. כמה כביבים הם דברי תורה, שבכל מלה ומלה יש סודות עליונים, והתורה כולה נקראת עליונה. ולמדנו בבדייתא ד"ג מדות שבתורה, כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כי התורה שהיא כלל עליון, אע"פ שיוצא ממנה ספור אחד (דפו"י דף קמ"ט ע"א *) דף קמ"ט ע"ב)

אמת

בהעלותך

הקלל כלו יצא. ונכאין אינון ישראל, דאתיהיב להו אורייתא עלאה אורייתא דקשוט. ומאן דאמר, דההוא ספורא בלבד בא, תיפח רוחיה. דאי הכי, לאו איהי אורייתא עלאה, אורייתא דקשוט, אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה, איהי אורייתא דקשוט.

טו) תא חזי, מלך ב"ן, לאו יקרא דיליה הוא, לאשתעי מלה דהדיוטא, כ"ש למכתב ליה, ואי סליק בדעתך, דמלכא עלאה קב"ה, לא הוו ליה מלין קדישין, למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא, אלא דאיהו פניש כל מלין דהדיוטין, כגון מלין דעשו. מלין דהגר. מלין דלכזן ביעקב. מלין דאתון. מלין דבלעם. מלין דבלק. מלין דזמרי. וכניש להו, ויכל שאר ספורין דכתיבין, ועביד מנייהו אורייתא.

טז) אי הכי, אמאי אקרי תורת אמת, תורת יי תמימה, עדות יי נאמנה, פקודי יי ישראל, מצות יי ברה, יראת יי טהורה, משפטי יי אמת, וכתיב הנחמדים מזהב ומפז רב. אלין אינון מלי דאורייתא. אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה, איהו אורייתא דקשוט, תורת יי תמימה. וכל מלה ומלה, אתייה לאתנאה מלין עלאין, דההוא מלה דההוא ספור, לאו לאתנאה על גרמיה בלבד קא אתיא, אלא לאתנאה על ההוא פללא קאתי, כמה דאוקימנא.

יז) תא חזי ותנח התיבה וגו'. האי קרא דפך, כל שפן אתרנין, בשעתא דדינא תלי על עלמא, ודינין שרנין, וקב"ה יתיב על כורסייא דדינא למידן עלמא כההוא כורסייא, כמה רשימין אתרשימו ביה, כמה פיתקין גניזין בגויה, כגון אתמתא דמלכא, פלהו ספורים דפתיחו תמן אתגניזו, ובגין פך לא אתנשי מלה

חלופי גרסאות

ק מוסיף מלין ביעקב, ד כל ש ליג מן אורייתא עד תורת יי מוסיף אקרי תורה תמימה. א בכל ב מוסיף מלין אחרנין. ג ליג מן אלא עד כמה. ד כך איהו והא אתמר וליג כש"כ אחרנין. ה ספירין.

מסורת הזהר

1) (מלאכי ב) ב"א רו צ"ג. 2) (תהלים יט) הקסח"ז ק"ז צ"ב.

דרך אמת ב) בתוך אוצר המלך.

הסולם

ותנח התיבה בחדש השביעי
טז) אי הכי אמאי וכו': אם כן, למה נקרא תורת אמת, תורת ה' תמימה, עדות ה' נאמנה, פקודי ה' ישראל, מצות ה' ברה, יראת ה' טהורה, משפטי ה' אמת, וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב, שאלו הם דברי תורה. אלא ודאי התורה הקדושה העליונה, היא תורת אמת, תורת ה' תמימה, וכל מלה ומלה באה להראות דברים עליונים, כי דבר ההוא שבספור, אינו בא להראות על עצמו בלבד, אלא להראות על הכלל בא, כמו שהעמדנו.
יז) תא חזי ותנח וגו': בוא וראה, ותנח התיבה. מקרא זה הוא כך, כמו שיתבאר, כל שכן אחרים. בשעה שהדין תולה על העולם, והדינים שורים, והקב"ה יושב על כסא הדין, לרון העולם בכסא ההוא, כמה רשומות נרשמו בו

מאמר

אמת. ומי שאומר, שספור ההוא של התורה הוא להראות על אותו ספור בלבד בא, תיפח רוחו. כי א"כ אין התורה העליונה תורת אמת. אלא ודאי, התורה הקדושה העליונה, תורת אמת היא.

טז) ת"ה מלך בשר ודם וכו': בוא וראה מלך בשר ודם, אין לפי כבודו לדבר דבורי הדיוט, כל שכן לכתוב אותם. וכי יעלה על דעתך, שמלך עליון הקב"ה לא היה לו דברים קדושים לכתוב ולעשות מהם תורה, אלא שהוא אסף כל דברי הדיוטות כמו דברי עשו, דברי הגר, דברי לבן ביעקב, דברי האתון, דברי בלעם, דברי בלק, דברי זמרי, וקבץ אותם וכל שאר הספורים הכתובים, ועשה מהם התורה.

(דפו"י דף קמ"ט ע"ב)

בהעלותך

ז

מן מלכא, והאי כורסגיא לא אתקן, ולא שרגא. אלא בחדש השביעי, דאיהו יומא דדינא, יומא דכל בני עלמא אתפקדון ביה, בלהו עברין קמי ההוא פרסגיא. וע"ד, ותנח התבה בחדש השביעי, בחדש השביעי ודאי, דאיהו דינא דעלמא.

(יח) על הרי אררט, אליו ומאריהון דדינין, מאריהון דיבכא ויללא, וכלהו שליחין בההוא יומא קמי קב"ה וכמה מארי תריסין אתערו בהאי יומא, וכלהו קיימי תחות ההוא פרסגיא, בדינא דעלמא.

(יט) וישראל מצלאן צלותא בההוא יומא, ובצעאן ומתחננן קמיה, ותקעין בשופר, וקב"ה חייס עליהו, ומתפף דינא לרחמי. וכל עלאי ותפאי, פתחי ואמרי, אשרי העם יודעי תרועה וע"ד בעינא בההוא יומא, דההוא דתקע, דנע עקרא דמלה, ויכוון ביה בתרועה, ויעביד מלה בכחמתא, וע"ד כתיב, אשרי העם יודעי תרועה, ולא כתיב תוקעי תרועה, והא אתמר.

(כ) אלו כל ההוא יומא, כד רמש ליליא, סליקו לחד אתר, ואשכחו חד מערתא. א"ר אלעזר, ליעול חד גו מערתא, אי אשתכח אתר דאיהו יתיר מתתקן. עאל ר' יוסי, וקמא מערתא אחרא בגויה, נהורא דשרגא ביה, שמע חד קלא דהוה אמר, בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. הכא

מסורת הזהר

(U) (תהלים פט) לעיל אות ה צ"ז.

חלופי גרמאות

1 מוסיף סמכי כורסייא מאריהון, זי דכלהו שכיחין, ח מוסיף צווחא ואמרי, ט ועביד, י שומעי, כ מוסיף מערתא עאלו בגויה, ל חדא, מ ונהורא וליג בגויה.

מאמר

בו, כמה פסקי דינים גנוזים בתוכו, בתוך התיק של המלך, כל ספרים הפתוחים, נגנזו שמה, ומשום זה לא נשכח דבר מן המלך. וכסא ההוא אינו מתוקן ואינו שורה אלא בחדש השביעי, שהוא יום הדין, יום שכל בני העולם נפקדים בו, כולם עוברים לפני כסא ההוא. ועל זה, ותנח התיבה שהיא מלכות הנקודות תיבה, בחדש השביעי. בחדש השביעי ודאי, שהוא דין העולם.

הסולם

ותנח התיבה בחדש השביעי

העם יודעי תרועה. וע"כ צריכים ביום ההוא, שמי שתוקע, ידע עיקר טוד הדברים, ויכוון בהם בתרועה, ויעשה הדבר בחכמה עליונה, וע"כ כתוב, אשרי העם יודעי תרועה, ולא כתוב תוקעי תרועה. וכבר למדנו. פירוש, כי תקיעה יורה על חסד, ותרועה על דין, ועיקר הכונה צריך להיות על התרועה שהוא דין כדי להפך הדין לרחמים.

(כ) אזלו כל ההוא וכ"ו: הלכו כל אותו היום. כשהחשיך הלילה, עלו למקום אחד, ומצאו מערה אחת. א"ר אלעזר יכנס אחד תוך המערה, אם ימצא שם מקום שהוא מתוקן יותר. נכנס ר' יוסי, וראה מערה אחרת בתוכה ואור נר מאיר בה. שמע קול אחד שהיה אומר, בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. כאן לקחה כנסת ישראל, שהיא המלכות, אור, שאמא עלאה. שהיא בינה, מתעטרת, וכל הנרות, שהם ספירות המלכות, מאירים בה, ממנה. ואמר על עצמם, ב' נשמות דקות פורחות דהיינו שמעלים

(יח) על הרי אררט: אדרט, הוא לשון ארור, רוחז על אלו בעלי הדין, בעלי יבבה ויללה, וכל השליחים הנמצאים ביום ההוא לפני הקב"ה. וכמה בעלי מגינים מתעוררים ביום ההוא וכולם עומדים תחת כסא ההוא בדין העולם.

(יט) וישראל מצלאן צלותא וכ"ו: וישראל מתפללים תפלה ביום ההוא, ומבקשים ומתחננים לפניו, ותוקעים בשופר, והקב"ה מרחם עליהם, ומתפך הדין לרחמים. וכל העליונים והתחתונים פותחים ואומרים, אשרי (דפו"י דף קמ"ט ע"ב)

ה

בהעלותך

נְטִילַת כַּנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל נְהוּרָא, וְאִמָּא עֲלָאָה * מִתְעַטְרָא, וְכֻלְהוּ בּוֹצִינִין מִינָהּ נְהָרִין.
בַּה תְּרִין ^א טוֹפְסִירִין דְּקִיקִין פְּרַחִין, יִשׁוּבְכִינִין כְּלָהוּ קְטָרִין לְגַבֵּי עֲלָאָה, וּמִתְמָן
^ב לְתַתָּא.

כא שְׁמַע ר' יוֹסִי וְתַדִּי, אֶתָּא לְגַבֵּי ר' אֶלְעָזָר, א"ל ר' אֶלְעָזָר, נִיעוּל דְּקַב"ה
אֶקְדִּים לָן הָאֵי יוֹמָא, לְאַתְרַחְשָׁא לָן בְּנִסְיָן. עֲאֵלָה, פִּינֹן דְּעֲאֵלָה, חֲמוּ תְּרִין בְּנֵי נְשָׂא,
דְּהוּוּ לְעָאן בְּאוּרִייתָא. א"ר אֶלְעָזָר, ^א מָה יִקְרַח חֲסֵדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיָךְ
יִחְסִינִין. קָמוּ אֵלִין, וְיִתְבִּי ^ב כְּלָהוּ, וְחֲדוּ כְּלָהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה יִקְרַח חֲסֵדְךָ
אֱלֹהִים, דְּאִשְׁפַּחְנָא לְכוּ. חֲסֵד עֲבַד לָן קַב"ה בְּאַתְרֵךְ דָּא, הַשְׁתָּא אֲדִלְקוּ בּוֹצִינִין.

כב פִּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. ^א בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, בְּהַעֲלוֹתְךָ מִמֶּשׁ,
בְּאֲדִלְקוֹתְךָ. דְּהָא פְתָדָא אֲתַעְבִּיד עַל יְדָא דְכַתְנָא תְּרִין פּוֹלְחִנִין. דְּאִינוּן קְשׁוּרָא
תְּדָא. וּמֵאן אִינוּן. שְׁמֹן וְקִטְרֵת. כְּדַכְתִּיב, ^א שְׁמֹן וְקִטְרֵת יִשְׂמַח לָב. כְּדַכְתִּיב
^ב וְהַקְטִיר עָלֵינוּ אֶהְרֹן וְגו'. וְכַתִּיב וּבְהַעֲלוֹת אֶהְרֹן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין הָעֲרֻבִים
יִקְטִירָנָהּ. מֵאֵי שְׁנָא הָכָא בְּהַטִּיבוּ, וּמֵאֵי שְׁנָא הָתָם וּבְהַעֲלוֹת. אָמַר ר' יְהוּדָה,
כְּלָא חַד מְלָה.

כג רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהַטִּיבוּ: כְּד"א ^א כִּי טוֹבִים דוֹדִיךְ מֵיִן. טוֹבִים: רְווי
חֲמָרָא. כְּד"א, ^ב וְנִשְׁבַּע לָתָם וְנִהְיֶה טוֹבִים. ר' יְהוּדָה אָמַר, הֲטַבָּח מִמֶּשׁ. כְּד"א

מסורת הזהר

(פ) (תהלים לו) ב"ב ריח צ"ב. (צ) (לעיל אות א צ"א) (ק) (משלי כז) לעיל אות יא צ"ל. (ד) (שמות ל) ויקרא נו צ"ת. (ו) (שיר א) ב"ב פה צ"א. (ח) (ירמיה מד) תרומה קסד צ"ש.

חלופי גרסאות

1 נ שבשבין. 2 לתתאה. 3 אליך. 4 פ ל"ג פתח. 5 באדלקותא. 6 וכתוב.

דרך אמת ג) שרים דקים באורם והם שושבינו של המלך יתי וית.

מאמר

הסולם

בהעלותך את הנרות

תורה להעלות מ"ן להדליק ספירות המלכות מאמא. כמו שאמר לעיל.
כב פתח ר' יוסי וכו': פתח ר' יוסי ואמר, בהעלותך את הנרות, פירושו בהעלותך ממש, דהיינו בהדלקתך, כי נעשה ע"י הכהן ב' עבודות שהם קשר אחד, ומי הם שמן וקטרת, שה"ס חו"ב, כמ"ש, שמן וקטרת ישמח לב. שכתוב והקטיר עליו אהרן וגו' בהטיבו את הנרות יקטירנה. וכתוב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. שואל, מה השינוי שכתוב כאן בהטיבו, ומה השינוי והעלאה, הכל הוא דבר אחד. כי הטבה היא כמו הדלקה.
כג ר' יוסי אמר וכו': ר"א בהטיבו, הוא כמו שאתה אומר, כי טובים דודיך מ"ן, כי הרויים דהיינו השבעים, מ"ן הם טובים. כש"א

שמעלים מ"ן בתורתם, וכל השושבינים, דהיינו כל המעלים מ"ן ע"י תורתם. שנקראים שושבינים, קושרים המלכות אל העלינה שהיא בינה, ומשם ממשיכים הארתה למטה. **טופסירין**, פירושו נשמות לפי הענין. או מלשון טפסר, שפירושו שר, כי הנשמה היא מושלת על הגוף.
כא שמע ר' יוסי וכו': שמע ר"י ושמת. בא אל ר' אלעזר, א"ל רבי אלעזר. נכנס, כי הקב"ה הקדים אותנו ביום הזה לעשות לנו נסים. נכנסו. כיון שנכנסו ראו שני בני אדם שהיו עוסקים בתורה. א"ר אלעזר מה יקר חסדך אלקים ובני אדם בצל כנפיך יחסינו. קמו אלו. וישבו כולם ושמתו כולם. א"ר אלעזר, מה יקר חסדך אלקים שמצאתי אתכם. חסד עשה לנו הקב"ה במקום הזה. עתה הדליקו הנרות. כלומר שיאמרו דברי (דפו"י דף קמ"ט ע"ב *) דף ק"ג ע"א

ט

בהעלותך

« וטוב לב משתה תמיד. ובהעלות, דהא בזמנא דאפשקנין ואתרוויין משקיו ודנחלא, פדין ׀ עלאין עלויא, וברכן אשפתחו בכלהו, וחדו בכלא. ׀ וע״ד ובהעלות.

כד רבי אחא אמר, בשעתא ׀ דעמיקא ׀ דכלא נהיר, נהיר בנחלא. ונחלא, דנגיד בארז מישר לאשקאה פלא. פדין פתיב, ׀ בהעלות בגין דהא מעומקא דכלא נפקי, בהעלות דאטי מסטרא עלאה, ודעמיקא דכלא, דאקרי מחשבה. וכלא חד מלה, וכדין כנ״י אתברכא, וברכאן אשפתחי בכלהו עלמין.

כה רבי יצחק פתח, פתיב ׀ בנה בניתי בית זבול לך מכוון לשבתך עולמים. בית זבול, בית זבול ודאי, פד אתפקדו בידהא, פל גנוי מלפא, ושלטא בהו, פדין אקרי בית זבול. ורקיע חד ׀ אית דאקרי זבול, דהא ׀ דא אשפת לקבלא ברכאן, ולסדרא פלא, והאי אקרי בית זבול.

כו ת״ח פתיב ׀ ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך, מלמד דאשתתפו פחדא. דא נפיק וצגח קרבא, ודא זתיב ולעי באורייתא. ודא זתיב

חלופי גרמאות

ר דנחלק. ׀ עלון וברכן משתכחי; עלאין ותאין. ת ל״ג וע״ד. א דסתמא. ב דלא. ג נחירין. ד נגור; נהיר. ה בהטיבו. ו דסתמא. ז ל״ג אית. ח ל״ג דא.

מסורת הזהר

א (משלי טו) וישב פ צ״ג. ב (מ״א ה) ת״ו תנ״ח צב. ג (דברים לג) ויהי רי צ״ב.

יששכר וזבולן

או כתוב, בהעלות, משום שהכל יוצא מן העמוק מכל, בהעלות, פירוש, שבא מצד העליון העמוק מכל שנקרא מחשבה, שהוא אבא, והכל הוא דבר אחד. דהיינו שהוא דבר אחד עם שאמרו ר״י ור״י, ואז כנסת ישראל מתברכת והברכות נמצאות בכל העולמות.

כה ר״י יצחק פתח וכו׳: רי״פ, כתוב, בנה בניתי בית זבול לך מכוון לשבתך עולמים. בית זבול, בית זבול ודאי כי כשנפקדו בידי המלכות כל גנוי המלך שהוא ז״א, והיא שולטת בהם או נקראת בית זבול. ורקיע אחד יש שנקרא זבול. משום שהוא עומד לקבל ברכות ולסדר הכל. וזו, המלכות כששולטת על הכל נקראת ג״כ בית זבול.

כו ת״ח פתיב ׀ ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך, מלמד שנשתתפו יחד, זה יצא ועשה מלחמה, וזה יושב ועוסק בתורה, וזה נתן חלק לזה, משללו. וזה נתן חלק לזה, מתורתו. כי יששכר ה״ס ת״ח, וזבולן ה״ס מלכות. בחלקו של זבולן הוא היס. וכנסת ישראל, שהיא המלכות, נקראת יס כנרת. וכך

הסולם

מאמר

כש״א נשבע לחם ונהיה טובים. כלומר כל מי ששבע מין או מלחם, שה״ס אורות דג״ר, נקראים טובים. ונמצא, בהטיבו את הנרות, היינו שימשין בשפע את האורות המכונים יין ולחם, שה״ס הארת חכמה וחסדים, ר״י יהודה אומר הטבה ממש. שחולק על ר״י יוסי שאומר, שהטבה היא תוצאה משפע האורות, אלא האורות דמשתה, שה״ס הארת חכמה, הן עצמם נקראים הטבה, כש״א, וטוב לב משתה תמיד. ובהעלות פירוש, שבזמן שהספירות נשקים ונרוים משקיו של הנחל, שהנחל הוא בינה והשקוי שלו הוא מחכמה, או מתעלים העליונים וברכות נמצאות בכלם וכולם שמחים. ונמצא שהטבת הנרות היא הארת החכמה הנמשכת מבינה שה״ס יין. והעלאת הנרות, ה״ס המשכת שפע החסדים דלא פסיק, מן החכמה. וע״כ כתוב, ובהעלות.

כד רבי אחא אמר וכו׳: רא״א, בשעה שהעמוק מכל, שהוא אבא עלאה, מאיר, מאיר בנחל, שהוא אמא עלאה, והנחל נמשך, בדרך ישר, דהיינו ע״י קו האמצעי, שהוא ז״א, להשקות הכל, דהיינו כל המדרגות שבמלכות, (דפויי דף קי״ג ע״א)

בהעלותך

חולקא לְדָא, וְדָא יְהִיב חוּלְקָא לְדָא. בְּחוּלְקֵיה דְּזְבוּלוֹן יִמָּא, וְכ"י אֶקְרִי יָם כְּנַרְתָּ. וְהָכִי אֲתַחֲזִי, בְּגִין דְּהָא תְּכַלֵּת נְפִיק מִתַּמְן, וְאוּקְמוּהָ, דְּהָא לְתַתָּא כְּגוֹנוּא דְלַעֲיִלָא, יָם כְּנַרְתָּ לַעֲיִלָא, יָם כְּנַרְתָּ לְתַתָּא. תְּכַלֵּת לַעֲיִלָא, תְּכַלֵּת לְתַתָּא, וְכֹלָא בְּאַתְרַּ חַד.

כז וְע"ד גְּרִית זְבוּלוֹן, לְמִיפְק לְאַגְחָא קַרְבָּא, וּמְנַלְן דְּהָכִי הוּא. דְּכַתִּיב עֲמִים הִר יִקְרָאוּ שֵׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צְדָק. וְזִבְחֵי צְדָק וְדָאֵי. מ"ט. פִּי שִׁפְעַ עַמִּים יִינְקוּ. וְיִשְׁשַׁכְר חוּלְקֵיהָ בְּאוּרֵייתָא, וְיִהִיב לְזְבוּלוֹן חוּלְקָא דְּאוּרֵייתָא וְדָאֵי, וְע"ד אֲשַׁתְּפוּ פְּחָדָא, לְאַתְּבְּרָכָא זְבוּלוֹן מִיִּשְׁשַׁכְר, דְּבִרְכַתָּא דְּאוּרֵייתָא, הִיא בְּרַכַתָּא דְּכֹלָא.

כח ר' אָבָא אָמַר, אַחְסַנְתָּא דְּאוּרֵייתָא וְדָאֵי הָכִי הוּא, וְדַרְגָּא יְדָא שְׁתִּיתָאָה וְיִהִיב אָגַר אוּרֵייתָא, וְאַחְסִין לָהּ לְכ"י, אַחְסִין חוּרָא לְתַכְלֵתָא. וְע"ד תְּגִינְן, מִשִּׁפִּיר בֵּין תְּכַלֵּת לְלִבָּן, יְדִישְׁתְּמוּדְעֵן גְּוֹנֵי, דְּהָא פְּדִין אֶקְרִי בְּק"ר, וְחוּרָא אֲתִי לְעֵלְמָא, וְתַכְלֵתָא אֲתַעְבְּר. וְע"ד כָּל קַרְבִּין דְּמִלְכָא, וְכָל זַיְיִנִי מִלְכָא בִּידְהָא אֲתַמְנֵן, וְהָא אוּקְיָמְנָא.

כט וְכֹלָא בְּפָרָה חֲפְרוּהָ שְׂרִים כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעַם, בְּאָר, דָּא כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל. חֲפְרוּהָ שְׂרִים, דָּא אָבָא וְאָמָא, דְּאוּלִּידוּ לָהּ. כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעַם, אֲלִין אֲבָהֵן. דְּכַתִּיב נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסַפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹתָהֶם וְגו'. בְּגִין כֹּ' לְאַתְּבְּרָכָא מְנַהֵן, ע"י דְּדַרְגָּא

מסורת הזהר (שם, ה) (במדרש כא) ויצא ב צ"ב. ו) (תהלים מז) ט ל"ג ודא יחיב חולקא לדא. י חר. כ איהו. ל דאשתמודען. מ בירא [דא] נ ברפויי כתבו חסר תחלת מאמר ועיין פרשת וילך רפ"ו א.

דרך אמת דן מלחמות המלך.

מאמר	הפוסקים	באר הפרוה שרים
<p>וכך ראוי להקרא, משום שהתכלת יוצא משם, שתכלת ה"ס מלכות וכנרת היא מלכות. והעמידוהו, כי למטה הוא כעין של מעלה, ים כנרת למעלה שהוא מלכות, ים כנרת למטה. תכלת למעלה, שהיא מלכות, תכלת למטה. והכל הוא במקום אחד, שהוא מלכות.</p> <p>כז וְע"ד יְרִית זְבוּלוֹן וכו': וְע"כ יִרְש זְבוּלוֹן לְצַאת לְעֵרוֹךְ מִלְחָמָה. מִשׁוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת. וּמֵאִין לָנוּ שֶׁכֶּךָ הוּא. שְׂכַתוּב, עַמִּים הִר יִקְרָאוּ שֵׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צְדָק. וְזִבְחֵי צְדָק וְדָאֵי, דְּהֵינּוּ שֶׁל מַלְכוּת הַנְּקֻדָּת צְדָק. מִהוּ הַטַּעַם. הוּא כִּי שִׁפְעַ יִמִּים יִינְקוּ, דְּהֵינּוּ הַשִּׁפְעַ ע"י מִלְחָמוֹת, וְיִשְׁשַׁכְר חֲלָקוֹ בְּתוֹרָה. וְנוֹתֵן לְזְבוּלוֹן חֲלָקוֹ בְּתוֹרָה, וְדָאֵי, וְע"כ נִשְׁתַּתְּפוּ יַחְדָּו, שִׁיתְּבְרֵךְ זְבוּלוֹן מִיִּשְׁשַׁכְר. כִּי הַבְּרַכָּה שֶׁבְּתוֹרָה הִיא בְּרַכַת כָּל.</p> <p>כח ר' אָבָא אָמַר וכו': רֵא"א, הַנְּחֵלָה שֶׁל תּוֹרָה וְדָאֵי כֶּךָ הוּא, וּמִדְּרַגָּה זוֹ הִיא (דְּפִי' דְּף ק"ג ע"א * דְּף ק"ג ע"ב)</p>	<p>הששית, דהיינו יסוד, שנותן שכר התורה ומנחילה לכנסת ישראל, ומנחיל לבן שהוא חסד, לתכלת שהוא דין. וע"כ למדנו משיכיר בין תכלת ללבן, לקריאת שמע (ברכות ט') דהיינו שהגוונים יהיו ניכרים, אז נקרא בקר, והלבן בא לעולם, והתכלת, שהוא דין, נעבר מן העולם. וע"כ כל המלחמות של המלך וכל כלי זיין של המלך נתמנו בידי המלכות שאז נקרא בית זבול. וכן זבול, כנ"ל. וכבר העמדנו.</p> <p>כט באר הפרוה שרים וגו': באר הפרוה שרים כרוה נדיבי העם. באר, זו כנסת ישראל, שהיא המלכות. הפרוה שרים, זה הוא אבא ואמא שהולידו המלכות, כרוה נדיבי העם, אלו הם האבות, שהם חג"ת דז"א, שכתוב, נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם. ואלקי אברהם הוא חסד דז"א שגבורה ות"ת נמשכים ממנו. וכרוה נדיבי העם, פירושו שתקנו אותה כדי</p>	

יא **בהעלותך**
 חד, ומנו, צדיק דקאים ׀ עלה. וע"ד אמרינו, כד האי ׀ באר נטלא, בסיועא דאבהן
 נטלא.
יב ואקרי באר, ואקרי ים. אקרי באר, בשעתא דיצחק נפק מזינא מסטרא
 דאימא, ואתי לאמשכא אבתרא דדא, ומלי לה, פדין אקרי באר דיצחק. באר
 דמרם. ׀ והא אוקמוה. ים כד אתנהרא מנהרא עלאה דאבא, פדין אקרי ים,
 דנחלין אזלין ׀ לגווה, כד"א ׀ כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא.
יג ומיזמא דגלתה פנסת ישראל בגלותא, פתיב ׀ אלו מים מני ׀ ים,
 דא כנ"י. ונהר יחרב ויבש, דא צדיק. וע"ד פתיב, ׀ הצדיק אבד וגו'. דהוא הוה
 נהר עלאה ונקירא, דעייל בגווה, והוא פניש כל אינון נהרין ונחלין, דנגדין
 מנגידו דההוא נהר קדישא, דלא פסקין מימיו לעלמין, דנגיד ונפיק מעדן עלאה,
 והוא עייל בגווה ׀ ומלי אגמקא, ומתמן ירתין עלמין ׀ פלהו ברפן בכלא.
יד ת"ח, בשעתא דאתברכא פנסת ישראל, עלמין פלהו ׀ אתברכין,
 וישראל לתתא, ינקין ומתברכין בגינה. והא אוקימנא דהיא אגנא עליהו, דישראל,
 פמה דאתמר.
טו כתוב ׀ ויסע מלאך האלהים ההולך וגו'. מלאך האלהים דא פנסת

מסורת הזהר
 ז) קהלת א) ב"א צד צ"ב. ח) איוב יד) בא סג צ"ב.
 ט) ישעיה נח) ב"ב רה צ"א. י) שמות יד) ויקרא קמא צ"ר.
 ח) ומלא אגם מים שלה בשפע העליון.

מאמר **הסולם** **שם ע"ב אתון**
 כדי להתברך מהם ע"י מדרגה אחת שהיא צדיק, דהיינו יסוד דז"א, העומד עליה ומשפיע לה כל מה שבחג"ת, וע"כ אנו אומרים, כשבאר הזו נוסעת, בעזרת האבות היא נוסעת.
ל) ואקרי באר ואקרי ים וכנ"י: ופעם, המלכות נקראת באר, ופעם נקראת ים. נקראת באר, בשעה שיצחק, שהוא גבורה דז"א, יוצא מזויין, מקו שמאל מצד אמא, ובא להמשיך הארת חכמה מאמא אחר זו המלכות, וממלא אותה, בסו"ה שמאלו תחת לראשי, או נקראת בארו של יצחק, או בארה של מרים. וכבר העמידוהו. ים היא נקראת, כשמאירה מנהר העליון דאבא, שמקבלת או חכמה וחסדים, או נקראת ים, שנחלים הולכים אליה. כמש"א, כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא.
לא) ומיזמא דגלתה פנסת וכנ"י: ומיום שגלתה פנסת ישראל, שהיא המלכות, בגלות, כתוב, אלו מים מני ים, זו פנסת ישראל הנקראת ים, ונהר יחרב ויבש, זה צדיק, שהוא יסוד. וע"כ כתוב, הצדיק אבד וגו', שהוא היה (דפו"י דף ק"ג ע"ב)

נהר העליון והיקר. שנכנס בתוכה, והוא קבץ כל אלו נהרות ונחלים, הנמשכים מן ההמשכה של נהר הקדוש שהוא שאין מימיו פוסקים לעולם, דהיינו הבינה, הנמשך ויוצא מעדן העליון, שהוא חכמה סתימאה, שה"ס הבינה שיצאה מראש א"א, בסו"ה ונהר יוצא מעדן, שהיא המקור לכל המוחין דזו"ן ותחתונים. והוא נכנס בתוכה וממלא האגמים שלה דהיינו ספירות המלכות, ומשם יורשים העולמות כל הברכות בכל השלמות.

לב) ת"ח בשעתא דאתברכא וכנ"י: כוונת וראה בשעה שנתברכת פנסת ישראל, מתברכים כל העולמות, וישראל למטה יונקים ומתברכים בשבילה. והעמדנו, שהמלכות מגינה על ישראל, כמו שלמדנו.

לג) כתיב ויסע וגו': כתוב ויסע מלאך האלקים ההולך וגו', מלאך האלקים זה פנסת ישראל, והעמדנו שבשעה ההיא, שנאמר ויסע מלאך וגו', נסעה בעזרת האבות, כלומר שקבלה

בהעלותך

יב

ישראל. והא אוקימנא, דההיא שעתא, בסיוע דאבקהן נטלא. וכד אינון משתפחין לגבה, כלא משתפחי. ובג"כ אתמסר באלין קראי שמה קדישא, דכליל בהון אבקהתא, כמה דאוקימנא. * חד קרא פסדרא, * וחד למפרע, וחד פסדרא.

לד) ויסע מלאך האלהים ההולך וגו', דא פסדרא * בגין דאבקהם אשתכח הקא, וכל אינון דאתו * מסטריה, ועל דא * איהו פסדרא פגוונא דא. *

לה) הקא אתעטר אבקהם בעטרוי, ואעטר לה לכנסת ישראל, ואלין אתוון פלהו בארע מישר, למיהך ביממא. דכתיב * יומם יצוה יי' חסדו וכלילה שירה עמי. וע"ד כתיב ויסע, אימתי נטלין במטלנייהו, * הוי אימא ביממא, פד נהיר שמשא. ודא חד קרא דאיהו בשבעין ותרין אתוון.

לו) * תניינא דיצחק, הכי נמי דאשתכח בע"ב אתוון, לאשתפחא * בדינא לגבי מצראי * ולגבי ישראל ברחמי. וע"ד כתיב, ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, לקביל אלין ולקביל אלין. ויהי הענן והחשך, דהכי הוא יומא * דיצחק, דעיבא הוי, ענא וחשוכא מניה הוא. ובגין כן סדורא דאתוון למפרע, * ולא בארע מישר, פגוונא דא. *

חלופי גרסאות

א הא. ב ל"ג וחד למפרע וחד חסדרא. ג ל"ג בגין; מוסיף בגין רוגזא וזעפא ואימא ותקיפו זה אל זה לא הו מתקרי עד דאתא יעקב ושכין רוגזא ומאין ותבר גלגלי ימא הה"ד ויט משה את ירו וגו' מאי ברוח קדים עזה תקיף לתברא מרוגזא וישם את הים לחרבה ויבקעו המים לטטרא דא ולטטרא דא וע"ד אתוון כלהו באורה מישר כדקא יאות דאברהם. ד מסטרא. ה בסדרא ול"ג איהו. ו ברפויי' כתבו אמר המגיה כאן מצאתי כתוב פסוק ויסע כסדר כל את ואת בבית אחד במרובע עם זה הלשון ותמצאם כולם בסוף חלק שני. ובוהר שלנו תמצאם בפרשת בשלח דף נ. ז הוה ול"ג אימא. ח ל"ג תניינא דיצחק הינ דאשתכח בע"ב אתוון. ט בדינא לגבי [כנסת] ישראל. י ועלייהו דישיראל. כ [רתיכא] דיצחק ענא הוי. ל מוסיף בארע עקימא ולא. מ ברפויי' כתבו כאן מצאתי פסוק ויבא למפרע כל את ואת בבית אחד במרובע עם זה הלשון.

מסורת הזהר

כ) (תהלים מב) שמות קג צ"ג.

שם ע"ב אתוון

ה' חסדו וכלילה שירה עמי. וע"כ כתוב, ויסע, מתי נוסעים במסעיהם, הוי אומר, ביום, כשמאיר השמש. שהוא ז"א, שאז שליטת החסד. וזה הוא מקרא אחד, שבו ע"ב אותיות.

לו) תניינא, דיצחק, הכי וכו': מקרא השני הוא של יצחק, דהיינו גבורה דז"א, ונמצא גם כן בע"ב אותיות, להמצא בדין אל המצרים, ואל ישראל ברחמים. וע"כ כתוב כאן, ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, דהיינו כנגד אלו וכנגד אלו. כי יצחק ה"ס הארת החכמה, ואין הארת החכמה נמשכת אלא עם דינים קשים לדשעים (כנ"ל אד"ר אות רי"ט) ושכר טוב לצדיקים. שז"ס, ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל. ויהי הענן והחשך, כי כך הוא יום של יצחק, יום המעונן הוא. שהענן והחשך ממנו הוא. ומשום זה סדור האותיות הוא למפרע ולא בדרך ישר. כעין זה. ועל

הסולם

מאמר

אז מג' קוין חג"ת הנקראים אבות. וכשאלו נמצאים אצלה. הכל נמצא, הן חכמה והן חסדים. ומשום זה נמסר באלו הפסוקים השם הקדוש ע"ב, שהאבות כלולים בו, כמו שהעמדנו, פסוק אחד כסדר, שירודה על קו ימין, ופסוק אחד למפרע המורה על קו שמאל, ופסוק אחד כסדר המורה על קו האמצעי. (כמ"ש לעיל בזהר בשלח דף נ"ע"ש).

לד) ויסע מלאך האלקים וגו': ויסע מלאך האלקים ההולך וגו'. מקרא זה הוא כסדר, משום שאברהם נמצא כאן, שהוא חסד, קו ימין, וכל אלו הבאים מצדו, וע"כ האותיות הן כסדר כעין זה.

לה) הכא אתעטר אברהם וכו': כאן נתעטר אברהם שהוא חסד, בעטרותיו, והעטיר לכנסת ישראל, שהיא המלכות, בדרך ישר, ללכת ביום, דהיינו בחסד, שכתוב, יומם יצוה (ברפויי' דף ק"ג ע"ב)

בהעלותך

יג

יז ועל דא אתון פלהו למפרע, דכתיב ויהי הענן והחשך, דכיון דעאל יצחק בדינוי, לא קרב זה אל זה. כתיב זה אל זה, אינון דאתו מסטרא דאברהם, לא קריבו דא בְּדָא. דהא לא יכלין, בגין דהאי באר אתדבקה ביצחק. כד"א, ויאר את הלילה. דכד אתמלייא ולא תחברא ביצחק, לא קרב זה אל זה, ולא יכיל לקרבא. עד דאתא יעקב, ואתחבר באברהם, ונטל ליצחק, ושאר ליה באמצעייתא, כדן אתקשר מהימנותא דא בְּדָא וְדָא בְּדָא, ואשתוּבוּ ישְׂרָאֵל.

יח ותנינן, באתר דאברהם אשתפחי, שאר צדיקיא משתפחי גבייהו, וע"ד שמה דא, סליק לסטרין אתרנין מתפרשן, אע"ג דכלהו נפקין לארתא חד.

יט כד נהרא האי בא"ר מסטרא דיצחק, ואתקשר ביה, אתעביד ימא רבא תקיפא, וגלגלין תקיפין, סליקין ונחתין בוצף ורוגזא בתקיפו, נטיל לעילא, סליק, ונחית לתתא, אברהם אתי לקבליה, ומגו רוגזא ונעפא וחימתא ותקיפו, זה אל זה לא הוּו מתקרבין, עד דאתא יעקב, ושכיף רוגזא, ומאיף ותבר גלגלי ימא, הה"ד ויט משה את ידו על היס ויולף יי את היס ברוח קדים עזה וגו'.

חלופי גרמאות

1 לאתקפא. ס לקבלא.

מסורת הזהר

7 (שמות יד) בהשמטות ח"ב רעא: תק"ח צה ט"ב שכ"ה
צט ט"ד שמ"א.

הסולם

שם ע"כ אתון

לח ותנינן באתר דאברהם וכו': ולמדנו, במקום שהאבות נמצאים, שאר הצדיקים נמצאים אצלם כלומר, שבמקום שיש חג"ת שהם האבות נכללים שם ג"כ נהי"מ, הנקראים משה אחרן יוסף. וע"כ שם זה של ע"ב, עולה ומתפרש באפנים אחרים. דהיינו שהשם ע"ב מתבאר באפן זה, שי"ב גבולים, שהי"ט חו"ב תו"מ שבכל אחד מג' קוין, שהם י"ב, מאירים בכל קצה מו"ק דז"א. וששה פעמים י"ב הם ע"ב. וכן לעוד אפנים בדרך חזו. ואע"פ שכל הפירושים יוצאים לדרך אחר.

לט כד נהרא האי וכו': כשמאירה באר הוּו שהיא מלכות שמצד יצחק, שהוא קו שמאל, ונתקשר בו, נעשה ים הגדול, חזק וזועף, וגלגלים חזקים עולים ויורדים בוצף ורוגז בתקיפות, נוסע למעלה, עולה ויורד למטה, בסו"ה יעלו שמים ירדו תהומות. (כמ"ש לעיל באדרא רבא אות רי"ד ע"ש) אברהם בא כנגדו שהוא קו ימין, כלומר, משום שקו ימין בא כנגדו ע"כ נעשה המחלוקת והרעש הזה, שבהתגבר השמאל אז גלי היס עולים עד השמים שיאם, ובהתגבר הימין, שהוא אברהם, אז הגלים ירדו תהומות (כמ"ש שם). ומתוך הרוגז והזעף והחימה והתקיפות, לא היו מתקרבים זה אל זה, ב' הקוין, אלא שולחמו.

עד

מאמר

לו ועל דא אתון וכו': וע"כ האותיות כולן הם למפרע, שכתוב, ויהי הענן והחשך שהוא דין, ולמפרע רוחו על דין. כי כיון שנכנס יצחק בדינים שלו, לא קרב זה אל זה. כתוב, זה אל זה, שהם אלו הבאים מצד אברהם, דהיינו מן אור החסד, לא קרבו זה אל זה. כלומר שהקו ימין שהוא חסד לא קרב להשפיע לקו שמאל שהוא גבורה, וע"כ היה השמאל בחכמה בלא חסדים שהוא דין קשה והוא חשך (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפק) וז"א שהוא חסד לא קרב אל הנוקבא להשפיע בה חסדים, והיתה הנוקבא מקבלת מקו שמאל חכמה בלי חסדים שהוא חשך. כי לא יכלו לקרב זה אל זה, משום שבאר הוּו, שהיא מלכות, נתרבקה ביצחק, שהוא קו שמאל. כש"א ויאר את הלילה. שהקו שמאל האיר את הלילה שהוא המלכות. וכשנתמלאה להתחבר ביצחק לא קרב זה אל זה, ולא יכול לקרב שלא היה זוג ז"א ומלכות מצד החסד. עד שבא יעקב, שהוא קו האמצעי ונתחבר באברהם שהוא חסד, ולקח את יצחק והשרה אותו באמצע, בין הרחמים שהוא קו האמצעי, ובין החסד שהוא קו ימין, אז נקשר האמונה זה בזה וזה בזה, דהיינו שב' הקוין ימין ושמאל נקשרו יחדיו, וכן ז"א ומלכות נדווגו יחד מצד החסד. ונצלו ישראל.

(דפ"י דף ק"ג ע"ב *) דף קניא ע"א

בהעלותך

יד

מאי ברוח קדים עזה. "דא רוח יעקב, עזה תקיף" ללקבליה, לתברא רוגזא
"דהאי זמא. וישם את הים לתרכה ויבקעו המים" אריק זמא מימי רוגזין,
ואתפליגו מיא לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב, הה"ד ויבקעו המים לסטרא
דא ולסטרא דא. ועל דא אתון פלהו בארח מישר פדקא יאות. י

(ז) אלין אתון בארח מישר, בסטר דיעקב, וכל אינון דאתו מסטריה,
ש וכד אתא יעקב, אתחבר באברהם, ונטל ליצחק, ושאר ליה באמצעיתא. פדין
אתקשר מהימנותא דא ברא ודא ברא. ועל דא, עובדא בתקונא בשמא קדישא
בזווגא דאבהן אשתמודע, דאיהו קשורא חד, קשורא מהימנא, למתוי רתיכא
שלימתא. ובזווגא דאבהן פתרא, אתעביד כלא.

(ח) ונדעין חברייא למיהן בארח מישר, לאתקנא עובדין פדקא יאות,
ובשמא דא קשורא דאבהן, אשתכחו אורחין לדינא, ולרחמי, לסייע, לחסד,
לדחילו, לאורייתא, לחיי, למותא, לטב, לביש. ופאין אינון צדיקייא, דנדעין
אורחוי דאורייתא, ונדעין למיהן באורחוי דמלכא קדישא, ופאין אינון בעלמא
דין ובעלמא דאתי. א

חלופי גרמאות

ע ל"ג דא רוח יעקב (עזה). פ ל"ג לקבליה. צ ל"ג דהאי זמא. ק מוסיף הוא אריק; ל"ג מן אריק עד לסטרא דא.
ר בדפויי כתבו כאן היה כתוב פסוק ויש כל אור ואות בבית אחד במרובע בזה הלשון. ו ל"ג מן וכד עד וע"ד.
ת באורייתא. א בדפויי כתבו וכאן מצאתי הע"כ שמות היוצאים מגי פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מגי אותיות
בבית אחד ישר הפוך ישר וסימניך יהו אור ולא חרפסתי אותו מפני יקר תפארת קדושתו. עין בפרשת בשלה בדפוס
שלנו דף נ"א.

שם ע"ב אתון

הסולם

מאמר

בינו ובין קו ימין, אז נקשר האמונה זה בזה
וזה בזה, דהיינו שנקשרו ב' קוין, קו ימין
וקו שמאל, זה בזה וזה בזה. ושלשתם במלכות,
שנק' אמונה. וע"כ העבודה בתקון השם הקדוש
נודעת, בזווג האבות, דהיינו ימין בשמאל
ושמאל בימין, ושניהם באמצעי, שהוא קשר
אחד, שכל ג' קוין נעשו אחד, קשר האמונה,
וכל ג' הקוין מתקשרים במלכות, הנקראת
אמונה, להיות מרכבה שלמה. שהם ג' קוין
ומלכות ד' רגלי הכסא. שהם כסא ומרכבה
אל הבינה. ובזווג האבות יחד כנ"ל, נעשה הכל.

(מ) וידעין חברייא למיהן וכו':
ויודעים החברים ללכת בדרך ישר, דהיינו
בקו האמצעי, לתקן המעשים כראוי. ובשם
זה ע"ב, שהוא קשר האבות, נמצאים דרכים
לדין, לרחמים, לעזרה, לחסד, ליראה, לתורה,
לחיים, למות, לטוב ולרע. אשרי הם הצדיקים
שיודעים דרכי התורה, ויודעים ללכת בדרכי
המלך הקדוש. אשרי הם בעולם הזה ובעולם
הבא.

הא

עד שבא יעקב, שהוא קו האמצעי והשקוט
הכעס, והשפיל דהיינו שמיטת את ג"ד דשמאל,
(כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת ולך דף י"ג
ד"ה ונתבאר) ושיכר גלי הים, ז"ש, ויש משה
את ידו על הים וילך ה' את הים ברוח קדים
עזה, מהו ברוח קדים עזה, זה הוא רוח יעקב,
שהוא קו אמצעי שהוא עזה ותקיף כנגד
הקו שמאל, לשבר הרוגז של ים הזה, (כנ"ל
לך דף י"ג ד"ה ונתבאר) אז, וישם את הים
לחרכה ויבקעו המים, כי הריק הים ממימי
הרוגז, ונתחלקו המים לצד אברהם, שהוא
ימין שהוא חסד, ולצד יעקב, שהוא קו האמצעי
שהוא רחמים. ז"ש ויבקעו המים, לצד זה ולצד
זה. וע"כ האותיות כולם שבמקרא הזה דקו
האמצעי הן בדרך ישר, כראוי.

(נ) א"ין אתון בארח וכו': אלו
האותיות הם בדרך ישר. בצד יעקב, שהוא
קו האמצעי, וכל הבאים מצדו. וכשבא יעקב,
נתחבר באברהם, שהוא קו ימין, ולקת את
יצחק, שהוא קו שמאל, והשרה אותו באמצע,

(דפויי דף קניא ע"א)

מו

בהעלותך

מב הָא אֲבָהֶן בְּמַטְלֵנִין, בְּעוֹבְדֵינִי, בְּקִשּׁוּרֵינִי דְּמִתְקַשְׁרֵי דָא בְּדָא. וְכֹד מִתְחַבְרֵן פְּתָדָא, לִית מָאן דִּיקוּם קַמִּייהוּ. וְתַנִּינֵן, בְּאַתְרֵי דְאַבְהָתָא אֲשֵׁתְכֵחוּ, שְׂאֵר צִדִיקָיָא מִשְׁתַּפְּחֵי גַבִּייהוּ. וְעַל דָּא שְׂמָא דָּא סְלִיק לְסִטְרֵינִי אַחְרַנִּין מִתְפָּרְשֵׁן, אַע"ג דְּכֻלְהוּ נִפְקִין לְאַרְחָא חַד.

מג וְשִׁבְעָה קִשּׁוּרֵינִי אֵינּוּן, דְּמִתְקַשְׁרֵי בְּהוּ ג' אֲבָהֶן, וְד' אַחְרַנִּין. רִישָׁא וְאַמְצַעִיתָא בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא. וְאַלִּין אֵינּוּן דְּחִפְרוּ בִּידָא דְּמִיָּא. תַּנִּינָא זֶה אֶל זֶה, וְאֵינּוּן קִשּׁוּרָא חֲדָא, בְּתַלְתֵּי יוֹדִין.

מד תְּלִיתָאָה, שְׁלִימוּ דְּכָל מְהִימְנוּתָא. רְבִיעָאָה, תְּרִין קְיָיִמִין, דְּגוּפָא קְיָיִמָא עֲלֵייהוּ. חֲמִישָׁאָה, טב וּבִישׁ, נִהְרָא דְנִפְיָק אֵילָנָא דְחַיִּי וּמוֹתָא, עֲמִיקְתָּא דְּכֻלָּא.

חלופי גרמאות

ב' ל"ג מן ותנינן עד סוף האות. ג' בדפויי כתבו כאן שייך גרסינן שבעה וכי' שבסוף הספר סימן ח'.

שם ע"ב שמות	הסולם	כאמר
האמצעית, המתחלת מן השם מנ"ד עד השם מו"ב, שבתוכם השם אנ"י. וחלוקה זו היא כנגד מלכות, ונקשרת עם הראש בקשר אחד, ונמצא שקשר הב', שהוא חסד וגבורה מתחיל מן השם י"י עד השם כו"ק, דהיינו ב' חלוקות, שבכל אחת ז' שמות. והם נחשבים לקשר אחד. והם קשר הב'. וז"ש, תַּנִּינָא, זֶה אֶל זֶה, דהיינו חסד וגבורה, וְאֵינּוּן קִשּׁוּרָא חֲדָא בְּתַלְתֵּי יוֹדִין, שהם שניהם קשר אחד, ומתחילים בג' יודין, יי"י.	הנה האבות, בנטיעות שה"ט נטיעתם בג' דוכתי (בשלח דף ל"ט ד"ה וג') במעשים להעלות מ"ן, בקשרים היינו ביחודים, שמתקשרים זה כזה. כי בכל שם מע"ב שמות אלו, נקשרים כל האבות יחד, שהם ג' הקוין. וכשמתחברים יחד אין מי שיקום לפניהם. ולמדנו, במקום שהאבות נמצאים, נמצאים עמהם שאר הצדיקים, משה אהרן יוסף, וע"כ עולה שם ע"ב זה ומתפרשים באפנים אחרים, אע"פ שכל הפירושים יוצאים לדרך אחד. (כנ"ל אות ל"ח ע"ש).	
השלישי, הוא תפארת, שהוא קו האמצעי והוא שלמות של כל האמונה. שהוא משפיע למלכות הנקודת אמונה ומשלימה. קשר הרביעי, הוא ב' עמודים שהגוף עומד עליהם שהם נצח והוד, ונחשבים לנצח. קשר החמישי הוא הוד, שבו טוב ורע, והוא נהר היוצא לאילן של חיים ומות, שהוא המלכות. כי הוד משפיע למלכות. והוא העמוק מכל. כלומר שיש בו דינין יותר מבכל הספירות, קשר השישי, הוא יסוד, שבו הדין כרחמים. קשר השביעי, שהוא המלכות, כבר נאמר בתחילה שנכלל בראש ההוא שאמרנו, משום שהוא אמצע הכל, כנ"ל בדבור הסמוך. ומשום שהוא אמצע הכל נקרא אנ"י, כלומר שבחלוקה שלה יש השם אנ"י, שהוא קיום של כל הענפים המתאחדים מסביב לה.	מג) שבעה קשורין אינן וכי': שבעה קשרים הם בע"ב שמות, שמתקשרים בהם, בכל קשר וקשר, ג' אבות, שהם חג"ת, וארבעה אחרים, שהם נהי"מ. ומפרש. הראש של ע"ב שמות, שהם ג' ספירות חב"ד, המכונים ראש, והאמצע שבהם, שהוא המלכות, הם בקשר אחד. משום שאלו חכמה ובינה, הם שחפרו באר המים, שהיא המלכות, כמ"ש באר חפרוה שרים, שהם חכמה ובינה (כנ"ל אות כ"ט) וע"כ החו"ב דעת עם המלכות הם בקשר אחד. קשר השני, הוא זה אל זה, כלומר ב' הקוין חסד וגבורה, שעליהם נאמר ולא קרב זה אל זה (כנ"ל אות ל"ז) והם קשר אחד, המתחיל בג' יודין.	

מד תְּלִיתָאָה שְׁלִימוּ דְכָל וכו': הקשר השלישי, הוא תפארת, שהוא קו האמצעי והוא שלמות של כל האמונה. שהוא משפיע למלכות הנקודת אמונה ומשלימה. קשר הרביעי, הוא ב' עמודים שהגוף עומד עליהם שהם נצח והוד, ונחשבים לנצח. קשר החמישי הוא הוד, שבו טוב ורע, והוא נהר היוצא לאילן של חיים ומות, שהוא המלכות. כי הוד משפיע למלכות. והוא העמוק מכל. כלומר שיש בו דינין יותר מבכל הספירות, קשר השישי, הוא יסוד, שבו הדין כרחמים. קשר השביעי, שהוא המלכות, כבר נאמר בתחילה שנכלל בראש ההוא שאמרנו, משום שהוא אמצע הכל, כנ"ל בדבור הסמוך. ומשום שהוא אמצע הכל נקרא אנ"י, כלומר שבחלוקה שלה יש השם אנ"י, שהוא קיום של כל הענפים המתאחדים מסביב לה.

פירוש. הקשר השלישי מתחיל מן השם וז"ש עד השם וה"ז, כי ג' חלוקות הראשונות הן בחב"ד, וב' חלוקות שלאחריהן, הן בחסד וגבורה. וחלוקה הששית המתחלקת מן מנ"ד עד

פירוש. כי השם ע"ב מתחלק על עשר חלוקות, שבכל אחת, ז' שמות כנגד חג"ת נהי"מ כנ"ל, וג' חלוקות הראשונות המתחילות בהשם וה"ז עד השם ג"ך הוא רישא, דהיינו חב"ד. ועמהם נקשרת חלוקה הו' שהיא (דפויי דף קי"א ע"א)

בהעלותך

טז

שְׁתִּיתָאָה, דִּינָא בְּרַחֲמֵי. שְׂבִיעָאָה, בְּקִנְיַתָּא אַתְּמַר, בְּהִיא רִישָׁא דְאַמְרֵן, בְּגִין דְּאִיהוּ אִמְצָעִיתָא יְדִכְלָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אִמְצָעִיתָא דְכִלְא, אִקְרִי אֲנִי קִיּוּמָא דְכָל עֲנִפִין דְּמִתְאַחֲדָן מִסְתַּרְנִיָּה.

מזח שְׂבִיעָה דְרַגִּין אֲלִין, מִדְרַגָּא תְרָא לְדְרַגָּא יְתָדָא, אֲשֶׁתְּמוּדְעָא יְרִתִּיכָא תְרָא, בְּכָל אֵינוֹן דְּמִתְאַחֲדָן בֵּיהּ. וְכֵן מִדְרַגָּא לְדְרַגָּא, וְכִלְהוּ אֲתַנְהִיגֵן אֲבַתְרִיָּה דִּיהוּ דְרַגָּא דְאַתְפְּקֵדָא עֲלֵיהּ, וְהָא אוּקְיָמָנָא מְלִי.

מזח ת"ח, בְּשַׁעְתָּא דְאֲלִין דְרַגִּין מִשְׁתַּכְחִי, כָּל מְהִימְנוּתָא אֲשַׁתְּכַח, וְאֲלִין שְׂבִיעָה עֲנִינִין דְאַסְתְּרוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. בְּג"כ פִּד נִטְלָא שְׂכִינְתָּא, יְבַאֲבְהֵתָא נִטְלָא. וְכֵד אֲלִין נִטְלִין, כְּלִהוּ דְרַגִּין אֲחֲרֵנִין נִטְלִין בְּהוּ, וְכֵדִין אֲתַעֲטֶרֶת כ"י פִּדְקָא יָאוּת.

מזח ת"ח, זְבוּלָן דְקֶאמְרֵן יְרִית יָם כְּנַרְתָּ. יָם כְּנַרְתָּ סְתָם, וְהָכִי אֲתַחֲזִי. אִי הָכִי יְהוּדָה מַה חוּלְקָא אִית בֵּיהּ, אֲלָא יְהוּדָה נִטְלָא מְלִכּוּתָא כְּלָא, וְאַתְאַחֲדִי בֵּיהּ בְּכָל סְטָרִין.

חלופי גרמאות

ד ליג דכלא, ה אחרא, ו בתיבה, ז באתריה, ח מוסיף ואקרי ים כנרת כנרת סתם, ט מוסיף חולקא מלכותא.

הסולם

מאמר

שם ע"ב שמות

מזח ת"ח בשעתא דאלין וכו': בוא וראה, בשעה שאלו המדרגות של שם ע"ב נמצאות, נמצא כל האמונה, דהיינו כל שלמות המלכות, ואלו שבע קשרים הם שבעה עננים שהקיפו להם לישראל. והם היו עשרה, כי החסד כלול ג"ר, כנודע. משום זה כשהשכינה נוסעת היא נוסעת באבות, שהם חג"ת, שה"ס השם ע"ב, כי כשאלו נוסעים, כל מדרגות אחרות נוסעות בתוכם, כנ"ל, ואז מתעשרת כנסת ישראל, שהיא המלכות, כראוי. וכל הארתם היא בעיקר בעת הנסיעה (כנ"ל בשלח דף ל"ט ד"ה וג' ע"ש).

מזח ת"ח זבולן דקאמרן וכו': בוא וראה, זבולן שאמרנו שהוא ירש ים כנרת, ים כנרת סתם, שהיא המלכות. וכך ראוי להיות. שואל, א"כ יהודה, שאמרנו בכל מקום שהוא מלכות, איזה חלק יש בו מן המלכות אחר שכבר נטלה זבולן. ומשיב, אלא יהודה לקח כל המלכות ונתאחד בה בכל המדרגות שלה. הן בקטנות הן בגדלות בסוד ד' ה' דיהודה. שד' היא הקטנות מטרם שקבלה עליה זכר. וה' היא הגדלות. משא"כ זבולן, לקח רק בחינת מלכות בעת שנקראת ים כנרת. בסוד המלחמות שבה (כנ"ל אות כ"ו כ"ז).

רבי

עד מ"כ, היא חלוקה האמצעית שהיא בחינת המלכות, והיא נקשרת לקשר אחד עם קשר הא' שהוא הראש, כנ"ל בדבור הסמוך. וע"כ מתחיל קשר השלישי בחלוקה השביעית מן וו"ף עד וז"ו. הקשר הרביעי מתחיל בחלוקה הח' מן השם דנ"י עד השם פו"י. הקשר החמישי מתחיל בחלוקה הט' מן השם נמ"ם עד השם ענ"ו. הקשר הששי מתחיל בחלוקה העשירית מן השם מח"י עד השם יב"ט. ובי שמות האחרונים נכללים בהם. בסוד ע' סנהדרין וב' סהדי (כנ"ל בשלח אות קס"ג).

מזח שבעה דרגין אלין וכו': שבע מדרגות אלו, דהיינו שבעה הקשרים הנ"ל, ממדרגה אחת עד למדרגה אחת, כלומר ממדרגה הראשונה עד האחרונה, מרכבה אחת נודעת בהם בכל אלו השמות המתאחדים בה. וכן ממדרגה למדרגה. כלומר, וכן כל מדרגה פרטית היא מרכבה שלמה בפני עצמה. ואע"פ שבכל מדרגה הם אותם ז"ס חג"ת נהי"מ, ההפרש ביניהם היא. שבכל מדרגה, כולם נוהגים אחר מדרגה ההיא הנפקדת עליהם. וכבר העמדנו הדברים. כי למשל, במדרגת החסד יש ז"ס חג"ת נהי"מ, אבל כולם נוהגים אחר ספירת החסד. וכן בגבורה שיש בה ז"ס חג"ת נהי"מ, מתנהגים כולם לפי שליטת הגבורה. וכן בכל מדרגה ומדרגה.

(דפו"י דף קניא ע"א)

בהעלותך

יז

מזח רבי אלעזר אומר, האי פןשפא, קא אפמר עובדא, דמנרתא ותקונתא, וכל מה דבה, אמאי הכי זמנא אחרא. אלא פיון דנשיאים קריבו קורבנא דמדבחה, וכל תקונא דאתחזי ליה, אתא קרא ואשתעי עובדא דמנרתא, דהיא יתקונא על ידא דאחרן, דהא דלעילא מנרתא, וכל בוצינין דילה, על ידא דאחרן נהרין כללא.

מט ת"ח, מדבחה תריסר נשיאין הוו, ולחנכא ליה, ולאתקנא ליה, והא אוקמוה תריסר אינון שבטין, לד' סטרין, ד' דגלים, וכלהו תריסר. וכללא פגוונא דלעילא. מנרתא * אתמני בשבעה בוצינין, לאדלקא על ידא דכחנא, וכללא פגוונא דלעילא. ומנרתא, על את קיימא, * ובניסא אתעבידת, והא אוקמוה בעובדא דמנרתא.

נ ומדבחה פנימאה, ומנרתא, קיימי פחדא, לתדנותא דכלא. * דכתיב * שמן וקטרת ישמח לב. ואוקימנא דתרי מדבחתן הוו, חד פנימאה דכלא, והאי קיימא לתדנותא. וחד * לבר, לקרבא קרבנין. * והמאי פנימאה נפיק להאי דלבר, ומאן דחמי * ויסתכל, ינדע חכמתא עלאה, דזא דמלה אדני ידוד. ועל דא לא אתקרב קטרתא, אלא בשעתא דשמן אשתכח.

חלופי גרסאות

י מוסיף קריבו לעילא. כ מוסיף תקונא לעילא. ל ל"ג לעילא. מ תקונין. נ לאתקנא וליג לחנכא ליה. ס ל"ג דגלים וכלהו. ע ל"ג וכלא כגוונא דלעילא. פ ואתעבדת וליג ובניסא. צ מוסיף והא אוקמוה דכתיב. ק ל"ג לבר. ר ומהאי נפיק להאי וליג פנימאה וליג דלבר. ש יסתכל וינדע וליג חכמתא עלאה.

מסורת הזהר

(ז) (משלו כז) לעיל אות יא צ"ל.

הסולם

מזבח הפנימי והמנורה

דמלכות. והמנורה על אות עומדת ובנס נעשית (כנ"ל תרומה אות תקפ"א) שהיתה נעשית מאליה. וכבר העמידוהו במעשה המנורה.

ג ומדבחה פנימאה ומנרתא וכו': ומזבח הפנימי והמנורה, עומדים יחד לשמחת הכל, שכתוב שמן וקטרת ישמח לב. ששמן הוא המנורה. דהיינו המלכות המקבלת מחכמה. וקטרת הוא המזבח הפנימי, והעמדנו כי ב' מזבחות היו. אחד פנימי של הכל, שהוא מזבח הקטרת, וזה עומד לשמחה. והוא כנגד בינה. ואחד לחוץ דהיינו מזבח החיצון, העומד להקריב קרבנות, שהוא כנגד מלכות. ומזבח הפנימי, שהיא כנגד הבינה, יוצא שפע לזה שמבחיץ, שהוא מלכות. ומי שרואה ומסתכל יודע חכמה העליונה שסוד הדבר אדני' הוי"ה. כי מזבח הפנימי היא הוי"ה, בינה. והחיצון אדני', מלכות. וע"כ לא נקרב קטרת אלא בשעה שנמצא שמן (כנ"ל אות כ"ב). שה"ס יחוד אחד חו"ב.

אשכחנא

מאמר

מח ר' אלעזר אומר וכו': רא"א פרשה זו, כבר נאמר מעשה המנורה וכל תקוניה וכל מה שבה, למה נאמר כאן פעם שניה. ומשיב, אלא כיון שהנשיאים הקריבו קרבנות המזבח, וכל התקונים הראוי לו, בא הכתוב וסיפר מעשה המנורה שהוא תקון על ידי אהרן, כי למעלה המנורה שהיא המלכות, וכל הנרות שלה שהם הספירות, הכל מאיר על ידי אהרן.

מט ת"ח מדבחה תריסר וכו': בוא וראה, המזבח, י"ב נשיאים היו, לחנכו ולתקנו, והרי העמידוהו, שיי"ב הם השבטים לד' רוחות ד' דגלים, שבכל דגל ג' שבטים, וכולם יחד היו י"ב. והכל כעין שלמעלה. כי המזבח שלמעלה שהוא המלכות מקבלת מ"ב צירופי הויה שבז"א שה"ס חו"ב תו"מ שבכל אחד ג' קוין, והם י"ב. המנורה, בשבעה נרות, נתמנתה להדליקם על ידי הכהן. והכל כעין של מעלה, כנגד ז"א המאיר לחג"ת נהי"מ

(דפו"י דף קניא ע"א * דף קניא ע"ב)

יה

בהעלותך

נא אֲשַׁפְתָּנָא בְּסַפְרָא דְשְׁלָמָה מְלָכָא, קְטַרְתְּ הוּא לְחֻדְנָה, וְלִסְלָקָא מוֹתָנָא. מאי טַעמָא. בגין דְּדִינָא מֵהָאֵי דְלִבְרֵי אֲשַׁתְּכַח, וְחֻדְוֹתָא וְחֻדְוֵי וְקִשְׁרָא דְנִהֲרֵי, "מֵהָהוּא פְּנִימָאָה, «דְּכָל חֵידוֹ בֵּיה קִימָא. וְכֹד הָאֵי אֲתַעַר, כֹּל דִּינָא אֲסַתְּלַק בְּמֵהָאֵי, וְלֹא יָכִיל לְמַעְבַּד דִּינָא. וּבג"כ קְטַרְתְּ קִימָא לְבִשְׁלָא מוֹתָנָא, וְעַל דָּא, קְטַרְתְּ קִשְׁרֵי הוּא דְכָלָא, וְדָא אֲתַקְרִיב בְּהָהוּא פְּנִימָאָה. וְכַאֲזַן אֵינּוֹן יִשְׁרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֲתָה יִשְׁרָאֵל וְגו'.

נב קַח אֶת הַלְוִיִּם וְגו', הָא אֲוֹקְמוּהָ דְבְּעֵי לְדַכְּפָּה לֹוֹן, וְלֹאֲמַשְׁכָּא לֹוֹן, לְאַתְקִשְׁרָא בְּאַתְרֵיהוּ, בְּגִין דְּאֵינּוֹן דְּרוּעָא שְׁמָלָא, וְסַטְרָא דְדִינָא, וְכֹל מֵאֵן דְּאַתִּי מִסַּטְרָא דְדִינָא, בְּעֵי דְלֹא יִרְבִּי שְׁעָרָא, בְּגִין דְּאַסְגִּי דִּינָא בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא אֲתַתָּא בְּהָאֵי גִוּוֹנָא, דְּלֹא יִתְחַזִּי שְׁעָרָא לְבֵר, וּבְעֵיָא לְאַתְתַּפְּיָא רִישָׁה, וְלִכְסִי שְׁעָרָהָ, וְאֲוֹקִימָנָא, וְהָא אֲתַמַּר. וְכַדִּין אֲתַבְּרִכֵּן כֹּל אֵינּוֹן דְּאַתְיִין מִסַּטְרָא דְדִינָא. וְעַל דָּא בְּלִינְאֵי כְּתִיב, וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעַר וְגו'. וְאַתְמַר לִינְאֵי לֹא סִלְקִין לְאַתְרֵיהוּ, עַד דְּזָרִים לֹוֹן בְּהָנָא, בְּגִין דִּימִינָא מְדַבֵּר תְּדִיר לְשְׁמָלָא.

נג ר"ש אָמַר, בְּיוֹמָא דְסִלְקִין לִינְאֵי בְּדוּכְתֵייהוּ, בְּתַרְיִן פְּרִים. מ"ט פְּרִים.

מסורת הזהר

(ישעיה מט) יתרו סו צ"ר. (ס) ח"ג קמו: אות קנו
ת הווא. א דכלא וליג חידו. ב ליג מהאי. ג לדברא.
ד ליג שערא; שערה. ה ליג בליואי.

מאמר

הסולם

מאן דאתי מספרא דדינא לא ירבי שערי

ולכסות שערותיה, והעמידוה, וכבר למדנו. ואז, מתברכים כל אלו הבאים מצד הדין. וע"כ כתוב בלויים וכה תעשה להם לטהרם וגו' והעבירו תער וגו'. ולמדנו שהלויים אינם עולים למקומם עד שיניפו אותם הכהן, משום שהימין מנהיג תמיד את השמאל.

פירוש. שורש השערות הוא, מכניסת הי' באור, שמסלקת הג"ר והאור נעשה לאויר. ומבחי' חסרון ג"ר שנעשה יוצאים השערות, שהם מלשון סערות דהיינו דינים. כי הס"א נאחזת במקום שיש חסרון. וז"ש, וכל מאן דאתי מספרא דדינא בעי דלא ירבי שערא בגין דאסגי דינא בעלמא. אמנם וכל זה באותם הנמשכים מצד השמאל כגון אשה, וכן הלויים, אבל הנמשכים מצד הימין מסוד הקדושה, הוא להיפך, שהשערות בהם הוא קדש, כגון נזיר שנאמר בו קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו (כמ"ש כל זה לעיל פרשת תזריע אות קכ"א בהסולם ע"ש) שזה כל ההפרש בין קדוש ובין טהור.

נג) ר"ש אָמַר בְּיוֹמָא וכו' רש"א, ביום שעלו הלויים למקומם הקדוים ב' פרים. מהו הטעם פרים. ומשיב, אלא הם כפרים דהיינו בקו

נא אֲשַׁחְנָא בְּסַפְרָא דְשְׁלָמָה וכו': מצאתי בספרו של שלמה המלך, שהקטרת היא, לשמחה ולהעביר המות. מהו הטעם. הוא, משום שהדין נמצא ממוזב החיצון, שהוא מלכות. והשמחה והחדוה וקשר האור הם ממוזב הפנימי, שכל שמחה עומדת בו. שהוא בינה. וכשזה נתעורר, דהיינו הפנימי, כל דין מסתלק מזה, מן החיצון, ואינו יכול לעשות דין. ומשום זה קטרת שה"ס הפנימי, עומדת לבטל המות. כי כשהפנימי שה"ס בינה, מתעוררת ע"י הקטורת, אין החיצון, שהוא המלכות, יכולה לעשות דין. וע"כ קטרת הוא קשר הכל, והוא נקרב במזבח הפנימי, שכל שמחה נמצאת בו. אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. עליהם כתוב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

נב קַח אֶת הַלְוִיִּם וְגו': הרי העמידוהו, שצריכים לטהר אותם ולהמשיכם להתקשר במקומם, בקו שמאל. משום שהם מזרוע שמאל, מגבורה דז"א, וצד הדין, וכל מי שבא מצד הדין, צריך שלא יגדל שער, משום שמרבה דין בעולם. ולפיכך, אשה, כעין זה, צריכה שלא יתראו שערותיה לחוץ, וצריכה לכסות ראשה

(דפו"י דף קניא ע"ב)

יב

בהעלותך

אֵלָא וְאִינְהוּ כְּפָרִים, לְקַבְּלָא בְּשִׁמְאֵלָא לְהָאֵי פְּרָה דְּאֶקְרִי פְּרָה אֲדוּמָה. כְּהֵנָּא כָּל חִילָא וְכָל תְּקוּנָא בֵּיהּ תְּלִיָא, בְּגִין דְּכָל חִילָא דְּגוּפָא בְּדְרוּעָא יְמִינָא קִימָא. וְעַל דָּא כְּהֵנָּא דְּרוּעָא דִּישְׂרָאֵל כְּלָהוּ הָוִי. וּבֵיהּ קִימָא לְאֶתְקַנָּא כְּלָא וְלְאֶתְקַנָּא עַלְמָא וְעַם כָּל דָּא, לָא אֶשְׁתַּכַּח בְּלַחְדוּדֵי, אֵלָא בְּגוּפָא וּשְׁמָאֵלָא, וְגוּפָא עֶקְרָא הוּא דְּכָלָא. ¹

נד) * זאת אשר ללויים וגו'. ת"ת, ליוצא בר חמש ועשרין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר. וחמש ועשרין יפלה עד דסליק לדרגא דחמשיין. פד סליק להאי דרגא דחמשיין שנין ולהלאה, נחית מן תוקפא דאשא דביה, וכיון דאשא וחמימותא אתקרה, הא פגים להווא אתר דאתקשר ביה.

נה) וְעוֹד, דְּקַלָּא דְּזוּמְרָא לָא אֶתְקַשֵּׁר בְּתַדִּיָּה כָּל פְּדָה. וְקַלָּא כְּעֵי דְּלָא יִתְפַּגֵּם, אֵלָא כְּעֵי לְאֶתְקַפָּא, דְּהָא בְּאַתְרֵי דְּדִינָא תְּקִיפָא קִימָא, וְלָא בְּחֶלְשָׁא. וּבְגִי"כ כְּעֵי דְּלָא יִפְגִּים הֵהוּא אֶתְרֵי דְּאֶתְקַשֵּׁר בֵּיהּ, דְּאִיהוּ דִּינָא תְּקִיפָא, וְלָא חֶלְשָׁא, וְעַל דָּא לָא כְּעֵי לְאֶחְזָא תּוּלְשֵׁתָא כְּלָל בְּכָל סְטָרִין. וְכַּפָּא הוּא ב"ג דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרְיִתָא, וְיִנְדַע אוּרְחֵי דְּקַב"ה, וְלָא סְטִי לִימִינָא וְלִשְׁמָאֵלָא, דְּכַתִּיב * כִּי יִשְׂרִים דְּרַכִּי יִי.

חלופי גרסאות

U (במדבר ח). 9 (הושע יד) משפטים ח צ"צ. ו איהו פרים; אינהו שמאלא כפרים לקבלא בשמאלא ת"ח כהנא דרועא ימינא דישראל כלהו הוה וביה קיימא לאתקנא עלמא ולאתקנא כלא בגין דכל חילא דגופא בדרועא ימינא קיימא וכל תקונא ביה תלייא. ז בדפויי כתבו מאמר והניף השייך כאן עיין סוף הספר סימן ט'. ח ל"ג זאת אשר ללויים וגו'. ט יפלה בר חמשיין [; חמש ועשרין] סליק לדוכתיה ואתעטר וחמש [; חמש] ועשרין יפלה דהא ב"ג כו. ו ל"ג מן סליק עד כו. י ל"ג מן ועוד עד דאיהו.

מסורת הזהר

הסולם

זאת אשר ללויים

החכמה שבשמאל מאירה אלא בתוקף כח הדין המטיל אימה ופחד על הרשעים (כנ"ל אדרא דבא אות רי"ט) וכיון שפסק ממנו כח האש, שהוא דינים, ע"כ אינו ראוי לעבוד, והוא פוגם את השמאל, שבשבילו אינו ראוי להמשכת החכמה.

נה) ועוד, דקלא דזמרא וכי: ועוד, שלאחר חמשים שנה, הקול של הזמרה אינו מקושר בו כל כך, דהיינו שנחלש מעט, והקול צריך שלא יופגם אלא צריך להתחזק כי במקום דין חזק עומד ולא בחלש, ומשום זה צריך שלא יפגום אותו מקום, שהוא השמאל, שנקשר בו, שהוא דין תקיף ולא חלש, ולא צריך משום זה להראות איוה חולשה מכל הצדדים. (ועי' לעיל ויחי אות תתכ"ה) אשרי הוא האדם העוסק בתורה, ויודע דרכיו של הקב"ה, ואינו סר לימין ולשמאל. שכתוב כי ישרים דרכי ה'. דהיינו שהולך תמיד בקו האמצעי.

וידבר

מאמר

בקו שמאל, בסוד ופני שור מהשמאל, שיקבלו בשמאל אותה הפרה שנקראת פרה אדומה, דהיינו מלכות שמצד השמאל. והכהן, שהוא קו ימין כל כח וכל תקון תלוי בו, משום שכל כח הגוף עומד בזרוע ימין. וע"כ הכהן, היה זרוע ימין של כל ישראל שבו עומד לתקן הכל ולתקן העולם. ועם כל זה לא נמצא קו הימין כלבוד, אלא במחובר עם הגוף ועם השמאל, דהיינו עם ב' הקוין אמצע ושמאל. והגוף, שהוא קו אמצעי הוא עיקר הכל. כי הוא מיחד ב' הקוין, ומשלימם, וגם כולל אותם.

נד) זאת אשר ללויים וגו': בוא וראה, הלוי, בן חמש ועשרים שנה, עולה למקומו ומתעטר. וחמש ועשרים שנה יעבור עד שעולה למדרגת חמשים. כשעולה למדרגת חמשים שנה ולהלאה, הוא יורד מתוקף האש שבו, וכיון שהאש והחום מתקרר, הוא פוגם לאותו מקום שקשור בו, שהוא שמאל. פירושו. כי אין הארת

(דפויי דף קניא ע"ב)

בהעלותך

ב

נו וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינִי וַגּוֹי. אִרְ אָבָא, מִטְ יֵאָזְהַר לְהוֹן
הָכָא עַל פְּסָחָא, וְהָא אֶתְמַר לְהוּ בְּמִצְרַיִם. אֶלָּא בְּשָׁנָה הַשְּׁנִיתָ תְּהוּ, דִּישְׁרָאֵל
תְּשִׁיבוּ דְהָא פְּסַח לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּמִצְרַיִם, יִכְיִינָן דְּעַבְדוּ לִיה זְמַנָּא תְּדָא בְּמִצְרַיִם,
תְּשִׁיבוּ דְלָא אֶצְטְרִיף יִתִּיר. אֶתְתָּא קב"ה וְאֶזְהַר לֹון עֲלֵיהּ, דְּלָא יִחְשָׁבוּן דְּהָא קָא
עֶבֶר זְמַנִּיה בְּמִצְרַיִם, וְלֹא יֶצְטְרִיף. בְּגִין כִּי בְּמִדְבַר סִינִי בְּשָׁנָה הַשְּׁנִיתָ, לְאֶתְקַנָּא
לְהוּ לְדְרִי דְרִין.

נז וַאֲעִ"ג דְּהָא אֶזְהַר לְהוּ בְּמִצְרַיִם, הַשְּׁתָּא פְּקִיד לֹון זְמַנָּא אֶתְרָא, בְּתֵהוּא
אֶתְר דְּכָל פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא בִּיה אֶתְקִיבּוּ. וְע"ד בְּשָׁנָה הַשְּׁנִיתָ. מַאי בְּשָׁנָה הַשְּׁנִיתָ
בְּתַדְשׁ הָרְאשׁוֹן. אֶלָּא תְּזָא עֲלָאָה הִיא, תַּד שְׁנָה. וְתַד תְּדְשׁ. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי.
תְּדְשׁ: דָּא סִיְהָרָא. שְׁנָה: דָּא שְׁמָשָׁא, דְּנִהִיר לְסִיְהָרָא. וְכַדִּין תְּהוּ בְּזְמַנָּא דְּכָל
פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא אֶתְמַסְרוּ בִּיה.

נח ר"ש אָמַר, וְוִי לְהֵהוּא ב"נ דְּאָמַר, דְּהָא אוּרִייתָא אֶתְתָּא לְאֶתְחַזָּא סְפוּרִין
בְּעֲלָמָא, וּמְלִין דְּהִדְיוּטִי. דָּאֵי הָכִי, אֶפִּילוּ בְּזְמַנָּא דָּא, אָנָן יִכְלִין לְמַעְבַּד אוּרִייתָא,
בְּמְלִין דְּהִדְיוּטִי, וּבְשִׁבְתָּא יִתִּיר מְפֻלְהוּ. אֵי לְאֶתְחַזָּא מְלָה דְּעֲלָמָא, אֶפִּילוּ אֵינוּן
קַפְסִירִי דְּעֲלָמָא, אֵית בִּינֵיהוּ מְלִין עֲלָאִין יִתִּיר. אֵי הָכִי נְזִיל אֶבְתְּרִייהוּ, וְנַעֲבִיד
מְנִייהוּ אוּרִייתָא, יִכְתָּאֵי גְוֹנָא. אֶלָּא כָּל מְלִין דְּאוּרִייתָא, מְלִין עֲלָאִין אֵינוּן, וְרִזִּין
עֲלָאִין.

חלופי גרסאות

כ הכא פסח והא אתמר אלא ולי"ג מן אזהר עד אלא.
ל מוסיף השתא כיון. מ אמר. ו אלא כל מלין דאורייתא
כהאי גוונא ת"ח ולי"ג מלין עלאין אינון וחזין עלאין.

דרך אמת ון שרים ושלטונים יש להם כמה ספרים ודברי הימים שלומדים מהם חכמה ומסר כנודע.

מסורת הזהר

(3) (במדבר ט)

פסח כמועדו ופסח שני

זה השמש, שהוא ז"א, המאיר ללבנה. ובשנה
השנית בחדש הראשון יורה על זווג ז"א
ומלכות הנקראים שנה וחדש, במקום מדבר
סיני, שהוא זווג שני לאחר יציאת מצרים.
שזה היה בזמן שכל מצות התורה נמסרו בו.
כי ע"י זווג ז"א שבמדבר סיני ניתנו כל מצות
התורה.

נח ר"ש אָמַר וְוִי וְכו': רש"א, אוי
לאותו אדם שאומר, כי התורה באה לספר
ספורים בפשטות, ודברי הדין של עשו ולבן
וכדומה, כי אם כן, אפילו בזמן הזה אנו יכולים
לעשות תורה מדברי הדין, ועוד יותר יפים
מהם, ואם התורה באה להראות דברי העולם,
אפילו שליטי העולם יש ביניהם דברים
מעולים יותר. אם כן נלך אחריהם ונעשה מהם
תורה, כאותו האופן. אלא שכל דברי התורה,
הם דברים עליונים, וסודות עליונים.

ת"ח

הפסח

מאמר

נו וַיְדַבֵּר יְיָ בְּמִדְבַר סִינִי וַגּוֹי: אִרְ
אבא, מהו הטעם שהזהיר אותם כאן על הפסח.
והרי כבר נאמר להם במצרים. ומשיב, אלא
בשנה השנית היה, וישראל חשבו שהפסח
אינו נוהג אלא במצרים, וכיון שעשו אותו
פעם אחת במצרים, חשבו, שלא צריך יותר.
בא הקב"ה והזהירם עליו, שלא יחשבו שעבר
זמנו במצרים ואין צריך יותר. ומשום זה
הזהיר במדבר סיני בשנה השנית, לתקן להם
הפסח לדורי דורות.

נז וַאֲעִ"ג דְּהָא אֶזְהַר וְכו': פירוש
אחר. אע"פ שהזהירם במצרים, צוה אותם עתה
פעם שנית באותו המקום שכל מצות התורה
ניתנו בו. וע"כ בשנה השנית וגו'. שואל, מהו
בשנה השנית בחדש הראשון. דהיינו למה זה
דומה. ומשיב, אלא סוד עלין הוא. יש אחד
שנקרא שנה, ויש אחד שנקרא חדש, מה בין זה
לזה. חדש הוא הלבנה, דהיינו המלכות, שנה
(דפו"י דף קניא ע"ב *) דף קני"ב ע"א

כא

בהעלותך

(נט) ת"ח, עֲלָמָא עֲלָאָה וְעֲלָמָא תַתָּאָה בְּחַד מִתְקַלָּא אֲתַקְלוּ. יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מִלְּאָכִי עֲלָאִי לְעִילָא. מִלְּאָכִי עֲלָאִי כְּתִיב ׀ בְּהוּ, ׀ עוֹשֶׂה מִלְּאָכִי רֹחֹת. ׀ בְּשַׁעֲתָא דְנַחְתִּין לְתַתָּא, ׀ מִתְלַבְּשִׁי בִלְבוּשָׁא דְהָאִי עֲלָמָא. וְאִי לָאוּ מִתְלַבְּשִׁי בִלְבוּשָׁא כְּגוֹנוֹנָא דְהָאִי עֲלָמָא, לֹא יִכְלִין לְמִיקָם בְּהָאִי עֲלָמָא, וְלֹא סְבִיל לִזְנוֹן עֲלָמָא. וְאִי כְּמִלְּאָכִי כְּפֵה, אֲוֹרִייתָא דְכָרָא לְהוּ, וּבְכָרָא עֲלָמִין כְּלָהוּ, וְקִימִין בְּגִינָה, ׀ עֲאֲכִי׃ כִּינִין דְנַחְתָּת לְהָאִי עֲלָמָא, אִי לָאוּ דְמִתְלַבְּשִׁי בְּהִנֵּי לְבוּשִׁין דְהָאִי עֲלָמָא, לֹא יִכִּיל עֲלָמָא לְמִסְבֵּל.

(ס) וע"ד האי ספור דאורייתא, לבושא דאורייתא איהו. מאן דחשיב דההוא לבושא ׀ איהו אורייתא ממש, ולא מלה אחרא, תיפח רוחיה, ולא יחא ליה חולקא בעלמא דאתי. בגין כפך אמר דוד, ׀ גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. מה דתחותי לבושא דאורייתא.

(סא) ת"ח, אית לבושא דאתתווי לכלא, ואינון טפשיין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתתווי לזון שפירא, לא מסתפלין יתיר. ׀ חשיבו דההוא לבושא, גופא, ונחשבו דגופא, נשמטא.

(סב) כהאי גוונא אורייתא, אית לה גופא, ׀ ואינון פקודי אורייתא, דאקרון גופי תורה. האי גופא מתלבשא בלבושין, דאינון ספורין דהאי עלמא. טפשיין דעלמא, לא מסתפלי אלא כההוא לבושא, דאיהו ספור דאורייתא, ולא ידעי יתיר, ולא מסתפלי במה דאיהו תחות ההוא לבושא. אינון דינדעין יתיר, לא מסתפלן בלבושא, אלא בגופא, דאיהו תחות ההוא לבושא. חפימין עכדי דמלפא עלאה,

חלופי גרסאות

ס ל"ג בהו. ו מוסיף האי באתר עלאה בשעתא. פ מוסיף אע"ג דנחתין מתלבשי. צ ל"ג עאכו"כ. ק דאורייתא איהו. ר מוסיף לבושא דא. ש חשיבותא ול"ג חשיבו דההוא לבושא גופא. ת חשיבותא. א ומלי ול"ג ואינון פקודי.

מסורת הזהר

(ק) (תהלים קד) שמות מט צ"ה. (ד) (שם קט) חיי שרה סו צ"ב.

פסח כמזעזו ופסח שני

שחושב שאותו הלבוש הוא תורה ממש ואין בו דבר אחר, תיפח רוחו, ולא יהי לו חלק לעולם הבא. משום זה, אמר דוד, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, דהיינו להביט מה שמתחת לבושה של התורה.

(סא) ת"ח אית לבושא וכו': בוא וראה, יש לבוש הנראה לכל, ואלו הטפשים כשרואים אדם לבוש יפה, שנראה להם הדור בלבשו, אין מסתכלים יותר, ודנים אותו ע"פ לבושו ההדור. ותושבים את הלבוש כגוף האדם, ותושבים גוף האדם כמו נשמתו.

(סב) כהאי גוונא אורייתא וכו': כעין זה היא התורה, יש לה גוף, והוא מצות התורה הנקראות גופי תורה. גוף הזה מתלבש בלבושים שהם ספורים של עולם הזה, הטפשים שבעולם אינם מסתכלים אלא בלבוש ההוא, שהוא ספור התורה

הסולם

מאמר

(נט) ת"ח עֲלָמָא עֲלָאָה וכו': בוא וראה, עולם העליון ועולם התחתון, במשקל אחד נשקלו. ישראל למטה כנגד מלאכים עליונים למעלה. מלאכים עליונים כתוב בהם עושה מלאכיו רוחות. ובשעה שיורדים למטה מתלבשים בלבוש של עולם הזה, ואם לא היו מתלבשים בלבוש כעין עולם הזה לא היו יכולים לעמוד בעולם הזה, והעולם לא סבל אותם. ואם במלאכים כך, התורה שבראה את המלאכים ואת כל העולמות, והם מתקיימים בשבילה, על אחת כמה וכמה, כיון שירדה לעולם הזה, אם לא היתה מתלבשת באלו הלבושים שבעולם הזה, שהם הספורים ודברי הדיוט, לא היה יכול העולם לסבול.

(ס) וע"ד האי ספור וכו': וע"כ ספור הזה שבתורה היא לבושה של התורה, מי (דפוי"י דף קי"ב ע"א)

כב

בהעלותך

אינון דקיימו בטורא דסיני, לא מסתכלי אלא בנשמתא, דאיהי עקרא דכלא אורייתא ממש. וילזמנא דאתי, זמינין לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא. **סג** ת"ח, דהכי נמי לעילא, אית לבושא, וגופא, ונשמתא, ונשמתא לנשמתא. שמיא וחליהון. אלין אינון לבושא. וכנסת ישראל, ודא גופא, דמקבלא לנשמתא, דאיהי תפארת ישראל. וע"ד איהו גופא לנשמתא. ונשמתא דאמרן דא תפארת ישראל, דאיהי אורייתא ממש. ונשמתא לנשמתא, דא איהו עתיקא קדישא. וכלא אחיד דא בדא.

סד ווי לאינון חייביא, דאמרי דאורייתא לאו איהי אלא ספורא בעלמא, וואינון מסתכלי בלבושא דא ולא תירי. ונאין אינון צדיקיא, דמסתכלי באורייתא פדקא גאות. חמרא לא יתיב אלא בקנקן. כף אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא. וע"ד לא בעי לאסתכלא, אלא במה דאית תחות לבושא. וע"ד כל אינון מלין, וכל אינון ספורין, לבושין אינון.

סה ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו מאי ויעשו. אמר רבי יוסי, הא אתמר, כל מאן דאחזי עובדא לתתא פדקא גאות, פאילו עביד ליה לעילא. דהא בגיניה אתער ההוא מלה, כפיכול, פאילו הוא עביד ליה, והא אתמר.

סו איש איש פי יהיה טמא וגו'. איש איש תרי זמני, אמאי, אלא איש

מסורת הזהר

(ט) (במדבר טו), (ת) (במדבר טו).

חלופי גרסאות

ב ולעלמא, ג ל"ג דנשמתא, ד הני מלי, ה ל"ג ונשמתא, ו ל"ג דא, ז ל"ג נשמתא, ח כדקאמרן תפארת, ט ומסתכלי ול"ג ואינון, י אמר ר' יוסי הא אתמר מאי ויעשו אלא.

מאמר

התורה ואינם יודעים יותר, ואינם מסתכלים כמה שיש תחת לבוש ההוא. אלו שיוודעים יותר, אינם מסתכלים בלבוש, אלא בגוף שהוא תחת הלבוש ההוא. החכמים, עבדי המלך העליון, אותם שעמדו בהר סיני, אינם מסתכלים אלא בנשמה שבתורה, שהוא עיקר הכל, תורה ממש. ולעתיד לבא, עתידים להסתכל בנשמה של נשמה שבתורה.

סג ת"ח הכי נמי וכר': בוא וראה, אף כך הוא למעלה, שיש לבוש, גוף, נשמה, ונשמה לנשמה. השמים וצבאם, אלו הם לבוש, וכנסת ישראל שחיא המלכות, היא גוף, המקבל הנשמה, שהיא תפארת ישראל. דהיינו ז"א, ע"כ המלכות היא גוף לנשמה. כי ז"א מתלבש בה כמו נשמה בגוף. הנשמה שאמרנו שזו תפארת ישראל, הוא התורה ממש, דהיינו נשמת התורה הנ"ל בדבור הסמוך, שבה מסתכלים החכמים. ונשמה לנשמה, זה הוא עתיקא קדישא. שבו יסתכלו לעתיד לבא כנ"ל בסמוך. והכל אחוז זה בזה, שעותיקא קדישא מתלבש

(דפו"י דף קניב ע"א *) דף קניב ע"ב

הסולם

פסח במועדו ופסח שני

בז"א, וז"א מתלבש במלכות, ומלכות בעולמות ב"ע וכל צבאם.

סד ווי לאינון חייביא וכר': אוי לאלו הרשעים האומרים שהתורה אינה יותר מספור בלבד, והם מסתכלים בלבוש ולא יותר, אשרי הם הצדיקים המסתכלים בתורה כראוי, יין אינו יושב אלא בכר, כך התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה. וע"כ לא צריכים להסתכל אלא במה שיש תחת הלבוש. וע"כ כל אלו הדברים וכל אלו הספורים הם לבושים.

מאמר פסח שני

סה ויעשו וגו' את הפסח במועדו וכר': שואל, מהו ויעשו. שהיה לו לומר ויאכלו. אמר ר' יוסי, הרי למדנו, כל מי שמראה מעשה למטה כראוי, הוא כאלו עושה אותה למעלה, כיון שבשבילו נתעורר הדבר למעלה הוא, כפיכול, כאלו עושה אותו. וכבר למדנו.

סו איש איש כי יהיה טמא וגו': שואל, איש איש ב' פעמים, למה. ומשיב אלא

כג

בהעלותך

דהוא איש, ויתחזי לקבלא נשמתא עלאה, והוא פגים גרמיה. דלא שרזיא עלוי
שכינתא עלאה. מ"ט. בגין דאיהו גרים, והוא מסאב ליה לגרמיה. וע"ד איש
איש. איש דיתחזי למהוי איש, והוא מסאב גרמיה, דלא ישרי עלוי קדושה
דלעילא.

(סז) « או בדרך רחוקה, דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באונייתא,
וכלהו אתנין לאחזאה מלה. מאי בדרך רחוקה. בגין דב"ג דאיהו מסאב גרמיה,
מסאבין ליה לעילא. פיון דמסאבין ליה לעילא, הא איהו בדרך רחוקה. מההוא
אתר וארמא דנרעא דישראל אחידן ביה, הא בדרך רחוקה אחיד, דאתרחק
למקרב לכון, ולא תקשרא בכון, כמה דאתון מתקשרין.

(סח) א"ר יצחק, והא פתיב פי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, דאתחזי
תרין מלין. משמע דכתיב או. אמר ר' יוסי, פאן, עד לא מסאבין ליה. פאן, בתר
דמסאבין ליה. ומשמע אפילו האי, או האי, לא ישרי עלוי קדושה דלעילא, ולא
יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה.

(סט) « ואי תימא, הא בנרמא תגנינא עביד אי לא מתקן גרמיה. לא, אלא
פיון דמתדכי ומתקן גרמיה, הא נרמא תגנינא למעבד פסחא. מכאן, כל ב"ג
דמדכי גרמיה, מדכאן ליה.

(ע) דאי תימא דבדרגא עלאה יתיר קאים בנרמא תגנינא. לאו הכי, דהא

חלופי גרסאות

כ שירותא; נשמח. ל ארמא וליג אתר. מ מלקרב.
נ לכון. ט דאי. ע כמאן.

מסורת הזהר

(א) (במדבר ט) לעיל אות טו.

פסח כמועדו ופסח שני

הסולם

מאמר

(סח) א"ר יצחק ודא וכו': אר"י, והרי
כתוב, כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה,
משמע שהם ב' דברים, שזה משמע משכתוב
אנ. ואיך תאמר שהם דבר אחד, אשר תומואה
גרמה לו לדרך רחוקה. אמר ר' יוסי כאן,
כשאומר טמא לנפש, הפירוש הוא מטרם
שטמאו אותו מלמעלה. וכאן, כשאומר בדרך
רחוקה, הפירוש הוא, אחר שטמאו אותו מלמעלה
ונפל לדרך רחוקה שהוא הסיא. ומשמע שהן
זה והן זה, לא ישרה עליו הקדושה שלמעלה,
ולא יעשו הפסח בזמן שישראל עושים אותו.

(סט) ואי תימא הא וכו': ואם תאמר
הרי בחדש השני הוא עושה הפסח, אע"פ
שאינו מתקן עצמו. אינו כן, אלא אחר שנטהר
ותקן את עצמו, יש לו חדש שני לעשות
הפסח. מכאן, כל אדם שנטהר עצמו, מטהרין
אותו מלמעלה.

(ע) דאי תימא דבדרגא וכו': ואם
תאמר, שבמדרגה עליונה יותר הוא נמצא
בחדש

אלא הפירוש הוא איש שהוא איש, דהיינו
שהוא ראוי לקבל נשמה עליונה, והוא פגם
עצמו שאין השכינה העליונה שורה עליו. מהו
הטעם. משום שהוא גרם, שהוא טימא את
עצמו. וע"כ כתוב איש איש, שפירושו, שראוי
להיות איש, והוא טימא את עצמו, שלא ישרה
עליו קדושה שלמעלה.

(סז) או בדרך רחוקה: זה הוא אתר
מעשרה מקומות שהם מנוקדים בתורה. וכולם
באות להראות איזה דבר. מהו בדרך רחוקה.
כי יש נקודה על הה של רחוקה, הוא משום,
שאדם שטמא את עצמו, מטמאים אותו
למעלה. כיון שטמאים אותו למעלה, הרי הוא
בדרך רחוקה מאותו המקום והדרך שזרע
ישראל אתוים בו, כי הוא אתו בדרך רחוקה,
שנתרחק מלקרב לכם לישראל, ולהתקשר
בכם כמו שאתם מתקשרים. וע"כ כתוב בדרך
רחוקה לכם. בנקודה על ה' דרחוקה. להורות
שהכונה הוא על סטרא אחרא הרחוקה מקדושה.

(דפו"י דף קי"ב ע"ב)

בהעלותך

כד

ישראל ורעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה, נטלו ליה לסיקרא ולשמשא כחד. ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא, נטיל בנינא. מאי יסודא. לא תימא יסודא עלאה פ דצדיקא דעלמא, אלא יסודא דאבן טבא, כד"א אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. והאי הוא אבן דשארן עליה מאן דשארן.

עא אמר רבי יהודה, ודאי כלא נטיל אפילו בנרחה תנינא. אכל לאו איהו כמאן דנטיל ליה בזמניה. מאי טעמא. דא דנטיל פסחא בזמניה, נטיל מתתא לעילא, ולא נחית. בגין דמעלין בקדש, ולא מורדין. ודא דנטיל בתר זמניה, נחית מעילא לתתא. בג"כ שוין בכלא, ולא שוין. דדא סליק ולא נחית, ודא נחית ולא סליק. בגין כה מאן דמקרב פסחא בזמניה, שבחא יתיר אית ליה. ופאין אינון ישראל, דזכאן בכלא, דזכאן באורייתא, וכל מאן דזכי באורייתא, זכי ליה בשמא קדישא. ופאין אינון ישראל, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

רעיא מהימנא

עב פקודא למעבד פסח שני, על אינון דלא יכלו, או דאסתאבו במסאבו

חלופי גרסאות

פ דצדיקיא. צ ודאי לאו איהו כמאן דנטיל פסחא בזמניה אבל כלא נטיל אפילו בירחא תנינא ולא כאיהו דנטיל ליה בזמניה מ"ט. ק תוספתא. ר פקודא ל.

מסורת הזהר

(ב) (תהלים קיח) ב"א קיב צ"א.

הסולם

פסח במועדו ופסח שני

זוכה בשם הקדוש. אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. פירוש. חדש הראשון ה"ס ימין, וחדש השני ה"ס השמאל. ופסח ה"ס המוחין דהארית חכמה ששורשם בקו שמאל דבינה. וצריכים לקחת אותם מקו ימין, שה"ס חדש הראשון, שאז הזמן להקריב הפסח. ואז מעלים בקדש, והאורות מתרבים והולכים כדרך הקדושה. אבל המקריב בחדש השני, שלוקח המוחין דפסח מקו השמאל, או האורות מתמעטים ויורדים כדרך פרי החג. וז"ש, דא דנטיל פסחא בזמניה נטיל מתתא לעילא כלומר שאורותיו הולכים ומתרבים כדרך האורות המתוקנים בקדושה. בגין דמעלין בקדש ואין מורידים שכן דרך הימין, ולא נחית, שאין האורות מתמעטים. ודא דנטיל בתר זמניה נחית מעילא לתתא, שמוריד השיבות האורות ממעלה למטה, כלומר שהולכים ומתמעטים כמו פרי החג, שהוא משום שלוקחם מקו שמאל, שהוא חדש השני.

רעיא מהימנא

עב פקודא למעבד פסח שני וכו': מצוה שיעשו פסח שני על אלו שלא יכלו לעשות הפסח במועדו, שהיו בדרך רחוקה. או שנטמאו בטומאה אחרת. שואל, אם סוד הפסח

מאמר

בחדש השני. אינו כן, כי ישראל זרע קדוש העושים הפסח בזמנו, לוקחים הלבנה והשמש, שהם מלכות וז"א. כאחד, ומי שלוקח היסוד בתחלה הוא לוקח הבנין. מהו יסוד. אל תאמר שהוא יסוד העליון של צדיק העולם, שהוא יסוד דז"א. אלא היסוד של אבן טוב, שהוא המלכות, כש"א אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, כי זו היא אבן ששורה עליו מי ששורה, דהיינו ז"א. וז"ש, מי שלוקח היסוד בתחלה, דהיינו שלוקח תחלה את המלכות, שהיא יסוד, שעליה נבנים כל הספירות דז"א נטיל בנינא, הוא לוקח גם הבנין. שהם כל הספירות שעליה מד"א. כי המלכות הוא פתח לז"א.

עא א"ר יהודה ודאי וכו': אר"י, ודאי הכל לוקח אפילו בחדש השני, דהיינו שגם בחדש השני לוקח המלכות וז"א כאחד כמו בפסח ראשון. אבל הוא אינו שוה כמי שלוקח הפסח בזמנו. מהו הטעם. הוא משום שזה הלוקח הפסח בזמנו מקבל ממטה למעלה, ואינו יורד. משום שמעלים בקדש ואין מורידים. וזה שלוקח הפסח אחר זמנו, יורד ממעלה למטה, משום זה הם שוים בכל ואינם שוים, כי זה עולה ואינו יורד, וזה יורד ואינו עולה, משום זה מי שמקריב הפסח במועדו הוא יותר משובח. אשרי הם ישראל שזוכים בכל, כי זוכים בתורה, וכל מי שזוכה בתורה (דפו"י דף קנ"ב ע"ב *) דף קנ"ג ע"א

כה

רעיא מדימנא

אתרא. אי רזא דפסח, רזא דמהימנותא דישקאל עאלין ביה, שלטא בניסן, וכדין איהו זמנא לחדנה, איך יכלין אלין דלא יכילו, או דאסתאבו, למעבד בירחא תניינא, דהא אעבר זמנא.

עג) אלא פיון דכ"י מתעטרא בעטרהא בניסן, לא אתעדיאת פתרהא ועטרהא מנה תלתין יומין. "וכל אינון ל' יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח יתבא מטרוניתא בעטרהא, וכל חילאה בתדנה. מאן דבעי למחמי למטרוניתא, יכיל למחמי. פרוזא פריז, פל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא, ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעיה. אימתי פרוזא פריז. בארבעה עשר לירחא תניינא, דהא מתמן עד שבעה יומין, תרעין פתיחן. מפאן ולהלאה ינעלון תרעין. ועל דא פסח שני

עד) פקודא דא, שחיטת הפסח בזמנו. ואפתריה פסח ראשון ופסח שני לאכול אותן כמשפטן. וטמאים להיות נדחים לפסח שני, דאיהו פקודא תליתאה. תנאין ונאמוראין, אית בני נשא כחולין דטהרה, מסטרא דמיכאל. וכחולין דהקדש, כגון בשר קדש, ואינון מסטרא דגבריאל. כהן ולוי. ואית בני נשא דאינון פיומין טבין, ואינון קדש קדשים.

עה) שכניתא איהי פסח ראשון, מימינא. ופסח שני, משמאלא. פסח ראשון מימינא, דתמן חכמיה. פסח שני משמאלא, דתמן בינה. וכגין דכגבורה

חלופי גרמאות

ש ה' ת ל"ג וכל אינון ליומין, א ל"ג ולא; דיכול ולי"ג ולא. ב תרעין ג בדפו"י כתבו פקודא לספור ספירת העומר צ"ז א, ד ל"ג אותן. ה ל"ג פקודא, ו ל"ג ואמוראין, ז הגבורה.

פסח כמועדו ופסח שני

הסולם

מאמר

סוגרים השערים. וע"ז מביאים פסח שני.

עד) פקודא דא שחיטת וכו': מצוה זו היא שחיטת הפסח בזמנו. ואחריה פסח ראשון ופסח שני לאכול אותם כמשפטם. והטמאים יהיו נדחים לפסח שני, שהיא מצוה שלישית. תנאים ואמוראים. יש בני אדם שהם כמו חולין דטהרה, מצד מיכאל. וכמו חולין מהקדש, כגון בשר קדש והם מצד גבריאל, שמיכאל וגבריאל הם כהן ולוי, דהיינו חסד וגבורה. ויש בני אדם שהם כימים טובים, והם קדש קדשים.

עה) שכניתא איהי פסח וכו': השכינה היא פסח ראשון מצד הימין. כי חדש הראשון הוא קו ימין. ופסח שני משמאל. כי חדש השני הוא קו שמאל. כי ניסן אייד הם חסד וגבורה, פסח ראשון מימין, ששם החכמה. כי החכמה היא בקו ימין. פסח שני הוא בשמאל, ששם בינה

הפסח שהוא סוד האמונה שישראל נכנסו בה, שולטת בחדש ניסן, ואז הוא הזמן לשמחה, איך אלו שלא יכלו לעשותו במועדו, או שנטמאו, יכלו לעשות הפסח בחדש השני, הרי עבר זמנו.

עג) אלא כיון דכ"י וכו': ומשיב, אלא כיון שכנסת ישראל, שהיא המלכות, מתעטרת בעטרות שלה, דהיינו במוחין דג"ד, בחדש ניסן, אינה מסירה הכתרים והעטרות ממנה, כל שלשים יום. וכל אלו שלשים יום מיום שיצאו ישראל מפסח, יושבת המטרוניתא בעטרותיה, וכל צבאיה בשמחה. ומי שרוצה לראות המטרוניתא יכול לראות. והכרוז קורא, כל מי שלא יכול לראות המטרוניתא יבא ויראה מטרם שנעלו השערים. מתי מכריז הכרוז. הוא ב"ד לחדש השני. כי משם עד שבעה ימים השערים פתוחים. מכאן ולהלאה (דפו"י דף קי"ב ע"ב)

רעיא מהימנא

כו

מתעבדין כל אשין נוקראין, דאינון קקש ותבן לגבי אש דגבורה, טמאים נדחים לפסח שני.

(כו) וכל טומאה נדה, ומצורע, וזב וזבה ויולדת, באשא דגבורה איהו שורף. דנשמתא איהו מאנא דקודשא בריה הוא, ואיהו לא שרי בה, עד דאתלבנת באשא דגבורה, דכתיב "הלא כה דברי פאש נאם יי". וכהאי אשא, אם ברזל הוא מתפוצץ, ואם אבן הוא נמות.

(עו) ובימינא דתמן תורה שבכתב, דאיהי מים, וטהרה ממקור דמיה, ואתדפי בה מצורע, וטמא מת, וזב וטמא בכל מיני שרץ. "הה"ד ונרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'.

(עח) בעמודא דאמצעייתא מאנא אתיחדת בבעלה, דאיהי אתתא, בתר דאתקדשת בשמאלא, ואתדכאת במי מקוה בימינא, ואומרים על מאני דפסחא, כלים שנשתמשו בהן בצונן, מטבילין בצונן, והן טהורים. אינון נשמתין דאינון מסטרא דרחמי, ואינון רחמנים, מארי חנא וחסדא, לא צריכין לאדכאה במים פושרים כבינוניים. כ"ש בחמי חמין, דכהון מתדכין רשעים גמורים, דמחממין גרמייהו באשא דיצה"ר. ועלייהו אתמר, כל דבר אשר יבא באש. בגין דזוהמא דלהון נפישא. אכל צדיקים גמורים בצונן. דעלייהו אתמר, כל המשים ריוח בין הדברים, מצננים ליה גיהנם.

חלופי גרסאות

ח דגבורה. ט נמות. י מתפוצץ. כ ובמאי; ובמנא. ל ומצורע אתרכי בה. מ מדיחן. ו לדכאה. ז ל"ג מן דמחממין עד בגין.

מסורת הזוהר

ג (ירמיה כג) יתרו פט צ"ד. ד (ויקרא יב) ה (יחזקאל לג) וישב לו צ"א.

הסולם

מאמר

אשר יבא באש תעבירו באש
(עח) בעמודא דאמצעייתא וכו': בקו האמצעי הכלי, מתיחדת בבעלה, הכלי, היא אשה, מלכות אחר שמתקדשת בקו שמאל, ונטהרת במי מקוה בקו ימין, היא מתיחדת בקו האמצעי. ואומרים על כלים דפסח, כלים שנשתמשו בהם בצונן מטבילין בצונן והן טהורים, שהם הנשמות הבאות מצד הרחמים, והם רחמנים בעלי חן וחסד, אינם צריכים להטהר במים פושרים כבינוניים, כ"ש בחמי חמים, שבהם נטהרים רשעים גמורים המחממים עצמם באש היצר הרע. ועליהם נאמר, כל דבר אשר יבא באש וגו'. משום שזוהמא שלהם רבה. אבל צדיקים גמורים, בצונן. שעליהם אמרו, כל המשים ריוח בין הדברים דחיינו שאינו מדבק אותיות שבקריאת שמע זו אל זו, מצננים לו הגיהנם.

ואי

כינה, כי הבינה היא בקו שמאל. ומשום שבגבורה, דחיינו בקו שמאל, נעברים כל אש זרה, שהם קקש וכתבן כלפי אש הגבורה, ע"כ נדחים הטמאים לפסח שני.

(עו) וכל טומאה נדה וכו': וכל טומאה נדה ומצורע זב וזבה ויולדת, אש הגבורה שורפת אותם. כי הנשמה היא כלי של הקב"ה, והקב"ה אינו שורה בה עד שמתלבנת באש הגבורה. שכתוב, הלא כה דברי כאש נאם ה' ובאש זה אם יצר הרע הוא ברזל, הוא מתפוצץ. ואם אבן הוא, נמות.

(עז) ובימינא דתמן תורה וכו': ובימין, ששם התורה שבכתב, שהיא נקודת מים, נאמר, וטהרה ממקור דמיה. ונטהר בה מצורע וטמא מת זב וטמא בכל מיני שרץ. ז"ש, חוקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'.

(דפו"י דף קי"ב ע"ב *) דף קי"ג ע"א

כז

רעיא מהימנא

(טא) ואי נשמתין חמריים, דאינון פ' כמאני חרס, שבירתן זו היא טהרתן. כד"א נשברו, נטהרו. ורזא דמלה, וזכחי אלהים רוח נשברה ו'גו'. אכל אינון דמשתדלין באורייתא דבכתב ובאורייתא דבע"פ, דאינון אש ומים, ואינון דמשתדלין ברוי דאורייתא, דאיהו אור, דכתיב פה, ו'תורה אור, באורייתא אינון מתדכין פה.

(פ) ועוד בפרק הרואה, הרואה תמרים בחלום, תמו עונותיו. הה"ד, תם עונך בת ציון. בגין דתמרים, ביה תם, דרגא די'עקב, דאתמר ביה, ו'יעקב איש תם. חובין מרים, וע"ד תמרים: תמן ת"ם, ותמן מ"ר.

(פא) הקא רמיז, וימתקו המים. הה"ד, ו'יורהו ו' עץ וימתקו המים. מהקא, מאן דאשתדל באורייתא, דאיהו עץ. חובין דיליה, דאתמר בהון ו'ומרו את חיייהם בעבודה קשה, קב"ה מחיל ליה, ויתתרון מתיקין.

(פב) דיומין ייתון, דיתקיים בהו כמפקגו דמצרים, דאתמר ביה ו'וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא. ובגלותא בתרא, לית מיתה אלא עוני דעני חשוב כמת. לקיים בהון ו'השארתי בך עם עני ודל וחסו בשם ו'. לאתקיימא בהון ו'ואת עם עני תושיע. ואלין עתירים דישתארון בהון ו'תקיים בהון, ו'נרפים אתם נרפים. נרפים הם באורייתא. נרפים הם, למעבד טיבו עם מארי תורה. ואנשי חיל המסוכבים מעיר לעיר ו'לא יחוננו.

חלופי גרסאות

ע דמאני. פ ליג וגו'; וגו' נשמתא]: מאני דאמעיותא דאיהו אור הכתיב בה תורה אור וליג מן וגו' עד סוף האות. צ ועוד. ק ועני.

מסורת הוהר

(1) (תהלים נא) מקץ לג צ"א. (1) (משלי ו) תרומה רלו צ"צ. (ח) (איכה ד) ת"ז בהקדמה טז: ת"א יז: (ט) (בראשית כה) תולדות לר צ"ב. (1) (שמות טו) ב"א רכג צ"ג צ"ד. (כ) (שם א) ב"א רכב צ"ב. (ל) (שם) וישב ה צ"ג. (מ) (צפניה ג). (1) (ש"ב כב) ח"ג רכג. רעג. (ט) (שמות ה).

וימתקו המים

וימתקו המים. ז"ש ויורהו ה' עץ וימתקו המים. מכאן מי שמשדל בתורה שהוא עץ החיים. העונות שלו, שנאמר בהם, וימרו את חיייהם בעבודה קשה, הקב"ה מוחל אותם ותזורים להיות מתוקים, דהיינו שהעונות יעשו כזכיות.

(פב) דיומין ייתון דיתקיים וגו': כי ימים יבואו, ויתקיים בהם כביציאת מצרים, שנאמר שם, וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא. ובגלות האחרון אין מיתה אלא עוני, כי עני חשוב כמת, לקיים בהם, והשארתי בכס עם עני ודל וחסו בשם ה'. ולהתקיים בהם, ואת עם עני תושיע. ואלו העשירים שישארו בהם, יתקיים בהם, נרפים אתם נרפים, נרפים הם בתורה, נרפים הם לעשות חסד עם בעלי תורה, ואנשי חיל המסוכבים מעיר לעיר לא יחוננו.

ונרפים

הסולם

מאמר

(ט) ואי נשמתין חמריים וכו': ואם הנשמות הן מגושמות, שהן ככלי חרס, שבירתם זו טהרתם, כמו שאתה אומר, נשברו נטהרו. וסוד הדבר זכחי אלקים רוח נשברה וגו'. אבל אלו העוסקים בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, שהן אש ומים, ואלו שמשדלים בסודות התורה, שהוא אור, שכתוב בו, ותורה אור, הם נטהרים ע"י התורה. ואינם צריכים גיהנם.

(פ) ועוד בפרק הרואה וכו': ועוד, בפרק הרואה יש, הרואה תמרים בחלום, תמו עונותיו. ז"ש תם עונך בת ציון משום שבתמרים יש אותיות תם, שהוא מדרגת יעקב, שכתוב בו, ויעקב איש תם. העונות הם מרים, וע"כ תמרים, שם אותיות תם ושם אותיות מר, וע"כ רומזים שתמו עונותיו.

(פא) הקא רמיז וימתקו וגו': כאן רמוז

(דפו"י דף קניג ע"א)

כה

רעיא מהימנא

פג) ונרפים הם בכובד המס, דאי תימא כבדין אינון בכובד המס, ולא עבדין טיבו, בגין דא תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה, דכובד המס עליהו, ואל ישעו בדברי שקר, דאינון משקרין ואמרין דכובד המס עליהו, ובגין דא ילא זעבדון טיבו. אינון משקרין במלוליהו, ואמרין דמהכובד דתכבד עליהו, תבן אין נתן, ממנא דשקרא, דביה טועין לקב"ה ובגין דלא ישעון ביה, ולא חסו בשם יי, אין נתן לעבדיך.

פד) ואלין דאית לון, טמיר וגניזו ממנא מלגו, דאיהו תוכן, כגון תוך האוצר ותיבה, אתקיים בהו ותוכן לבנים תתנו. ודא כספים לבנים, דיהון כההוא דרא.

פה) כההוא זמנא שם שם לו חוק ומשפט, ואינון מארי משנה. אוף הכא ויבאו מרתה, אתהדר לון אנרייתא דבעל פה, מרה בדתקין סגיאין, בעניותא, דיתקיים בהו, וימררו את חיהם בעבודה קשה: זו קושיא. בחמר: דא ק"ו. ובלבנים: דא לבון הלכה. ובכל עבודה בשדה: דא ברייתא. את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך: דא תיק"ו.

פו) ורעיא מהימנא, תמן אתקיים בה, שם שם לו חק ומשפט ושם נסוהו. ובהאי עין הדעת טוב ורע, דאיהו איסור והיתר. ובאינון רזין דאתגליין על ידך, וימתקו המים. כמלח דמתקת בשרא, הכי יתמתקון ברזיא דאתגליין על ידך,

חלופי גרסאות

ר עבדין כדבדו; לא עבדין וליג טיבו. ש דמה כובד. ת שועיק, א דלגו, ב אוצר וליג תוך. ג ליג זו קושיא. ד ליג דא ק"ו. ה ליג דא לבון הלכה.

מאמר

הסולם

וימתקו המים

ההוא, שם שם לו חק ומשפט. שהם בעלי המשנה, אף הם כך, ויבואו מרתה, שתורה שבעל פה תחזור להיות להם מרה, בדוחק רב ובעניות, שיתקיים בהם, וימררו את חיהם בעבודה קשה, זו קושיא. בחמר, זה הוא קל וחומר. ובלבנים, זה הוא לבון הלכה. ובכל עבודה בשדה, זה הוא ברייתא. כי ברייתא פירושו שדה. את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך זהו תיק"ו.

פז) ורעיא מהימנא תמן וכו': ורועה הנאמן, שם יתקיים כך, שם שם לו חק ומשפט ושם נסוהו. כי בעץ הדעת טוב ורע הזה, שהוא איסור והיתר, ובאלו הסודות שיתגלו על ידך, וימתקו המים, כמו מלח הממתק את הבשר, כך יתמתקו בהסודות שיתגלו על ידך. כל אלו הקושיות והמחלוקת של מים המרים שבתורה שבעל פה, יחזרו להיות מי התורה, מתוקים. והיסודין שלך, ע"י סודות אלו שיתגלו על ידך, יהא

פג) ונרפים הם בכובד וכו': ונרפים הם בכובד המס. כי אם תאמר שבשביל שהם כבדים בכובד המס אינם עושים חסד. משום זה, תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה, שכובד המס עליהם באמת. ואל ישעו בדברי שקר, שהיו משקרין ואומרים שכובד המס עליהם, ומשום זה אינם עושים חסד. גם הם משקרין בדבריהם, שאומרים שמכובד המס המכבד עליהם, תבן אין נתן, דהיינו ממון השקר, שטעו בו להקב"ה, שמשום שלא שעו אליו ולא חסו בשם ה', תבן, שהוא ממון, אין נתן לעבדיך. ולא מטעם כובד המס.

פד) ואלין דאית לון וכו': ואלו שיש להם, הכסף נסתר וגנוז בפנים. שהוא תוכן, כגון תוך האוצר, ותוך התיבה. ומתקיים בהם ותוכן לבנים תתנו. וזה הוא כספים שהם לבנים, שיהיו בדור ההוא.

פה) כההוא זמנא שם שם וגו': בזמן (דפו"י דף קנ"ג ע"א)

כט

רעיא מהימנא

כל אינון קושניין ומחלוקות, דמיין מרינן ודאורייתא ודבעל פה, אתהדרו מתיקן מי אורייתא, ויסורין דילף, ברזין אלין דאתגליין על ידך, גהון לך מתיקן, ויהדרון לך כל דחקין דילף, כחלמין דעכרין. וחל"ם, בהיפוף אתון מל"ח. דממתקת נת בשרא. אוף יסורין ממתקים. כמה דאוקמוה.

פז ולרשעים מתהדרן יסורין מלח סדומית, דאיהי מסמא את העינים, לקיימא בהו ועיני רשעים תכלינה. ואינון ערב רב רשיעייא, דיתקיים בהו בההוא זמנא, ויתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים. ויתלבנו: אינון מארי משנה. ויצרפו: אינון ורעא קדישא דשאר עמא. הה"ד ויצרפתים כצרוף את הכסף. והרשיעו רשעים, אינון ערב רב.

פח והמשפילים זבינו, אינון מארי קבלה, דאתמר בהון והמשפילים זיהירו כזהר הרקיע. אלין אינון דקא משתדלין כזהר דא, דאקרי ספר הזהר, דאיהו כתיבת נח, דמתכונשין בה שנים מעיר, ושבע ממלכותא. ולזמנין אחד מעיר, ושנים ממשפחה. דבהון יתקיים כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו. ונדא אורה דספרא דא, וכלא על סיבה דילף.

פט ומאן גרים דא. עורב דאנת תהא בההוא זמנא, פיונה. דשליח אחרא ידאקרי בשמך, כעורב דאשתלח בקדמיתא, ולא אתהדר בשליחותא, דאשתדל בשקצים, דאתמר בהון, עמי הארץ שקץ. בגין קמונא דלהון, ולא אשתדל

חלופי גרמאות

1 מוסיף אינון דאורייתא. 2 ל"ג דבעיפ. 3 ח אלק. 4 ויתהדרון; ואהדרון. 5 ספרא. 6 אחרא. 7 דאתקרי.

מסורת הזהר

(ט) (איוב יא) ח"ג קיא: ז"ח כב ט"ב שכ"ט. (פ) (דניאל יב) תולדות ל צ"ג. (ז) (זכריה יג) תולדות ל צ"ג. (ק) (דניאל יב) לעיל את פו צ"צ. (ד) (דניאל יב) ב"א ז צ"א. (ש) (שמות א) שמות י צ"ל.

העורב והיונה

כה, שנים מעיר, ושבע ממלכות, ולפעמים אחד מעיר ושנים ממשפחה, שבהם מתקיים כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו. שסוד התורה נקרא בן, **דילוד** היינו המושג. **היאורה** היינו אור התורה, **תשליכוהו**, כמו תשכילוהו, שכל סוד וסוד הנולד לך תשכיל אותו לאור התורה ולנשמתה. וזה הוא האור של ספר הזהר הזה. והכל הוא בסבתך.

פט ומאן גרים דא וכז: ומי גרם לזה עורב. כי אתה תהיה בזמן ההוא כיונה. שזה רומז לעורב והיונה ששלח נח מן התיבה, אחר שהמשיל את הזהר לתיבת נח. כי שליח אחר, שנקרא בשמך, כמו העורב שנשלח תחילה מן התיבה ולא חזר בשליחותו, שהשתדל בשקצים, שנאמר בהם, עמי הארץ שקץ (פסחים ט:). והשתדל בהם, משום הכסף שלהם, ולא השתדל בשליחותו להחזיר הצדיקים בתשובה. והוא כאלו לא עשה שליחות אדונו. הרמ"ק

הסולם

מאמר

יהיו לך מתוקים, וכל הצרות שלך יחזרו עליך כמו חלומות העוברים ואינם. והל"ם בהיפוך האותיות הוא מ"ח, שכמו מלח הממתק את הבשר, כך היסורים ממתקים. כמו שהעמידוהו. **פז** ולרשעים מתהדרן יסורין וכז: ולרשעים יחזרו היסורים להיות כמלח סדומית המעוור את העינים. לקיים בהם, ועיני רשעים תכלינה. ואלו ערב רב הרשעים, יתקיים בהם בזמן ההוא, יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים. **יתלבנו**, אלו הם בעלי משנה. ויצרפו, אלו הם זרע קדוש שאר העם. ז"ש וצרפתים כצרוף את הכסף. והרשיעו רשעים, הם ערב רב.

מאמר העורב והיונה

פח והמשפילים יבינו: אלו הם בעלי קבלה, ונאמר בהם, והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע. אלו הם המשתדלים כזהר הזה הנקרא **ספר הזהר**. שהוא כתיבת נח, שמתקבצים (דפו"י דף קנ"ג ע"א *) דף קנ"ג ע"ב

6

רעיא מדימנא

בשליחותיה לאהדרא לצדיקיא בתיובתא. כאילו לא עביד שליחותא דמאריה.
צ וכן יתקיים רזא דיונה, דעאל בעמקין דתהומי ימא, הכי תיעול אנת
בעמיקו דתהומי אורייתא, הה"ד ותשליכני מצולה בלבב ימים. ויהון חכמה
חסד נצח למין. דבגינייהו אמר דוד, ^א ימין יי עושה חיל ימין יי רוממה
ימין יי עושה חיל. ותלת משמאלא תקשרון פחדא, דאינון בינה גבורה הוד.
וג' דרגין דאמצעיתא, פתח תפארת יסוד, דאחידן בימינא ושמאלא.

צא ובגין דתוא לך נביא מתקשר בתלת דרגין דאמצעיתא, פתח עלך
האי קרא, הנה ישפיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. ובגין דאנת תהא אחיד בתרין
משיחין, אמר דוד על ג' מינין דמשיח בן דוד, ימין יי תלת זמנין. לקביל ג'
שמאלין, דאחיד בהן משיח בן אפרים, אמר מסטרא דחד שמאלא, גבורה, לא
אמות. כי אחיה, מסטרא דשמאלא דהו"ד דילך, דאתמר ביה ונתן יהוד למשה.
אתייהב בך, מסטרא דבינה.

צב בגין דביה הוית אנת חרב ויבש בכלא, בגין משיח בן אפרים,
באורייתך, בנביאותך עליה, בגופך דסבילת כמה מיני יסורין, בגין דלא
ימות הוא. ווכעית רחמי עליה. אתמר ביה כי אחיה, מסטרא דבינה. ובגין
דא לא אמות, מסטרא דגבורה. כי אחיה מסטרא דבינה, אילנא דתיי, דאתגבר

חלופי גרמאות

ח בתיובתא. ו ואינון דרגין דאמצעיתא ג'; [ואינון יו"ד
וג'. ס אתקשר. ע הוד; דהו. פ ליג עליה. צ שפי לבר
מניה בגין וליג דסבילת כמה יסורין. ק ליג הוא. ר ובעי.
ש ליג אילנא דתיי; ואילנא.

מסורת הזהר

ת (יונה ב.) א (תהלים קיח) ויחי סא צ"ד ז"ח מו ט"ב
שכ"ה פו ט"ד שכ"ז. ב (ישעיה נב) וישב טו צ"ב.

הסולם

מאמר

העורב והינה

ת"ת, וגבה מאד, ה"ס כתר. ומשום שאתה
תהיה אחוז בבי משיחין, אמר דוד על ג'
ימינים, חכמה חסד נצח, דמשיח בן דוד, ימין
ה' ג' פעמים, כנ"ל בדבור הסמוך. וכנגד ג'
שמאלים, גבורה בינה הוד, שאחוז בהם משיח
בן אפרים, אמר מצד שמאל אחד, שהוא
גבורה, לא אמות. ואמר כי אחיה, מצד שמאל
הבי, שהוא הוד שלך, שנאמר בו, ונתן ההוד
למשה. דהיינו כמ"ש ונתת מהודך עליו, משמע
שהקב"ה נתן לו הוד שיהיה שלו. וניתן בך
מצד הבינה. כי הארת החכמה דשמאל דבינה,
נגלית בהוד.

צב בגין דביה הוית וכר; משום שבו
בגבורה, היית חרב ויבש בכל, משום משיח
בן אפרים, יבש בתורה שלך ובנבואה שלך,
ובגופך, שסבלת כמה מיני יסורים כדי שלא
ימות הוא, משיח בן אפרים, ובקשת רחמים
עליו, ע"כ נאמר בו, כי אחיה מצד הבינה.
ומשום זה, לא אמות מצד הגבורה, שנמשכה
ממנה דין קשה, כנ"ל. כי אחיה מצד הבינה,
דהיינו

הרמ"ק ז"ל כתב, שסוכב על ירבעם בן נבט,
שהיה ראוי לגאול את ישראל, ונכשל בעגלי
זהב, וחטא והחטיא את הרבים. ונמשל לעורב
שמעל בשליחותו. עי' באור החמה בהעלותך.

צ ובך יתקיים רזא כו: ובך יתקיים
הסוד של היונה, שנכנסה בעמקי תהום הים,
כך תכנס אתה בעמקי תהומות התורה. ז"ש
ביונה הנביא, ותשליכני מצולה בלבב ימים.
דהיינו בים בתורה. ואז, יהיה חכמה חסד
נצח לימין, ובשבילם אמר דוד, ימין ה' עושה
חיל ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל. וג'
מדרגות משמאל יתקשרו יחד, שהם, בינה
גבורה הוד. וג' מדרגות שבאמצע, שהם כתר
תפארת יסוד, הנאחזים בימין ושמאל. כי קו
האמצעי נאחז בימין ושמאל. ויושלמו כן כל
עשר ספירות, לדבות גם הג"ד.

צא ובגין דהזא לך וכר; ומשום
שהנביא ראה אותך מתקשר בג' מדרגות כתר
ת"ת יסוד שבאמצע, פתח עליך מקרא הזה,
הנה ישפיל עבדי ה"ס יסוד, ירום ונשא ה"ס
(דפו"י דף קנ"ג ע"ב)

לא

רעיא מהימנא

עליה ק"ש של שחרית, וקשיר ליה בקשורא דתפילין, בימינא דאברהם, דאיהו שחרית.

צג) ואספר מעשי יה, מסטרא דהוד. יסור יסרני יה, חכמה ובינה,
"מימינא ומשמאלא, בתלת ימינין, ותלת שמאלין. ולמות לא נתנני, עמודא
דאמצעייתא, בג' דכליל כתר, וצדיק, ואיהו בן י"ה. ומיד יקום ו' לה' בן י"ה,
בימינא ומשמאלא, ברחמי ותחנוני, בכמה פיוסים לה ולכנהא, הה"ד ביום
ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. ובגין דא אמר נביא, בככי יבאו ובתחנונים
אובלים.

חלופי גרסאות
ת ימינא ומשמאלא. א דג' כליל.

מסורת הזהר
(ג) (עמוס ט) שמות מב צ"י. (ד) (ירמיה לא).

<p>העורכ והינה</p> <p>יסוד כל נשמת חיים. אמנם או כבשעת המכול, דמתכנשין בה שנים מעיר ושבע ממלכותא, שנים מעיר ה"ס ז"א בבחי' ו"ק בלי ראש, והמלכות בבחינת נקודה. ושבע ממלכותא, היינו ז"ס תחתונות חסר ג"ר. שזה רומז על דרושי הקטנות שבספר הזהר. ולזמנין א' מעיר זב' ממשפחה, רומז על ג' קוין שקו אחד מיחד שנים. וזהו רומז על דרושי הגדלות שבזהר. דבהוין יתקיים כ"ה הבן היולד היאורה תשליכוהו, שה"ס מיעוט הג"ר דשמאל, ע"י קו האמצעי שאין שם אור זכר, המאיר ממעלה למטה (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) שז"ס היאורה תשליכוהו, כדי שיוכל להאיר, כי היאורה, פירושו כמו למאור, שע"י מיעוט הזה מתיחד השמאל עם הימין ויוכל להאיר (כמ"ש שם) וכ"ה הבת תחיון, היינו רק אור הנקבה, הנמשכת ממטה למעלה, שה"ס המלכות הנקראת בת, וזה בלבד שקו האמצעי מחיה, ולא יותר. וז"ש ודא אורה דספרא דא, שסדר הזה של כל הבן וגו' וכל הבת תחיון, שאור הזה מבואר בספר הזהר באר היטב, מכל הבחינות שבו. וכ"ה על סבה די"ך, היינו על סבת רעיא מהימנא, שהוא קו האמצעי, שהוא מסבב כל זה הנ"ל.</p>	<p>הסולם</p> <p>יסוד כל נשמת חיים. אמנם או כבשעת המכול, דמתכנשין בה שנים מעיר ושבע ממלכותא, שנים מעיר ה"ס ז"א בבחי' ו"ק בלי ראש, והמלכות בבחינת נקודה. ושבע ממלכותא, היינו ז"ס תחתונות חסר ג"ר. שזה רומז על דרושי הקטנות שבספר הזהר. ולזמנין א' מעיר זב' ממשפחה, רומז על ג' קוין שקו אחד מיחד שנים. וזהו רומז על דרושי הגדלות שבזהר. דבהוין יתקיים כ"ה הבן היולד היאורה תשליכוהו, שה"ס מיעוט הג"ר דשמאל, ע"י קו האמצעי שאין שם אור זכר, המאיר ממעלה למטה (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) שז"ס היאורה תשליכוהו, כדי שיוכל להאיר, כי היאורה, פירושו כמו למאור, שע"י מיעוט הזה מתיחד השמאל עם הימין ויוכל להאיר (כמ"ש שם) וכ"ה הבת תחיון, היינו רק אור הנקבה, הנמשכת ממטה למעלה, שה"ס המלכות הנקראת בת, וזה בלבד שקו האמצעי מחיה, ולא יותר. וז"ש ודא אורה דספרא דא, שסדר הזה של כל הבן וגו' וכל הבת תחיון, שאור הזה מבואר בספר הזהר באר היטב, מכל הבחינות שבו. וכ"ה על סבה די"ך, היינו על סבת רעיא מהימנא, שהוא קו האמצעי, שהוא מסבב כל זה הנ"ל.</p>	<p>מאמר</p> <p>דהיינו אחר שנגלה ממנה המוחין שה"ס עין החיים שהוא קו האמצעי, שנתגבר עליו, על קו השמאל, גבורה, ע"י קריאת שמע של שחרית, שה"ס חסד, וקשר אותו בקשר התפילין, בימין דאברהם, שהוא שחרית. דהיינו חסד.</p> <p>צג) ואספר מעשי יה: הוא מצד ההוד. כי הארת חכמה הנגלית מבינה, אינה נגלה אלא מחוה ולמטה, שהוא בהוד. יסוד יסרני יה, היינו בחכמה ובינה, שהם מימין ומשמאל, שהחכמה כלולה ג' ימינים חכמה חסד נצח, והבינה כוללת ג' שמאלים בינה גבורה הוד, שמטרם ביאת קו האמצעי, הימין והשמאל הם במחלוקת זה עם זה, ונמשך מהם דינים, ע"כ נאמר יסוד יסרני יה. ולמות לא נתנני, הוא קו האמצעי הכולל ג' אמצעים, כתר, וצדיק דהיינו יסוד, והוא עצמו דהיינו תפארת, שהוא בן י"ה. ומיד יקום ו' לה' בן י"ה ויושלם שם הוי"ה, בימין ובשמאל ברחמים ובתחנונים בכמה פיוסים לה, למלכות, ולבינה. וז"ש ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, שהיא מלכות. ומשום זה אמר הנביא בככי יבאו ובתחנונים אובלים.</p>
--	--	--

ונודע סדר יציאת המוחין שאחר המיעוט הנעשה ע"י נקודת החולם, המכניס י' באור וממעטו לאויר ו"ק, יוצא תקון ראשון ע"י נקודת השורק, שה"ס קו השמאל, המוציא ה' מאויר ומחזירו לאור. אמנם נמשכו ממנו דינים ואינו יכול להאיר, (כנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה נפיק. וב"א דף ט"ו ד"ה ההיא) ונדמה

ביאור המאמר. כי ע"י חטא דור המבול, נתפרק החבור של מלכות בבינה, ונגלה המלכות דמדת הדין, שממנה נמשך המכול. חוץ מתיבת נח שנשארה במתוק המלכות בבינה, שבה נקבצו כל החיים, אמנם בזמן המבול היו בקטנות בחסר ג"ר. וז"ש (באות פ"ח) דאקרי ספר הזהר דאיהו כתיבת נח, שספר הזהר, הוא סוד הביאור של המיתוק דמלכות בבינה, שהיתה כתיבת נח, שהוא (דפו"י דף קי"ג ע"ב)

לפ

רעיא מהימנא

מאמר

הסולם

העורב והיונה

בשמאל נשלך לעמקי תהומות הים, אשר תהומות הים ה"ס שליטת המסך דחירק (כנ"ל באדוא רבא אות ר"ד) שע"ז נתמעטו ג"ר דשמאל של יונה הנביא וחזר להתדבק בקו האמצעי. וז"ש (באות צ'), ובך יתקיים ריזא דיונה דעאל בעמקין דתהומי ימא, שבא בתהומות הים כדי שיתמעטו הג"ר דשמאל בסוד המסך דחירק, הכי תיעול אנת בעמיקו דתהומי אורייתא, התורה ה"ס ז"א, קו האמצעי, ותהומי אורייתא, ה"ס המסך דחירק שבקו האמצעי, ואמר לרעיא מהימנא, שגם הוא יתדבק בתהומי אורייתא שהוא מסך דחירק דז"א, כדי ליחד קו ימין וקו שמאל זה בזה. וז"ש, ויהוץ חכמה חסד ונצח ליימין, וכז' כי כשייחד ימין ושמאל זה בזה, יהיה כל קו כולל ג' ספירות, בסוד ראש תוך סוף, ויהיה קו ימין, חכמה בראש, חסד בתוך, נצח בסוף. ועד"ז קו שמאל, יהיה בינה בראש, גבורה בתוך, הוד בסוף. ועד"ז קו האמצעי המיוחד אותם, יהיה כתר בראש או דעת, תפארת בתוך, יסוד בסוף. ולעתיד, בשעת הגאולה, כשיתגלה משה רבינו עם ב' משיחין, יהיה רעיא מהימנא בבחינת קו אמצעי, ומשיח בן דוד בבחינת קו ימין, ומשיח בן אפרים בבחינת קו שמאל.

וז"ש (באות צ"א) ובגין דאנת תהא אחיד בתרין משיחין וכז', דהיינו בשעת הגאולה, כנ"ל, יהיו תח"נ כלול במשיח בן דוד, ובג"ה במשיח בן אפרים. ונודע שמטרם שהשמאל מתיחד עם הימין אע"פ שיש לו אז ג"ר, אינם אלא ג"ר דו"ק, ולא ג"ר אמיתים, וע"כ אין אז ספירת בינה בקו שמאל, אלא גבורה הוד בלבד שהם ו"ק. וז"ש, אמר, מסטרא דחד שמואלא גבורה, לא אמות, שמטרם שהיה לו בינה, דהיינו מטרם שנתחד עם קו הימין, שהתחיל בספירת הגבורה, היה נמשך ממנו דינים קשים, ואז אמר לא אמות, דהיינו שהתפלל שלא ימות מחמת דינים הקשים, וז"ש, בגין דביה הוית אנת הרב ויבש בכלא בגין משיח בן אפרים, כלומר, משום שליטת משיח בן אפרים שהוא קו שמאל, בעת שלא היה לו בינה, דהיינו מטרם שנתחד עם משיח בן דוד שהוא קו ימין, היה נמשך ממנו חורבן ויבשות בכל. דסבילת כמה מיני יסורין בגין דלא ימות, שסבל כל אלו היסורין הנמשכים ממנו, כדי שלא ימות ויתבטל הארת השמאל, אלא ליחדו עם הימין בשעת הכושר, בעת שיתעורר המסך דחירק, ובינתים סבל ממנו כדי שלא יתבטל הארתו, ונמשך זה עד שנתעורר המסך דחירק

ונדמה שלא עשה שליחותו ולא תקן דבר. עד שבא קו האמצעי, בסוד נקודת החירק. שהוא ממעט הג"ר דשמאל ומיחד אותו עם הימין ומשלים שלמות המוחין. ונמצא שכל השליחות והתקון נעשה ע"י קו האמצעי, וקו השמאל לא עשה שליחותו. ולפיכך מיחס הזהר את ב' השליחים ששלח נח מן התיבה, שהם העורב והיונה, לב' קוין שמאל והאמצעי, שהעורב שלא קיים שליחותו היה נמשך מקו השמאל. והיונה שעשתה שליחותו נמשכה מקו האמצעי. וכן ביונה הנביא שבפעם הראשונה לא עשה שליחותו אלא ברח בספינה מפני ה'. ופעם ב' עשה שליחותו, שהיא ג"כ מטעם הנ"ל, שבפעם הראשונה היה דבוק בקו שמאל בבחינת עורב, וע"כ לא עשה שליחותו. ובפעם ב' נתדבק בקו אמצעי, ועשה שליחותו.

וז"ש (באות פט) ומאן גרים דא עורב, כלומר אע"פ שהעורב, שה"ס קו שמאל, לא עשה שליחותו, אמנם הוא גרם לביאת קו האמצעי, שיוכל להשלים התקון, כי לולא העורב שהוא קו שמאל, לא היה לו לקו האמצעי מה לעשות. וז"ש דאנת תהא בהווא זמנא כיונה, שרעיא מהימנא יהיה כיונה, שהוא קו האמצעי. דשליח אהרא דאקרי בשמך שנקרא בשם יונה, דהיינו יונה הנביא בפעם הראשונה, שנקרא בשם יונה, אבל היה, כעורב דאשתלח בקדמיתא, ולא אתהדר בשליחותא, שהיה אז דומה כמו עורב ששלח נח מן התיבה ולא חזר אליו בשליחותו, כנ"ל משום שהיה דבוק בקו השמאל. דאשתדל בשקצים, דאתמר בהון עמי הארץ שקין, בגין ממונא דלהון, כי הארת חכמה שבשמאל נבחר לעשירות, כמ"ש תז"ל הרוצה להעשיר יצפין. אבל הדבוק בשמאל נסתם ממנו אור תורה והוא כעם הארץ. וז"ש דאשתדל בשקצים, שהם בחינת עמי הארץ. ועשה זה כדי לינק מן החכמה שבשמאל שנקרא עשירות, וז"ש בגין ממונא דלהון. ולא אשתדל בשליחותיה לאהדרא צדיקייא בתיובתא, דהיינו להתחזר בני נונה בתשובה, מבחינת קו האמצעי, וע"כ אע"פ שקו השמאל הוא הגורם לקו האמצעי שיעשה ויגמר השליחות כנ"ל, עכ"ז נחשב, כאילו לא עבד שליחותא דמאריה, משום שהוא לא נתכוון לזה.

ונודע שאין קו שמאל נכנע להתחבר עם הימין, אלא ע"י התעוררות המסך דחירק שבקו אמצעי, הממעטו מג"ר, (כנ"ל לך דף י"ג ד"ה ונתבאר). וז"ס שינונה שהיה דבוק

לג

בהעלותך

צד קם רעיא מהימנא, ונשיק ליה, וברך ליה, ואמר ודאי שליחא דמארהך אנת לגבן. פתחו תנאין ואמוראין ואמרו, רעיא מהימנא, אנת תוית ידע כל דא, ועל ידך היא אתגלייא, אכל בענוה דילך, דאתמר בך ^א וקאיש משה ענו מאד, באלין אתרין דאנת מתבייש לאחזקא טיבו לגבן, מני קב"ה לן, ולבוצינא קדישא, למתו בידך ובפומך באלין אתרין. (ע"כ רעיא מהימנא) ^ב

צה ^א וביום הקים את המשכן. ר' חייא פתח, ^א פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד. פזר נתן לאביונים, מאי פזר. כד"א ^א יש מפזר ונוסף עוד. יכול פזר בעלמא, קמ"ל פזר נתן לאביונים, פיון דיהיב למספני, האי פזורא יאות. מאי ונוסף עוד. בכלא. ונוסף עוד בעותרא. ונוסף עוד בתיי.

צו האי קרא הכי מפעי ליה, יש מפזר ויוסף עוד, מאי ונוסף. אלא ההוא אתר דשרי ביה מיתה, הוא גרים ליה דיתוסף מחיים דלעילא לאוספא ליה. אמר רבי יהודה אמר רבי חייא, קרא אסהיד, דכל מאן דיהיב למספני, אתער אילנא דתיי, לאוספא לההיא אילנא דמותא, וכדין אשתכח חיים וחדו לעילא. ובר נש דגרים דא, בשעתא דאצטרף ליה, שהוא אילנא דתיי קאים עליה, ומהוא אילנא דמותא אגין עלוי. ובגין כן ונוסף עוד.

חלופי גרסאות

ב בדפויי כתבו ע"ח א' פקודא בתר דא וכו'.

מסורת הזהר

(ה) במדבר (ב) תוריע לט צ"ט. (ו) פקודי קכו צ"ד. (ז) תהלים קיב) ויגש כ צ"א. (ח) (משלי יא) ח"ג קי: תק"ח צט ט"ג ש"י קיא ט"ד שליט קיב ט"א שכ"א.

וביום הקים את המשכן

המקומות שאתה מתבייש להחזיק לך טובה, הקב"ה מינה אותנו ולמאור הקדוש, דחיינו רשב"י. להיות בידך ובפיך באלו המקומות. (ע"כ רעיא מהימנא).

צה ^א וביום הקים את המשכן וכו': ר' חייא פתח, פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד. פזר נתן לאביונים, שואל, מהו פזר. ומשיב, הוא כמו שאתה אומר, יש מפזר ונוסף עוד. ואפשר לומר שלכל מפזר הוא כך. לכן משמיענו, פזר נתן לאביונים. כיון שנותן פיזור הזה לאביונים, ראוי הוא להתברך. מהו ונוסף עוד. היינו בכל, ונוסף עוד בעושר, ונוסף עוד בחיים.

צו האי קרא הכי וכו': שואל, מקרא זה, כך היה צריך לומר, יש מפזר ויוסף עוד, מהו ונוסף ומשיב, אלא מקום הזה ששורה בו מיתה. דחיינו המלכות, הוא גורם לו שיתוסף בחיים של מעלה, ולהמשיך משם, ולהוסיף לו חיים. אמר ר' יהודה אמר ר' חייא, המקרא מעיד, שכל מי שנותן צדקה לאביונים, מתעורר עץ החיים, שהוא ז"א, להוסיף חיים לאילן המות, שהוא המלכות, ואז נמצא חיים ושמה

הסולם

מאמר

דחירק ואז נכנע השמאל ויחד אותו עם הימין ואז יצאו הג"ר המכונים ראש, ואז השיג קו השמאל שהוא משיח בן אפרים בחינת הראש שלו שהוא בינה. וד"ש, (באות צ"ב) לא אמות מסטרא דגבורה, בעת שהיה חסר בינה והתחיל מגבורה, כי לא נתיחד עם הימין, ואז התפלל שלא ימות. כי אחיה מסטרא דבינה, דהינו בעת שיתיחד עם קו הימין ויצאו הג"ר דראש, ויהיה בקו שמאל ספירת הבינה. ומ"ש לעיל (באות צ"א). כי אחיה מסטרא דשמאל דהוד, היינו משום שמדבר ממקום הארת החכמה, שאינה מאירה לא בראש ולא בתוך אלא בסוף דחיינו רק מטבור ולמטה. וכאן מדבר ממקום מוצאה דהארת החכמה, שהוא בראש, ע"כ אומר, כי אחיה מסטרא דבינה.

צד קם רעיא מהימנא וכו': קם רעיא מהימנא ונשק אותו וברך אותו, ואמר ודאי שליח של אדונך אתה לנו. פתחו תנאים ואמוראים ואמרו, רעיא מהימנא, אתה היית יודע כל זה, ועל ידך נתגלה, אבל בענוה שלך שנאמר בך, והאיש משה ענו מאד, באלו (דפויי דף קניג ע"ב)

לד

בהעלותך

צז צדקתו עומדת לעד. מאי עומדת לעד. עומדת עליה דבר נש, לזמנא ליה קיומא וחיים, דכמה דאיהו יהיב ליה חיים, ואתער לגבי חייך, ה"ג יתבין ליה. ואינון תרי אילנין קיימין עליה לשיזבא ליה, ולאוספא ליה חייך.

צח קרנו תרום בכבוד, ת"ח יעלמא דאמרן, שהוא קרן תרום. ובמה. בכבוד דלעילא, דהאי ב"ג גרים לתפרא לון פחדא, וילאדקא ברכאן לעילא ותתא.

צט רבי אבא אמר, בכל זמנא דמשפנא אתקם בעובדיהון דבני נשא, פדין שהוא יומא, יומא דחדוה דכלא, ומשח רבות קדישא אתרק בהנהו בוצינין, ונתרין פלהו. מאן דגרים דא, גרים ליה דישתזיב בהאי עלמא, ויהא ליה חיים בעלמא דאתי, הה"ד וצדקה תציל ממנות, וכתוב וְאֵרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגַה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם.

ק עשה לך שתי תצוצרות כסף וגו'. רבי שמעון פתח, ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים. ובלכת החיות,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג מוסיף כ"א צדקתו. ד במאי; כמאן. ה מוסיף יתבין ליה וקיימין. ו על מה. ז ולאדלקא. ח מוסיף גרים ליה בההוא עלמא דאתי. ט ישתזיב. י ל"ג וכתוב.

ט (תהלים קיב) ויגש כ צ"א. י (משלי יא) וירא נג צ"א ת"ז תטיט קיט. כ (שם ד) ב"א רנב צ"א. ל נח קיר צ"א ח"ג שח; מ (יהזקאל א) מ ט"ב שיד.

מאמר

הסולם

הדגלים

ושמחה למעלה, במלכות, והאדם שגרום זה, ע"י שנתן צדקה, הנה בשעה שצריך, אותו עץ החיים עומד עליו, ואותו אילן המות מגין עליו. ומשום זה, ונוסף עוד.

צז צדקתו עומדת לעד: שואל, מהו עומדת לעד. ומשיב, שהצדקה עומדת על האדם לתת לו קיום וחיים, כמו שהוא נותן לו חיים אל העני, ומתעורר אצלו חיים העליונים, דהיינו בסבתו, כנ"ל בדבור הסמוך, כך נותנים לו חיים, ואלו ב' אילנות, ז"א ומלכות, עומדים עליו להצילו, ולהוסיף לו חיים.

צח קרנו תרום בכבוד: בוא וראה, העולם שאמרנו, שהוא ז"א, נאמר לו, שהוא קרן, שהוא המלכות, תרום. ובמה. בכבוד של מעלה, שהוא הבינה. שעי הארת הבינה מתרוממת המלכות. משום שאותו האדם, ע"י הצדקה שנתן, גרם לחבר אותם דהיינו ז"א ומלכות, יחד, ולהוריק ברכות למעלה ולמטה.

צט רבי אבא אמר וכי: רא"א, בכל זמן, שהמשכן הוקם, דהיינו שהמלכות מזדווגת עם ז"א. במעשה בני אדם, אז יום ההוא יום (דפ"י דף קי"ד ע"א)

לה

בהעלותך

בְּקוֹזְפִירָא דְלַעֲיִלָא הוּוּ אָזְלִי. דְּאִי תִימָא דְהָאִי לַעֲיִלָא לַעֲיִלָא. לָאו, לְתַתָּא. אֲלֵא כְּגוֹנוֹנָא הָאִי מְקַמֵּי אַנְפִּין, וְהָאִי לְכַתֵּר אַנְפִּין.

קא זִיקָא מְאַרְבַּע זִיקִין, בְּד' מְדוּרִין, וְכַד' סְטְרִין, בְּזִיווּן דְּאֶתְבְּרוּן בְּקוֹלְמִיטִין דְּאַנְפִּין נְהִירִין. וּבְגִין כֶּף כְּמֵרָאָה הַחִיּוֹת, דְּאִינוּן אַרְבַּע זִיקִין, דְּגָלִין פְּרִישָׁן, אַרְנִי"ה. גְּשִׁ"ה. שו"ר. אָד"ם. דְּכָלִּיל כְּלָהוּ ד' מְלֶאכֶיךָ דְשִׁלְטִין וּכְלִילֵן כְּלָא.

חלופי גרמאות

כ ל"ג ובר' סטריק, ל ל"ג בזיון, מ דאתיוק, נ מוסיף בג"כ כעין (נאש"ד).

דרך אמת זן ברשות וכח העליון, חן רוח מד' רוחות, טן בהתלהבות טוהר והידור פנים המאירים.

מאמר	הסולם	הדגלים
<p>מְקַמֵּי אַנְפִּין, הֵם מְטַרְס שְׁנַעְשָׂה בְּהֵם ד' פְּנִים אַרְיָה שׁוּר נֶשֶׁר אַדָּם, כִּי בְּאִרְנָא אִין שֵׁם אֲלֵא חֶסֶד, כִּי בְּהֵם הִי אִינוּ יוֹצֵא מְאוּר. וְהָאִי, וְזֵה דִישְׁסוּ"ת, לְכַתֵּר אַנְפִּין, שְׁכַבְר נִתְחַלְקוּ בְּהֵם לְד' פְּנִים, שְׁבָהֶם כְּכַר שׁוּרֵשׁ לְאַרְיָה שׁוּר נֶשֶׁר אַדָּם. כִּי בְּהֵם מִתְגַּלָּה הַחֲכָמָה, וַיְהִי פְּנֵי אַרְיָה חֶסֶדִים וּפְנֵי שׁוּר חֲכָמָה, וּפְנֵי נֶשֶׁר כְּלוּל מִחֲכָמָה וְחֶסֶדִים, וּפְנֵי אַדָּם כְּלוּל מִכָּל הַגִּי. וְעַ"כּ הַכֶּרֶח הוּא שְׁהַחִיּוֹת דו"א מְקַבְּלִים מִישְׁסוּ"ת, שְׁהֵם לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ. בְּקוֹזְפִירָא, פִּירוּשׁוֹ בְּהַשְׁפָּעָה לְפִי הַעֲנִין.</p> <p>קא זִיקָא מְאַרְבַּע זִיקִין וְכו': רוח מד' רוחות מתלבש בארבע מדורים ובר' צדדים, בזיונים שנבראו בסומכים של הפנים המאירים. ומשום זה הם כמראה החיות שהם ד' זויות שהדגלים פרושים בהם. הנקראים אריה נשר שור אדם, שכולל כל ד' מלאכים השולטים שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל. וכולל הכל, שד' מלאכים אלו כוללים כל צבאות השמים. קוֹלְמִיטִין פִּירוּשׁוֹ סוּמְכִים. מְלֶשׁוֹן שׁוּמֵט קְלַמְנִטְרִין שְׁלֵה (ירושלמי מ"ק ג').</p> <p>פִּירוּשׁ. אַחַר שְׁבִיֵּאֵר שְׁהַחִיּוֹת נִמְשָׁכִים מִישְׁסוּ"ת, מְבַאֵר עֵתָה אִיךָ נִמְשָׁכוּ. וְנוֹדַע שִׁתְּחִילָה עֵלָה ז"א וְהַכְרִיעַ בֵּין ב' קוֹיִן דִישְׁסוּ"ת, וְהוֹצִיא שֵׁם ג' קוֹיִן וּמְלִכּוֹת הַמְּקַבְּלָתֶם, וּמִתּוֹךְ זֵה שְׁגֵרֶם יֵצִיאַת ג' קוֹיִן וּמְלִכּוֹת בִישְׁסוּ"ת, זֵכָה גַם הוּא בְּאוֹתָם ג' קוֹיִן וּמְלִכּוֹת. כִּי כָל שִׁיעוֹר הָאוּר שִׁתְּחַתּוֹן גֵּרֶם לְעֵלְיוֹן, וְזֵכָה בּוֹ גַם הַתְּחַתּוֹן (כ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) וז"ש, זִיקָא מְאַרְבַּע זִיקִין, רוח אחד מארבע רוחות שיצאו בישסו"ת, דהיינו קו האמצעי, שהוא ז"א, שהוציא ד' רוחות בישסו"ת, שהם ג' קוֹיִן</p>	<p>ומלכות, רוח הזה התפשט בד' מדורים, שהם ג"כ ג' קוֹיִן ומלכות, כאותו השיעור שז"א הוציא בישסו"ת. ונקראים מדורים, משום שבכל אחד מד' אלו, שורים בו ג' קוֹיִן. שה"ס י"ב כנודע. בד' סטריק, שכל מדור בו ג' קוֹיִן שבו, מאיר לצד אחד מד' צדדים דרום צפון מזרח מערב. ונודע שג' קוֹיִן אלו שבכל מדור ממשיכים הארת הג"ר הנקראים פנים מאירים. שמקודם שבא קו אמצעי ויחד ימין ושמאל, היו הפנים דשמאל חשכים. ואחר שבא קו האמצעי והוציא ג' קוֹיִן והמלכות, אז הם סומכים את הפנים שיהיו פנים מאירים. וז"ש בזיוון דאתברון בקולמיטין דאנפין נהירין, שד' מדורים וד' הסטריק הם הזויות הסומכים את הפנים המאירים, כי כל סטר יש לו תכונה מיוחדת, שבצירוף כל תכונות ההם יחד נמצאים הפנים מאירים. בגין כך כמראה החיות דאינון ד' זויין, דגלין פרישן אריה נשר שור אדם, שמשום זה, יש לכל חיה מראה מיוחדת לפי תכונתה, שה"ס ד' הפאות שהדגלים פרושים, בסוד מראה החיות פני אריה פני שור וכו', שבהצטרפם יחד הם ממשיכים פנים המאירים, וד' חיות אלו, דבליא כלהו ד' מלאכין דשמיין, שהם מיכאל גבריאל אוריאל רפאל. שהם שולטים על ד' מחנות שכינה. באפן, שבכל דגל, נבחתת החיה, שהיא המקור שבז"א, ונבחת המלאך הנמשך ממנו, העומד בסוד המרכבה שבמלכות. וגם נבחת הצד המולך שם, אם ימין אם שמאל, וכן אם מזרח או מערב, כמו שיתבאר לפנינו. וכליין כלא, שאלו ד' המלאכים כוללים כל צבאות השמים. שהם תחת שליטתם.</p>	<p>דגלא</p>

(דפני דף קניד ע"א)

15

בהעלותך

קב דגלא קנדמאה, משרזא מונינא, ארני"ה. מיכא"ל, רשים בפרישו דגלא פרישא לימינא. מזרח שירותא דשמשא, אזיל במטלנוי, בנהירו. תרין ממנן תחות ידיה, יופי"אל, צדקי"אל. חד "לאורייתא. וחד, למיהף "בשוקא.

קג פד אלין נטלין, נטלין פמה משריין מוניין, מסטרזא דימינא, "וכלא חד. לסטרזא שמאלא, שמשא אזיל ונהיר, ומעטר להו. אלף ורבון ממנן תחותוי. וכלהו בדחילו באימתא בויזע ברתת.

קד אריה אושיט ידיה ימינא, פניש לכל חילוי לגביה, תלת מאה ושבעין אלף אריוותא, סותרניה דההוא ארני"ה, ואיהו בינייהו באמצעייתא.

קה פד געי האי אריה, מנדעוץן רקיעין, וכל חילין ומשריין מנדעוץין, מדחילו דיליה. מההוא קלא, נהר די נור מתלקטא, ונחית באלף וחמש מאה דרגין דגיהנם לתתא, פדין פלהו חייבין דגיהנם מנדעוץין, ומלקטן אשא, וע"ד פתיב, "אריה שאג מי לא יירא.

קו געי תניינות, תלת מאה ושבעין אלף אריוותא, פלהו געאן. אושיט ידיה שמאלא, כל מאריהון דדינא לתתא דחילין, ואתפפיין תחות ההוא ידא. ונהוא ידא פשיט עלייהו, וכלהו תחותיה. כד"א, "ידך בעורף אויביך.

קז ארבע גדפיין לכל חד וחד, מאשא תוורא. פלהו מלקטין. כל אפיין דתוור ושושן י בתוורתא דההוא אשא שקיעין.

חלופי גרסאות

ט דכלא. ו דאורחא; דאורחא. פ מוסיף בשוקא דאזיל. צ וכולל; נטל כל חד לסטר שמשא. ק דתוור. ד ה"ג הסולם; כחורחא.

מסורת הזהר

(1) (עמוס ג) שמות פ צ"ת. (2) (בראשית מט) ויחי קטו צ"א.

דרך אמת ין כפתור ופרח.

הסולם

מאמר

קח כד געי האי וכו': כשאריה ההוא שואג, מזדעזעים הרקיעים, וכל הצבאות והמחנות מזדעזעים מפחדו. מקול ההוא נהר דינור מתלהט ויורד באלף ות"ק מדרגות הגיהנם למטה. אז כל הרשעים שבגיהנם מזדעזעים ולוהטים באש. ועל זה כתוב, אריה שאג מי לא יירא.

קו געי תניינות תלת וכו': שואג פעם שנית, ש"ע אלף אריות כולם שואגים. האריה מושיט יד שמאלו, כל בעלי הדין למטה יראים ונכנעים תחת יד ההוא, ופושט יד ההוא עליהם, וכולם תחתיו. כמש"א, ידך בעורף אויביך.

קז ארבע גדפיין לכ"א וכו': ארבע כנפים לכל אחד ואחד, מאש לבנה, וכולם לוהטים. כל הפנים של כפתור ופרח שקועים בלבן של אש ההוא.

ארבע

קב דגלא קדמאה וכו': דגל ראשון, מחנה מזוינת, שה"ס יוצאי צבא מבן עשרים ומעלה, החיה שלה היא אריה. המלאך, הוא מיכאל רשום בפרישת הדגל הפרוש לצד ימין, והרוח שלה הוא מזרח, שהוא תחילת השמש הולך בנסיעותיו בהארטו. שני ממונים תחת ידו, של מיכאל, יופיאל וצדקיא"ל. אחד לתורה. ואחד ללכת בשוק.

קג כד אלין נטלין וכו': כשאלו נוסעים, נוסעים כמה מחנות מזוינים מצד ימין, וכולם אחד, שהם תחת הנהגתם של ג' מלאכים הנ"ל. לצד שמאל הולך השמש ומאיר ומעטר אותם, את המחנות. אלף ורבבות ממונים תחתיו, וכולם ביראה באימה בויזע וברתת.

קד אריה אושיט ידיה וכו': האריה הושיט יד ימינו, מקבץ כל צבאיו אצלו, ש"ע אלף אריות מסביב אריה ההוא, והוא ביניהם באמצע.

(דפויי דף קני"ד ע"א)

לז

בהעלותך

קח) ארבע אנפין לכל חד וחד לארבע סטרין, בלהו נהירין בתונדא דשמשא. חד לסטר מזרח, נהיר בחדו. וחד לסטר מערב, ׀ דא פניש נהוריה. וחד לסטר צפון, חשוף בלא נהירו, כצלא דשמשא לגבי שמשא. צלא חשוף, שמשא נהיר. בגין דשמשא וצלא, ימינא ושמאלא, ואזלא פחדא. ׀ חשוכן ׀ דאזלין עמיה, כל אינון דנטלין ויניא.

קט) וכלהו מימינא ומשמאלא בתלת רישין. רישא תדא דיליה, שבועין וארבע אלף, ושית מאה. ׀ אלין אינון רישא חד. נפקי חילא בימינא, ׀ דאיהו ארים עליהו. בר כל אינון ממנן דלתתא, תחות אלין, שלטונין אלין על אלין, דרגין תתאין עם עלאין, דלית לון חושבנא.

קי) רישא תניינא, דאזיל ברישא קדמאה, חושבן דיליה חמשין וארבע אלף, וארבע מאה. בר כל ׀ אלין ממנן דתחות לד' סטרין, דלית לון חושבנא. רישא תליתאה, דאזיל בתרייהו, חמשין ושבעה אלף, וארבע מאה. כגונא דנטיל ימינא, הכי נמי נטיל שמאלא, הכי נמי מקמייהו, הכי נמי מבתרייהו.

קיא) כיון דנטיל האי קדמאה, והורד המשכן. וכלהו ליוואי אמרי שירתא, מארי דתושבתן בלהו מסטריה. פדין, ׀ פי רוח החיה באופנים פתיב.

חלופי גרמאות

׀ דאתכניש. ת חושבן. א אולין; איל. ב חילין. ג איהו.

מסורת הזהר

(U יחזקאל א) ח"ג רכז: ת"ז בהקדמה ת. ז"ח לט ט"ב
ש"ב שמ"א ש"ה מ ט"ב שט"ז ש"ה ט"ג ש"ג ש"ה.

הדגלים

שנוסע הימין כן נוסע השמאל וכן מלפנים, וכן מלאחור.

קיא) כיון דנטיף האי וכו': כיון שנוסע זה הראשון, והורד המשכן, וכל הלויים אומרים שירה, וכל בעלי התשבחות הם כולם מצדו. אז, כי רוח החיה באופנים, כתוב.

ביאור, דגלא קדמאה, שהוא דגל מחנה יהודה. כבר ידעת סוד הנסיעות בכל מקום שהוא, הוא כדי לגלות הארת החכמה בסוד תלת דוכתי, שה"ס ג' קוין. כי אין הארת החכמה מתגלה אלא בזמן הנסיעה (כנ"ל בשלח דף ל"ט ד"ה וג') שז"ס הורדת המשכן ע"י שליטת קו ימין, והקמת המשכן ע"י גילוי קו שמאל, והתלבשותו בחסדים. כי המשכן ה"ס המלכות, שבנינה בסוד חכמה תתאה, וע"כ בשליטת קו ימין בלבדו, והורד המשכן, כי אז בטלה הארת החכמה שבו, ואח"כ בגילוי קו שמאל והתלבשותו בחסדים, שהוא ע"י התכללות הקוין זכ"ו, תוור והוקם המשכן.

וסוד

הסולם

מאמר

קח) ארבע אנפין לכל וכו': ארבעה פנים לכל אחד ואחד לד' צדדים, כולם מאירים בלבן של השמש. אחד לצד מזרח, מאיר בשמחה. ואחד לצד מערב זה מקבץ אורו. ואחד לצד צפון, שהוא חושך בלי אור, כצל השמש כלפי השמש. הצל חושך, השמש מאיר, משום שהשמש והצל הם ימין ושמאל, והולכים יחד. החשכים ההולכים עמו כל אלו נושאים כלי קרב.

קט) וכלהו מימינא ומשמאלא וכו': וכולם מימין ומשמאל הם בג' ראשים, ראש אחד שלו, ע"ד אלף ושש מאות, אלו הם ראש אחד. יוצאים צבאות ביד ימין שהרים עליהם. חוץ מכל אלו הממונים שלמטה, שהם תחת אלו השליטים, אלו על אלו, מדרגות תחתונות עם עליונות שאין להם חשבון.

קי) רישא תניינא וכו': ראש הב' ההולך עם ראש הא', החשבון שלו נ"ד אלף ות'. חוץ מכל אלו הממונים שלמטה, לד' צדדים שאין להם חשבון. ראש השלישי, ההולך אחריהם, נ"ז אלף וארבע מאות. כעין

(דפו"י דף קני"ד ע"א *) דף קני"ד ע"ב

לח

בהעלותך

הדגלים	הסולם	מאמר
והוא כולל בחינת שירותא דשמשא ולא ראובן, כי ראובן אינו אלא פרט של המלכות, דהיינו קו ימין ממש שהוא חסד, שאין לו שלמות אלא ע"י תוקפא דשמשא , שאז נכלל בקו שמאל ומקבל ממנו ג"ר. וע"כ נסע אחר יהודה. באפן, שיהודה הוא קו אמצעי בעצם והארתו חסד לבד, ימין בלי שמאל, וע"כ נקרא חסד, אע"פ שהוא במזרח. וראובן הוא קו ימין בעצם, והארתו היא ימין בהתכללות השמאל. ויהודה ה"ס שירותא דשמשא, וע"כ נסע ראשונה. וראובן ה"ס תוקפא דשמשא, וע"כ נסע אחר יהודה. ונודע שכל דגל מד' דגלים כולל ג' קוין. שע"כ יש ג' שבטים בכל דגל. וע"כ כנגד יששכר וזבולן שבדגל יהודה, יש ב' ממונים תחת מיכאל, וז"ש, תרין ממונן תחות ידיה, יופיא, צדקיא . אחד כנגד יששכר ואחד כנגד זבולן. הד לאורייתא , שהוא יופיאל, שהוא כנגד יששכר שעסק בתורה, ו הד למיהד בשוקא , שהוא צדקיא, שכנגד זבולן שהולך בשוק לישא וליתן בסחורה ומפרנס ליששכר. (כנ"ל אות כו).	וסוד י"ב שבטים, ה"ס תו"ג תו"מ שבמלכות, שכל אחת כוללת ג' קוין, שה"ס י"ב בקר, שה"ס המלכות, עומד עליהם. ויהודה שה"ס המלך שבי"ב שבטים הוא כולל אותם. ולכאורה היה צריך להיות סדר הנסיעה, שראובן יסע תחילה, שה"ס קו ימין, ודרום. ואח"כ יסע דגל מחנה דן, שה"ס קו שמאל וצפון. ואח"כ יהודה, שה"ס קו אמצעי ומזרח. ולבסוף אפרים, שה"ס מערב דהיינו המלכות המקבלת מג' קוין. אמנם נסיעה זו שבמדבר היתה על דרך המתוקן ביותר. ותחילה יצאו כל ג' הקוין וגם נכללו זה בזה בסוד י"ב שבטים, כנ"ל. וכיון שעיקר הפועל לתקון הקוין, הוא קו אמצעי, שבמזרח, ע"כ הוא נסע ראשונה במזרח, אבל הוא נחשב לקו ימין. והטעם הוא, כי יש ב' הכרעות בקו האמצעי, א) נקרא שירותא דשמשא , דהיינו הכרעה הראשונה של קו האמצעי הנקרא שמש. שאז הוא משליט הקו ימין, והשמאל נכלל ומתבטל בימין כאלו לא היה כלל. ב) נקרא תוקפא דשמשא , שהוא מיחד ב' הקוין זכ"ו באפן שיהיה גילוי לשניהם הן לחסד והן לחכמה. וז"ס ב' דגלים הראשונים, שתחילה נסע דגל מחנה יהודה במזרח, ואע"פ שמזרח הוא קו האמצעי, אמנם הנסיעה היתה בבחינת שירותא דשמשא , שאז שולט קו ימין ואין שם גילוי לקו שמאל, וע"כ נחשב לקו ימין, ולא שמאל. וע"כ הורד המשכן עם נסיעתו, מחמת שנתבטלה הארת השמאל, שה"ס הארת החכמה שה"ס המשכן.	
ומה שאומר, שבשירותא דשמשא משליט הימין על השמאל ורק הימין בלבד מאיר, אין הפירוש שהימין אינו נכלל כלל בשמאל, כי אם לא היה נכלל בשמאל לא היה אלא ו"ק בחסר ג"ר כנודע. אלא הפירוש הוא, שגם השמאל אינו אלא משמש לבחינת ימין לעטר אותו בג"ר, ומבטל בחינתו עצמו. וז"ש (באות ק"ג) לסטר א שמשא אזיא ונהיר ומעטר להו , שהשמש שה"ס קו האמצעי, אפילו בשירותא דשמשא, הוא הולך לקו שמאל, ומאיר משם לכל המחנות שמצד ימין את הארת השמאל כדי לעטר אותם בג"ר, אבל אינו מגלה כלום הארת השמאל עצמו. אלף ורבוון ממונן תחותיו , וע"כ יש שם הארת אלף שהוא חכמה המכונה אלף, והארת רבוון, שה"ס חסדים המכונים רכבות. כלומר שיש בהם ג"ר, אבל, וכלהו בדחילו באימתא בזיע ברתת , כלומר שפחד הדינים שבקו שמאל שורה עליהם, וע"כ הם נוהרים שלא לקבל מהארתו כלום, אלא רק שיעור המספיק לג"ר בלבד.	וזה אמרו (באות ק"ב) דגלא קדמאה משריית מיינא אריה , שדגל מחנה יהודה, שהוא הדגל הראשון, ה"ס אריה שהוא חסד וקו ימין. מיכאל , וכן הוא בבחינת מיכאל, שהוא על מחנה שכינה של החסד. והוא רשים בפרישו דגלא פרישא ליימינא שהדגל שלו הוא לצד ימין, שהוא חסד. מזרח, אמנם ה"ס קו האמצעי שנקרא מזרח, וע"כ נסיעתו לצד מזרח של המשכן. ומפרש הטעם, למה הוא נבחן לחסד שהוא קו ימין, ואומר, שירותא דשמשא אזיא במטלנוי בנהירו , שהוא בחינת ההכרעה של תחילתו של השמש, שהוא קו האמצעי, אשר אז הוא משליט הימין על השמאל כנ"ל וע"כ נחשב לאריה ולבחינת מלאך מיכאל, שהם סוד קו ימין. ואינו נחשב לקו אמצעי ממש, כי קו אמצעי ממש צריך לכלול ימין ושמאל יחדיו, שה"ס הכרעה ב' שנקרא תוקפא דשמשא כנ"ל. ולפיכך, נסע יהודה בראשונה, שהוא כולל של המלכות,	
וז"ש (באות ק"ד) אריה אושיט ידיה ימינא , דהיינו שמשליט בחינת הימין על הכל, כניש לבף חילוי לגביה , אז מאסף כל צבאיו אצלו, כלומר שאז הוא מגלה שלמות כל המוחין שלו. שהם תלת מאה ושבעין אלף אריוותא סוהרניה דהוא אריה . דהיינו כללות כל המוחין, שהם ג' קוין חב"ד ומלכות		

למ

בהעלותך

הדגלים
געאן, דהיינו, שכולם קבלו ממנו כח המסך הזה דמפתחא, ואז אושיט ידוה שמאלא, שחזר והמשיך האורות דו"ק דג"ר שביד שמאל, שחזרו ונגלו הו"ק דחכמה, ואז כל מאריהון דדינא לתתא דה"ן ואתכפיון תחות ההוא ידא, כי הארת החכמה מכניע שהארת החכמה שביד שמאל מכניע כל האויבים של הקדושה.

אמנם הג"ר דג"ר, נשאר נעלמים מכת התעוררות המסך דקו האמצעי, כי לא נגלו על ידו אלא ו"ק דג"ר (כנ"ל ב"א דף ט' ד"ה מחלוקת) וז"ש (באות ק"ז) ארבע גדפיון לכ"ה חד וחד מאשא חוורא, שכנגד ד' מוחין יצאו ד' כנפים המכסים על ג"ר דג"ר של כל מוח שלא יאיר. ומשום שכה המסך הזה המכסה הג"ר דג"ר, ממשיך כל החסדים, לפיכך הוא נקרא אשא חוורא. כלהו מלהטין, שלוהטים בדינים דמסך, כדי לכסות הג"ר דג"ר. וז"ש כל אפין דחיוזר ושושן, שהם הפנים השלמים דג"ר דג"ר שבשמאל, המכונים כפתור ופרח, בהוורתא דההיא אשא שקיען, שהם נשקעו, ואינם מאירים, מחמת האשא חוורתא שבכת המסך, כנ"ל.

עתה מבאר ההפרש שיש בין אלו ד' סטריין, שהם ג' הקוין ומלכות המקבלתם. ואומר (באות ק"ח) ד' אנפין לכ"ה חד וחד לארבע סטריין, שהם שיעור ו"ק דג"ר הנקראים פנים, שנשאר כל ד' סטריין, שהם ג' קוין ומלכות, ואומר כלהו נהירין בהוורתא דשמשא, ששיעור הארתם הוא כמו הלבן שבקו האמצעי הנקרא שמש, דהיינו שיעקר הארתם הוא חסדים בלבד שנקראים לבן. וההפרש שבהם הוא, חד לסטר מזרח נהיר בהירו האחד המאיר במזרח, שהוא קו האמצעי, מאיר בכל השלמות בשמחה. וחד לסטר מערב, דא בניש נהוריה, והאחד המאיר בצד מערב, שהוא מלכות, אין לו אור מעצמו אלא מקבץ האור מכל ג' קוין. וחד לסטר צפון חשוך בלא נהירו והאחד המאיר בצד צפון, שהוא קו השמאל, הוא חושך בלי אור. אמנם אין חשך זה, פירושו העדר של האור, אלא שהיא מציאות הנכרא מן האור, כצ"ל דשמשא לגבי שמשא, כמו הצל של השמש הוא תולדה מאור השמש, ולולא אור השמש לא היה נמצא הצל. כך החושך דקו שמאל הוא תולדה מאור הג"ר דג"ר שהאיר בו, שהיה נמשך ממנו חושך, מחמת חסרון אור החסדים (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפיק) ואחר כך אע"פ שנסתלקו ממנו הג"ר דג"ר, אינו

מאיר

הסולם

מאמר

ומלכות המקבלתם, שחב"ד הם ג' מאות אלף, ומלכות רק שבעים אלף, להורות שהיא חסרה ג"ר דחכמה. ואין בה אלא ז"ת. ומאה אלף, ה"ס חכמה וחסדים, אבל מלכות שה"ס חכמה בלבד, נאמר בה ושבעים אלף. וכולם נקראים אריות. להורות שרק שליטת הימין בלבד שם בלי שמאל. וז"ש ואיהו בינייהו באמצעיתא, שבחינת האמצע שה"ס שירותא דשמשא כנ"ל, הוא האריה שבאמצעם של ש"ע אלף אריות. וע"כ כולם פונים לימין בלבד.

אחר שביאר גדר הארתו של דגל מחנה יהודה בדרך הכלל והשלמות, הולך עתה ומפרט סדר הכרעה הנוהג במזרח, שהוא קו האמצעי. ונודע שאין קו האמצעי יכול להכריע את קו השמאל להכניע ולהכלל בימין זולת ע"י ב' פעולות, בפעולה א' מעורר כח המסך מבחינת המנעולא, שאז מסתלקים כל אורותיו של קו שמאל, ואח"כ בפעולה ב' גונן בחינת המנעולא ומעורר בחינת המפתחא שבמסך, שע"י חוזר קו השמאל להאיר בו"ק דג"ר (כנ"ל פרשת לך דף י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש) וז"ש (באות ק"ה) כד געי האי אריה מזדעזען רקיעין וכ"ל הי"ן וכו', ושאה זו פירושה פעולה הא' של קו האמצעי, שהיא ההתעוררות של כח המנעולא, שהוא מלכות דמדת הדין הקשה, המסלק לכל האורות, ואז כל הצבאות מזדעזעים הן מימין, דהיינו הרקיעין וכ"ל הי"ן ומשריין וכו'. והן משמאל, אשר מההוא קלא נהר די נור מתלהטא, שנהר דינור הנמשך מן קו השמאל, מתלהט מחמת הדין דמנעולא, ונהית בא"ף והמש מאה דרגין דגיהנם לתתא, כי כח השמאל משמש בקו השמאל, דהיינו בינה שחזרה לחכמה, שה"ס אלף, שחכמה נקראת אלף, וגם בחצי השמאלי של הרעת שהוא ת"ק כלומר חצי אלף, חצי מדרגה. ועתה ירד כח השמאל מכל שליטתו דהיינו מא"ף וחצי אלף. וז"ש, ונהית בא"ף ות"ק דרגין וכו' שהוא ירד מכל מדרגותיו, ונפל בעמקות הגיהנם למטה. וז"ש, כדין כלהו חייבין דגיהנם מזדעזען ומלהטן אשא, כי נדונים בדינים הקשים של מנעולא. וע"ד כתיב אריה שאג מי לא יירא. כי שאגה ההיא מחרידה הכל ומפילים ממדרגותיהם.

וז"ש (באות ק"ו) געי תניינות, דהיינו שמעורר פעולה ב' הנ"ל (בפ' לך דף י"ג ד"ה ונתבאר) שה"ס התעוררות של המסך דמפתחא, הראוי להמשיך ו"ק דג"ר דשמאל, אז תלת מאה ושבעין אלף אריותא כלהו

מ

בהעלותך

ק"ב) דגלא תניינא. משקייא מיינא, נש"ר, אוריאל, דרו"ם. תרי קמנן

<p>הנאמר עם נסיעת דגל הזה. אמנם אין זה מטעם פגם אלא מכח היחוד הגדול שבשירותא דשמשא, וז"ש וכדו ליזאי אמרי שירתא, שהיה אומרים שירה בעת הורדה זו הבאה מכח היחוד דשירותא דשמשא. וכן, מארי דתושבתן כדו, מסטריה, היו אומרים שירה. כדן כי רוח החיה באופנים כתיב. כי הארת החסדים השלמה נקראת רוח חיה, כלומר רוח חכמה, כי חכמה נקראת חיה. וכבר ידעת שסוד ד' החיות הם חגת"ם דו"א, וחגת"ם שבנוקבא שד' מלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל כלולים בהם נקראים ג"כ חיות, וכל המתחננת שד' מלאכים שולטים עליהם נקראים אופנים.</p>	<p>מאמר הסולם מאמר</p> <p>מאיר אלא בהתכללותו עם קו ימין שהוא חסדים. וז"ש, צלא השוך שמשא נהיר, בגין דשמשא וצלא ימינא ושמשא לא כי כל עוד שהשמאל אינו נכלל בימין, נמצא השמאל שהוא צל של האור, ובחינת שמאל של האור, כלומר תולדה שלו. ואזלא כחדא כי במקום שאין אור אין צל. ונודע שאין הארת חכמה שבשמאל מאירה אלא ביחד עם הדינים והעונשים על הרשעים הרוצים להמשיך הג"ר דג"ר (כנ"ל באדא רבא נשא אות רי"ט) וז"ש, השוכן דאזלין עמיה, אלו החשכים, דהיינו הדינים שאמרנו ההולכים עם קו השמאל, הם כ"ל אינון דנטיין זיינא, שהם הנושאים כלי הדין להעניש הרשעים הרוצים לינק מג"ר דג"ר. ונתבאר ההפרש מב' הקוין, האמצעי והשמאל, והמלכות, וקו הימין לא נתבאר, כי הוא סוד החסדים שמדבר בו בלי הרף, ואינו צריך ביאור.</p>
---	--

מאמר דגלא תניינא

ק"ב) דגלא תניינא וכו': דגל השני, שהוא דגל מחנה ראובן, הוא מחנה מזוינת, כלומר בסוד יוצאי צבא מבן כ' ומעלה, בבחינת נשר, ובשליטת המלאך אוריאל, השולט מבחינת קו אמצעי, ונסיעתו של הדגל הוא לצד דרום, שהוא קו ימין וחסד. ב' ממונים עמו עם אוריאל, שהם שמיאל אוריאל. נשר הזה עולה וכל בעלי כנפים לפניו. כמה מחנות עולים מכל הצדדים, כל אחד ואחד בתוקף השמש.

כבר נתבאר, שהן יהודה והן ראובן כלולים מב' בחינות שהם קו אמצעי וקו ימין, אלא ההפרש הוא, שיהודה מעצם בחינתו הוא קו אמצעי, שהוא ת"ת וע"כ נסיעתו במזרח, אלא מבחינת הארתו הוא נבחן לקו ימין שהוא חסד, ובחינת מלאך מיכאל שהוא חסד. שהוא מטעם שיחודו הוא בסוד שירותא דשמשא, המשליט החסד על הכל. וראובן הוא מעצם בחינתו קו ימין, וע"כ נסיעתו בדרום, שהוא ימין, וחסד, אלא מבחינת הארתו נבחן להארת קו האמצעי מבחינת תוקפא דשמשא, הנותן גילוי גם לקו שמאל (כנ"ל חוד ל"ח ד"ה חסד ע"ש).

וז"ש דגלא תניינא משריא מיינא נשר, שפני נשר ה"ס קו האמצעי, והיינו מבחינת הארתו, וכן המלאך הוא אוריאל, שהוא בחינת קו אמצעי ות"ת. אמנם עצם בחינת ראובן, הוא קו ימין, חסד, וע"כ הוא בדרום, שנוסע בדרום שהוא חסד, וקו ימין. וכמו שיש עם ראובן ב' שבטים שמעון וגד, כן

אחר שביאר כל הבחינות שבקו האמצעי הכללים והפרטים מבאר עתה סוד ג' השבטים שבדגלא קדמאה, שהם יהודה ויששכר וזבולן. וקוראם ג' ראשים. וז"ש (באות ק"ט) רישא חדא דיציה ע"ד אלה ושית מאה, דהיינו המספר של שבת יהודה המובא בכתוב. נפקי היצא בימינא דאיהו ארים עלייהו, שהצבאות אלו יוצאים בכח הימין שהשליט עליהם, כנ"ל בסוד שירותא דשמשא, ע"ש. בר כ"ל אינון ממנן דלתתא וכו' דלית לון הושבנא, היינו בחינות הנשים והטף של שבת יהודה, שלא התפקדו עמהם. רישא תניינא וכו' נ"ד אלה וארבע מאה, היינו המספר של שבת יששכר המובא בכתוב. בר כ"ל אלה וכו' היינו הנשים והטף. רישא תליתאה נ"ז אלה וד' מאה, היינו המספר של שבת זבולן שבכתוב.

וז"ש (באות ק"י) כגוונא דנטייל ימינא וכו' כלומר שענין הנסיעה של כל ד' דגלים היתה בדרך אחד על דרך שנתבאר כאן. כיון דנטייל האי קדמאה, והורד המשכן. כי כבר נתבאר לעיל, בתחילת הביאור, שכיון שנסיעת דגלא קדמאה שהוא דגל מחנה יהודה, היתה מבחינת שירותא דשמשא, המשליט החסדים ואינו נותן מקום גילוי להארת החכמה שבשמאל, ע"כ נתבטל הארת המשכן שה"ס חכמה תתאה, שז"ס והורד המשכן (דפני דף קניד ע"ב)

מא

בהעלותך

עמיה, שמישא"ל חסדיא"ל. האי נשר סליק, וכל מאריהון דגדפיין מקמיה. כמה משריין סלקין בכל סטריין. כל חד וחד בתוקפא דשמשא. קיג) רוחא דרוחא פנימאה נפיק, והוא רוחא מטי להאי נשר, וסליק אברוי ומכסייא לגופא. כד"א, * המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן. פגוונא פדוגמא כעין פנשר יעיר קנו האי נשר נץ בהדיה יונה, בהדיה נץ, וכל מארי דגדפיין פלהו מצפצפין וחדאן. חד מסטרא קמיה, סליק מתתא לעילא. כמה ציפריין נחתין ועליין, מצפצפין וחדאן, אזליין ושטיין.

חלופי גרסאות
T סמכא.

מסורת הזהר
(9) (איוב לט).

הגלא תניינא

הסולם

מאמר

אורות גופו. ומה שאומר, רוחא דרוחא פנימאה, הוא משום שיש ב' כוחות הממעטים את קו השמאל, הנקרא מנעולא ומפתחא, כנ"ל בדבור הסמוך, ומדייק לומר שכונתו הוא על רוחא פנימאה, שהוא מפתחא. ולא על החיצון שהוא מנעולא, שאינו עוסק בו כאן. כד"א, המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן, כי קו השמאל מכונה נץ, מלשון כי ינצו אנשים, על שם שהוא מתקוטט עם הימין ויש לו עמו מחלוקת. (כנ"ל ב"א דף נ"ז ד"ה וזה) ועיי' מיעוט המסך דחירק שבקו אמצעי הוא פורש כנפיו, דהיינו שמכסה אורותיו, לתימן, כדי להכליל בדרום שהוא קו ימין. (כגוונא כדוגמא כעין עד קנו ל"ג, כי איזו גליון הוא שהכניסוהו המעתיקים בפנים).

וז"ש, האי נשר נץ בהדיה יונה, בהדיה נץ, כי נץ הי"ס קו שמאל כנ"ל. ויונה הי"ס המלכות המקבלת משמאל, וע"כ הנשר שהוא קו האמצעי נץ עמהם וממעט הג"ר שלהם בכח המסך דחירק. ואז, וכ"ל מארי דגדפיין כלהו מצפצפין וחדאן, כי אינם יכולים לסבול שליטת הנץ, שהוא קו שמאל, המקפא כל האורות (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקאפ), וע"כ הם שמחים לראות איך הנשר קם עליו וממעטו מג"ר, ודוחה שליטתו. ומפרש ענין זה יותר, חד מסטרא קמיה, שהוא קו האמצעי, שהוא בחינת פנים. כי קו ימין הוא בימין וקו שמאל בשמאל וקו אמצעי בפנים והמלכות באחור. סליק מתתא לעילא, שהוא עולה ממטה, ומכריע בין ב' הקוין ימין ושמאל שלמעלה ממנו (כנ"ל תרומה וע"ג ד"ה ונדע). ואז כל האורות שהיו נקפאים מחמת שליטת השמאל נתכו וקונים כח להאיר למעלה ולמטה וכו'. וז"ש, כמה ציפריין נחתין ועליין מצפצפין

כן יש בדגל של מעלה עם אוריאל, ב' מלאכים, וז"ש, תריין ממני עמיה שמישא"ל וחסדיא"ל. והוא מטעם להיותם בסוד י"ב שבטים, שכל אחד מד' דגלים כולל ג', שה"ס י"ב כנ"ל. וכל הצבאות שמבחינת נשר, נקראים בעלי כנפים. וז"ש, וכ"ל מאריהון דגדפיין מקמיה. אמנם הם כלולים מכל ד' סטריין שה"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם, וז"ש, כמה משריין סלקין בכ"ל סטריין, וכבר נתבאר שע"כ נבחן הארת דגל הזה בבחינת קו אמצעי, משום שהיחוד דקו אמצעי הוא מבחינת תוקפא דשמשא, וז"ש כל חד וחד בתוקפא דשמשא, שכל אחד מד' סטריין, יצא בכח היחוד הב' של קו האמצעי, הנקרא תוקפא דשמשא, וע"כ יש בו גילוי גם מהארת השמאל. כנ"ל.

קיג) רוחא דרוחא פנימאה וכו': רוח של רוח הפנימי יוצא, ורוח ההוא מגיע אל הנשר, והוא מעלה כנפיו ומכסה את הגוף. כש"א, המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן. נשר הזה, התקוטט עם היונה, ועם הנץ, וכל בעלי כנפים כולם מצפצפים ושמחים. אחד מצד הפנים עולה ממטה למעלה, כמה צפרים יורדות ונכנסות, מצפצפות ושמחות. הולכות ומשוטטות.

פירוש. כבר ידעת שאין השמאל רוצה להתיחד עם הימין מטרם שקו האמצעי ממעט הג"ר שלו ע"י מסך דחירק, וכח הזה נקרא רוח. וז"ש, רוחא דרוחא פנימאה נפיק, וממעט הג"ר משמאל, ומתוך כך גם קו אמצעי עצמו מתמעט מג"ר. וז"ש, והוא רוחא מטי להאי נשר וסליק אברוי ומכסייא לגופא, שאותו הרוח הממעט את קו השמאל מגיע ג"כ לנשר עצמו שהוא קו האמצעי וגם הוא מתמעט מג"ר, שזה נבחן שמעלה כנפיו ומכסה (דפו"י דף קני"ד ע"ב)

מב

בהעלותך

קיד) כד נטיל, אושיט גִּדְפָא יְמִינָא, כְּנִישׁ לְכָל חִילוֹי, תִּלְתּוּ מָאָה וְחֲמִשִּׁין אֵלֶּף מְאָרֵי דְגִדְפִין, בְּתַרֵּי יְגוּפִי, נְשִׁיר וְאַרְבֵּי פַחְדָא. אָרִים קְלָא, פְּלִהוּ אַתְרֵינִין סְלִקִין וְנַחְתִּין, מְצַפְצָפִין מִסְטְרִייהוּ, מִכְמָה דְרַגִּין.

קטו) ג' רישין אינון פחדא, במשריין אלין. וכלהו בחד חושבן. וחושבן דאלין רישין, רישא פחדא, ארבעין ושית אלף וחמש מאה. רישא תנינא חמשין ותשע אלף ותלת מאה. רישא תליתאה, ארבעין וחמש אלפין, ושית מאה וחמשין.

קטז) מאלין תרי סטריין, נפיק תריין פרוזי, דאולי מקמי פלהו משריין. כד אלין תרי מכריזי, כל חילין, וכל משריין, חיוון ועירין עם ובכרין, פלהו מתכנשי. מאן חמי נטילא דכלהו רקיעין, פולהו נטלין במטולא במשריין, לקמיה דההוא משכנא.

חלופי גרמאות

ה ל"ג מאה, ו ל"ג גופי.

הגלא תנינא

הסולם

מאמר

עם הנשר, אלא ב' הבחינות אריה ונשר, עכ"ז מבחינת ההכרעה שבו, הוא פועל בכל ד' הבחינות. וז"ש, ארים קלא, דהיינו בעת שמכריע בין הקוין, המכונה הרמת קול. כי קו אמצעי נקרא קול, ומה שעולה למעלה להכריע בין הקוין נבחן להרמה של הקול. ואז, פלהו אחרנין סלקין ונחתין מצפצפין מסטרייהו מכמה דרגין שכל בחינות האחרות, דהיינו גם הנמשכים מן שור ומן אדם, כולם מתפעלים ומקבלים מהארת הנשר מכמה בחינות שבהם, וכל אחד לפי המדרגה שלו כך מקבל ממנו.

קטו) ג' רישין אינון פחדא וכו': ג' ראשים הם יחד, באלו המחנות, כי ג' שבטים הם במחנה ואובן. וכולם בחשבון מיוחד, והחשבון של אלו ראשים הוא כן, ראש אחד, מ"ו אלף וחמש מאה, שהוא מספר שבט ואובן. ראש השני, נ"ט אלף וג' מאות. שהוא מספר שבט שמעון. ראש הג' מ"ה אלף ושש מאות וחמשים. שהוא מספר שבט גד.

קטז) מאלין תרי סטריין וכו': מאלו ב' הצדדים, שהם נשר ואריה הנ"ל (באות קיד) יוצאים ב' כרוזים ההולכים לפני כל המחנות, כשאלו השנים שה"ס ב' הצדדות, כח"ש לפנינו. מכריזים, כל הצבאות וכל המחנות, חיות קטנות עם גדולות כולם מתקבצים. מי ראה הנסיעה של כל הרקיעים, שכולם נוסעים במסע במחנות לפני משכן ההוא, שהוא המלכות.

בשעתא

מצפצפין וחדאן אזלין ושאטין, כי הצפרים, שהם האורות, יצאו מבחינת הקפיאה ויכולים ללכת ולעוף ככל אשר יחפצו. וע"כ הם מצפצפים ושמים.

קיד) כד נטיל אושיט וכו': כשנוסע, הנושר הוא מושיט כנף הימין, מקבץ לכל צבאיו, שהם ש"נ אלף בעלי כנפים, בב' גופים של נשר ושל אריה ביחד. מרים קול, כל האחרים עולים ויורדים מצפצפים מן הצד שלהם מכמה מדרגות.

פירוש. כבר ידעת שרגל מחנה ראובן יש בו ב' בחינות, כי מעצם בחינתו הוא ימין, שה"ס אריה, ודרום. ומבחינת הארתו, הוא קו האמצעי, שהוא נשר ומזרח. וז"ש וכד נטיל, כשדגל מחנה ראובן, שה"ס נשר מבחינת הארתו, נוסע, אושיט גִּדְפָא יְמִינָא, דהיינו שמושיט בחינת הימין שבו, והוא נוסע בדרום בימין. מחמת שהימין הוא עצם בחינתו, ואז כְּנִישׁ לְכָל חִילוֹי ש"נ אֵלֶּף מְאָרֵי דְגִדְפִין, בְּתַרֵּי יְגוּפִי נֶשֶׁר וְאָרִיָּה כַּחְדָא שְׂכַל צְבָאוֹתֵינוּ הֵם בְּב' בְּחִינּוֹת, שְׁמַעְצָם בְּחִינַתָּם הֵם אָרִיָּה וְיָמִין, וּמְבַחֲנֵת אֲהַרְתָּם הֵם נֶשֶׁר וְקוֹ אֲמִצְעֵי, וְנִבְחָנִים מִשׁוּם זֶה שְׁמִלּוּבֵשִׁים כְּב' גּוּפִים בִּיחָד. וְסוּד הַמַּסְפֵּר ש"נ אֵלֶּף. הוּא, כִּי ג' קוֹיִן ה"ס ש', וּמַלְכוּת נַחֲשֶׁבֶת רַק לְחִצֵי פְרָצוּף (כְּנִיל ב"ב דף קנ"ח ד"ה בארבעין) וע"כ היא חֲמִשִּׁים, וְהָאֲרֵת הַחֲמֵמָה שְׁבָהֶם מְכֻנָּה אֵלֶּף, וְע"כ הֵם ש"נ אֵלֶּף.

ואע"פ שמבחינת הנסיעה אין נוסעים

(דפו"י דף קניד ע"ב)

בהעלותך
ק"ז בְּשַׁעֲתָא דְחַד מְנִייהוּ, תְּהוּא דְאֵתִי מִסְטְרָא דְאַרְיָה, פְּשִׁיט קְלָא, בְּגִין דְּלֹא יִדְעֻעֻזוֹן כָּל אֵינוֹן קְלִין. כְּדִין מִתְּכַנְּשִׁין כָּל אֵינוֹן מִשְׁרִיין. בְּשַׁעֲתָא דְאַחֲרָא קָרִי, מִתְּבַר קְלָא וְלֹא פְּשִׁיט, כָּל אֵינוֹן מִשְׁרִיין דְּהָאֵי נֶשֶׁר, כְּלֵהוּ מִתְּכַנְּשׁוּ לְנִטְלָא בְּמִטְלֵנִייהוּ. לְקַבִּיל אֵינוֹן, שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כְּסָף, כְּגוֹנָא דָא כְּלָא לְתַתָּא. ת"ח, כְּד אֵלִין נִטְלִין מַה כְּתִיב, וּבְלֶכֶת הַחִיּוֹת יִלְכוּ הָאוֹפְנִים אֶצְלָם, אֵינוֹן דְּמִתְּכַנְּשׁוּ לְגַבִּייהוּ, כְּגוֹנָא דְרִישָׁא אֶסְתָּפֵל, הֵכִי נָמִי כְּלֵהוּ.

ק"ח דְּגָלָא תְּלִיתָאָה. שׁוֹר. גְּבִרְיָאֵל. צְפוֹן. תְּרִין מְמַנָּן עֲמִיָה, קַפְצִיא"ל תְּזַקִּיא"ל. הָאֵי שׁוֹר מִסְטְרָא דְשְׁמָאֵלָא. קְרַנְוִי סְלֶקִין בֵּין תְּרִין עֵינְוִי. רְגִיזוּ בְּאַסְתְּכְלוֹתָא, עֵינִין מְלַהֲטִין כְּפֶאֶשָׁא דְנֹר דְלִיק. נַח וְרַפְסָא בְּרַגְלוֹי וְלֹא חֵיס.

ק"ט כְּד גְּעִי הָאֵי שׁוֹר, נְפִקִין מְנוּקָבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, כְּמָה חֲבִילִי וְשְׂרִיקִין,

<p>חלופי גרסאות ז טריקן.</p> <p>דגלא תליתאה</p> <p>קרניו עולים מבין שתי עיניו. כועס בהסתכלות, העינים לזהטים כאש של אש דולק. נוגח ורומס ברגליו ואינו מרחם.</p> <p>פירוש. אחר שביאר ב' דגלים הראשונים שהם קו אמצעי וקו ימין. מביאר עתה דגל השלישי שהוא קו השמאל שבחיות נקרא פני שור, ובד' מלאכים נקרא גבריאל. ונודע שאחר שקו האמצעי הכריע ויחד קו ימין וקו שמאל זב"ז, לא נשאר בקו שמאל, כי אם אור המלכות, דהיינו הארת החכמה שממטה למעלה, שהוא בחינת ו"ק, (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) והג"ר נעלמו ממנו. וז"ש, קרניו סלקין בין תרין עיניו, המלכות נקראת קרן, והחכמה נקראת עינים, ואומר, שמב' עיניו שה"ס החכמה לא עלו יותר מבחינת קרנים שהוא אור המלכות שממטה למעלה, והג"ר שבאור עינים שלו נסתלקו. גם ידעת שאין הארת החכמה שבשמאל מאירה רק עם דינים קשים על ראש הרשעים (כנ"ל באדרא רבה ארת ר"ט) וז"ש רגזו באסתכלותא, עיניו מלהטין וכנ" דהיינו דינים קשים המופיעים עם הסתכלות שלו, שה"ס הארת החכמה שבשמאל.</p> <p>ק"ט) כד געי האי וכנ" כששור הזה גועה, יוצאים מנקב של תהום הגדול, כמה גדודים מחבלים, וכולם גועים ומשוטטים לפניו, וחימה, והתיק שבו כל העונות, תלויים לפניו, כי כל עונות העולם, כולם באים בספר ונכתבים.</p> <p>פירוש</p>	<p>מסורת הזהר צ (יחזקאל א) לעיל אות ק צ"מ.</p> <p>מאמר</p> <p>ק"ז) בשעתא דחד מנייהו וכנ": בשעה שאחד מהם, דהיינו אותו הבא מצד האריה, פושט קול, דהיינו שתוקע בחצוצרות תקיעה שהוא קול פשוט, כדי שלא ידעזעו כל אלו הקולות שתוקע, אלא קולות פשוטים בלי זעזוע, אז מתאספים כל אלו המחנות, דהיינו בסו"ה, ותקעו בהן ונועדו אליך כל העדה. בשעה שהאחר קורא, דהיינו שתוקע בחצוצרות, בשליטת אותו הבא מצד הנשר, הקול שבור ואינו פשוט, דהיינו שהוא קול תרועה. ואז כל אלו המחנות של נשר הזה, כולם מתאספים לנסוע במסעיהם. דהיינו בסו"ה ותקעתם תרועה ונסעו המחנות וגו'. כנגד אלו השנים, שהם אריה ונשר, הם שתי חצוצרות כסף. כי כעין זה שנוהג למעלה כן הוא הכל למטה. בוא וראה, כשאלו נוסעים מה כתוב, ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם, היינו אלו הצבאות המתאספים אל הממונים הם נקראים אופנים. וכמו שהראש מסתכל, דהיינו הממונה, כן מסתכלים כולם. דהיינו הצבאות שמתחתיהם.</p> <p>מאמר דגלא תליתאה</p> <p>ק"ח) דגלא תליתאה וכנ": דגל השלישי שהוא דגל מחנה דן, הוא פני שור מן החיות, שהוא שמאל. ומד' מלאכים הוא גבריאל, דהיינו מקו שמאל. ונוסע בצד צפון של המשכן, שהוא שמאל. ועם גבריאל יש ב' ממונים, קפציאל חזקאל. כי גבריאל הוא כנגד דן. וב' הממונים הם כנגד אשר ונפתלי המחוברים לדגל מחנה דן. שור הזה הוא מצד שמאל. (דפו"י דף קני"ד צ"ב)</p>
---	---

מד

בהעלותך

פָּלְהוּ גַעְזָן וְשָׁטָן קָמְיָה, וְחִמְתָּא, וְאַחְמַתָּא דְּכָל חוֹבִין תְּלִיא קָמְיָה, דְּהָא פֶּל חוֹבֵי עֲלָמָא, פָּלְהוּ בְּסַפְרָא סְלִיקִין וְכִתְיָבִין.

קכ שְׁבַעַה נְהָרֵי דְאֶשָׁא נִגְדִין קָמְיָה, פֶּד צָחֵי אֲזִיל לְגַבֵּי הַהוּא נְהָר דִּינְהוּר, וְשָׂאִיב לִיָּה בְּגַמְיַעַא תְּדָא. וְהַהוּא נְהָר אֲתַמְלִי ׀ פְּדַבְּקַדְמִיתָא, וְלֹא פְדִיב. פֶּל אִינוּן תְּיִלִין, שְׂאֲבִין אֶשָׁא אַכְלָא אֶשָׁא. וְאַלְמָלָא דְמַסְטְרָא דְאַרְיָה, נְפִיק חַד נְהָרָא דְמִיָּא, דְמַכְבִּין גַּחְלַתְיָהוּ, לֹא יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.

קכא חֲשׂוּכָא דְשִׁמְשָׁא תַמְן אֲשַׁתְּכַח, לֹא אֲשַׁתְּכַח נְהִירוֹ. פְּמָה גְרִדִינֵי

חלוּפֵי גַרְמָאוֹת

ח ל"ג ואחמתא. ט בקדמיתא. י ל"ג דמכבין.

מאמר

הסולם

דגלא תליתאה

גחלתם, לא היה יכול העולם לסבול, הדינים שלחם.

פירוש. כי נתבאר בדבור הסמוך שמסוד כח המסך דחירק נתמעטו הג"ר דקו שמאל, ולא נשארו בו אלא ז"ס תחתונות חג"ת נהי"מ חסר ג"ר. וז"ש, **שבעה נהרי דאשא נגדין קמיה**, דהיינו ז"ס תחתונות, ונקראים נהרי אש, על שם הדינים שבהם כנ"ל. ונודע שבסוד נסיעת הקוין יוצא הארת החכמה בקו שמאל, ואח"כ מתמעטת, (כנ"ל בשלח ל"ט ד"ה וג') וז"ש, **כד צהי**, דהיינו בעת שהדינים בוברים בו, אז, בסוד נסיעת הקוים הוא **אזיץ לגבי ההוא נהר דינור**, שהוא כולו אש דהיינו דינים, ו**שאיב ליה בגמיעה הדא**, דהיינו ע"י הופעת הארת החכמה שבו, הוא מבטל כל הדינים שבנהר דינור בבת אחת. אמנם תיכף אחר נסיעת הקוים, החכמה תוורת ונעלמת (כמ"ש שם) וע"כ, **וההוא נהר אתמלי כדבבקדמיתא**, שאתר נסיעת הקוין מתחדשים בו הדינים כבתחילה. ונודע שכל התקון של קו שמאל הוא להתיתד עם קו הימין שהוא חסדים. וז"ש **כ"ל אינון חייצין שאבין אשא אכ"ל אשא**, שכל הצבאות שלו מלאים דינים קשים, ו**א"מ"ל דמסטרָא דאריה נפיק חד נהרא דמיא דמכבין גחלתיהו**, דהיינו לולא התחברותו עם הימין שהוא חסדים, **לא יכיל ע"מא ל"מסב"ל**, לא היה העולם יכול לסבול הדינים שלו, והיה נחרב.

קכא חֲשׂוּכָא דְשִׁמְשָׁא תַמְן וכו': החשך של השמש, דהיינו הצל, (כנ"ל באות ק"ח ובסולם באות ק"א) נמצא שם, בקו שמאל, האור נמצא ואינו נמצא. כמה בעלי דין הולכים ומשוטטים בחושך. ונהר ההוא הדולק בצד שמאל, הוא אש שתורה תשכה. ואם תאמר, שאין

פירוש. כמ"ש לעיל בגעית האריה (באות ק"ה) שגועה מחמת כח המסך דחירק המגיע אליו וממעטו מג"ר כן געיית השור, שהוא קו שמאל שבהגיע אליו כח התמעטות ממסך דחירק שבקו האמצעי הוא גועה. גם נודע שסוד התהום הוא עלית המלכות והתכללותה בבניה שממעטה מג"ר, שהוא דומה לכח המסך דחירק, (כנ"ל באדרא דבא נשא אות ד"ד) וז"ש, **כד געי האי שור**, כשמגיע אליו כח המיעוט שבמסך דחירק, **נפקין מנוקבא דתהומא רבא כמה הביאי שריקין**, שאז יוצאים גדודי הקליפות והמחבלים האתונים במקום החסרון של מיעוט הזה הנקרא תהומא רבא, **געאן ושמאן קמיה**, שהמה מתחברים עם הגעיה של השור ומשוטטים לפניו, ואז נמצאים נפתחים בהשור, ב' מיני דינים, א' דינים דשמאל, וב', דינים דמסך דחירק שנתדבקו בו, שב' דינים אלו כוללים כל מיני העונות והקלקולים שבעולם. וז"ש **והימתא ואחמתא וכו' דכ"ל חובי דע"מא**, **כ"ל הוא בספרא סליקין וכתביבין** שאו נדונים על העונות של כל העולם, שגרמו ליציאת ב' דינים אלו בקו השמאל, ובחינת הפגמים והקלקולים שנעשו בהארת קו השמאל, ה"ס הכתיבה של העונות בספר, כי המה מחכים על תשובת התחתונים, שע"י תשובתם יתוקנו דינים הללו. וז"ש **בספרא סליקין וכתביבין**.

קכ **שבעה נהרי דאשא וכו'**: שבעה נהרות אש נמשכים לפניו. כשצמא, הולך אל נהר דינור, ושואב אותו בגמיאה אחת, והנהר חוזר ומתמלא כבתחילה, ואינו מכזב. כלומר שאינו כנחל כזב, שנפסקים מימיו. כל אלו הצבאות של השור הזה, שה"ס גבריאל, שואבים אש אכלה אש. ולולא שמצד האריה יוצא נהר אחד של מים, שה"ס אור החסדים, המכבים

(דפו"י דף קניד ע"ב)

מה

בהעלותך

נמוסין אֲזַלִּין וְשִׁטָּאן בְּתִשׁוּכָא וְהָהוּא נָהָר דְּדַלִּיק בְּסִטְרָא דָא, נוּרָא אוּכְמָא תְּשׁוּף. וְאִי תִימָא, דְּלֵא אִית אִשָּׁא תְּוּרָא, אִשָּׁא אוּכְמָא, אִשָּׁא סוּמְקָא, אִשָּׁא דְתַרִי גְוּוּנִי. לֵא תִימָא, דְּהָא וְדָאִי הָכִי הוּא, וְעַכְ"ד לְעִילָא לְעִילָא הָכִי אִשְׁתַּכַּח, וּמִתְמַן נָגִיד לְאֵלִין תְּתַאֲרִי.

קכב תְּנִינָן אוּרִייתָא בְּמָה אִשְׁתַּכַּחַת. אִשָּׁא תְּוּרָא, וְאִשָּׁא אוּכְמָא עַל גְּבִי אִשָּׁא תְּוּרָא. בְּתַרִי אִשִּׁי אִשְׁתַּכַּחַת אוּרִייתָא. ת"ח, אִשָּׁא תְּדָא הוּא, וְהָאִי אִתְּפִלְג לְאַרְבַּעַת. מִמֵּי תְּדָא אִיהוּ, וְהָאִי אִתְּפִלְג לְאַרְבַּעַת. רוּחָא תְּדָא אִיהוּ, וְהָאִי אִתְּפִלְג לְאַרְבַּעַת.

קכג תְּלַת רִישֵׁין לְאִשְׁתַּכַּחוּ בְּמִשְׁרֵינָן אֵלִין. תּוּשְׁבָן דְּלֵהוּן, רִישָׁא תְּדָא שְׁתִּין וְתַרִי אֵלְף וּשְׁבַע מְאָה. רִישָׁא ב', אַרְבַּעִין וְחַד אֵלְף וְחֲמִשׁ מְאָה. רִישָׁא תְּלִיתָא, תְּלַת וְחֲמִשִּׁין אֵלְף וְאַרְבַּע מְאָה. בַּר פֶּל אֵינוֹן דְּרִגִין אִתְּרַנִּין דְּאִתְּפִרְשֵׁן בְּסִטְרֵיהוּ, וְלִית לֹון חוּשְׁבָנָא. פְּלָהוּ דְּרִגִין עַל דְּרִגִין. בַּר פְּמָה גְּרַדִּינִי נְמוּסִין מִדְּאֵינוֹן לְתַתָּא, תְּצִיפִין פְּכַלְבָּא, וְנִשְׁכִּין פְּתַמְרָא, וְוִי מֵאֵן דְּאִשְׁתַּכַּח גְּבִייהוּ, וְדִנָּא דְּלֵהוּן בְּסִטְרָא רְבִיעָא.

חלופי גרסאות

כ חזא מיא. ל אחבור. מ דאיהו. נ נשקין.

דגלא תליתאה

הסולם

מאמר

ד' סטריין, שהם לבנה ושחורה ואדומה וירוקה. **קכב** תְּנִינָן אוּרִייתָא בְּמָה וְכוּ': למדנו התורה העליונה במה היא נמצאת. היא אש לבנה, וכתובה באש שחורה על אש לבנה. ובשתי אש נמצאת התורה. בוא וראה, אש אחת הוא, דהיינו קו שמאל שנקרא אש, וזו מתחלקת לארבע אש, להיותו כלול מד' סטריין כנ"ל. וכן מים אחד הוא שהוא קו ימין שנקרא מים. והוא מתחלק לארבעה שכלול בו ד' סטריין. וכן הרוח, אחד הוא, שהוא קו אמצעי, ומתחלק לארבעה. דהיינו שכלול מכל ד' סטריין. שהם ג' קוין ומלכות המקבלתם.

קכג תְּלַת רִישֵׁין אִשְׁתַּכַּחוּ וְכוּ': ג' ראשים נמצאים במחנות אלו כנגד ג' שבטים, שבמחנה דן. החשבון שלהם, הוא, ראש אחד ס"ב אלף ז' מאה. והוא המספר של שבט דן שבכתוב, ראש הב', מ"א אלף ו' מאה. והוא מספר של שבט אשר. ראש הג', נ"ג אלף ו' מאה. והוא מספר של שבט נפתלי, חוץ מאלו מדרגות האחרות המתפרשים בהצד שלהם שאין להם חשבון. דהיינו הנשים והסף של ג' שבטים אלו שאינם בחשבון האמור. וכולם מדרגות על מדרגות, חוץ מכמה בעלי דין

שאינן כאן אש לבנה אש שחורה אש אדומה אש הכלול מבי' צבעים, דהיינו ירוקה אל תאמר כן, כי ודאי שכך הוא, שנהר הדולק שחור הוא, ועכ"ז למעלה למעלה, בבינה, נמצא כן, שהאש כלולה מד' אש, ומשם נמשך לאלו התחתונים, לפני שור שבד"א, ולמלאך גבריאל שבמלכות, שגם בהם האש של הגבורה כלולה מד' אש.

פירוש, החשך של השמש שיש בשמאל, כבר נתבאר (באות קי"א בהסולם) ע"ש. ומ"ש, **אשתכח לא אשתכח נהירו**, היינו כשקו השמאל מתיחד עם הימין, נמצא בו אור החכמה, וכשאינו מתיחד עם הימין לא נמצא בו אור, אלא חושך. ונתבאר לעיל ששיעור האור המאיר בקו שמאל הוא כשיעורה של המלכות (כנ"ל אות קי"ח). שקרני סלקין בין תרין עינני, ע"ש. וז"ש, **וההוא נהר דדליק בסטרא דא נורא אוכמא השוך**, דהיינו כשיעור המלכות שהיא אש שחורה וחשכה. אמנם ודאי שקו שמאל כלול מכל ג' קוין והמלכות המקבלתם, וע"כ יש בו ד' אש, וז"ש **ואי תימא וכו'**, שכמו שקו שמאל שבבינה כלול מכל ד' סטריין כך קו השמאל שבחיות ושבו' מלאכים כלול מכל (דפו"י דף קני"ד ע"ב *) דף קני"ה ע"א)

מו

בהעלותך

קכד דגלא רביעאה, אד"ם רפא"ל. מערב. בהדיה אסוּתא. בסטרא דאדם אתפליל דינא עלאה עליה אתסי. האי אחיד בקרנוי דשור, פד מבעי לאעלא לון לתהומא רבא. וכפית לון, דלא יוקיד עלמא. בתר דא שרין קול דממה דקה. "הכא מלה בחשאי, לא משתמע מלה דהכרה כלל.

קכה בסטרא דא, שרין מאן דשרין, סליק מאן דסליק, שמשא אתפניש לאנהרא להאי אתר. בגין פך ותקעתם תרועה, בסטר דרום. אכל הכא, לאו

חלופי גרמאות

ס חר אחיד; האי חר. נ דינא. פ אשתמודע.

מאמר

הסולם

דגלא רביעאה

למעלה. ומפרש דבריו, ואומר, האי אחיד בקרנוי דשור, שהמלכות אחוזת בקרנוי דשור, שמדה זו כשהיא בקו שמאל, שהג"ר לא יאירו אלא ממטה למעלה נקראים, קרני השור (כנ"ל באות ק"יח ע"ש) ע"כ נבחן שהמלכות אחוזת את השור, שהוא קו שמאל, בקרנוי, והיינו רק אחר הפעולה של קו האמצעי שמיעט הקו שמאל במסך דחירק ונחלש ואז נתרצה לקבל מדתה של המלכות שלא יאיר אלא ממטה למעלה (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) וז"ש, כד מבני לאעלא לון לתהומא רבא, דהיינו אחר ששלט עליו המסך דחירק, שמיעטו לוי"ק בלי ראש, (כמ"ש שם) שזה נבחן שרצה לירד לתהומא רבא, ששם מדת המיעוט דוי"ק בלי ראש, ואחר שהגיע לזה קבל רפואתה של המלכות שלא יאירו הג"ר שלו אלא ממטה למעלה. וכפית לון דלא יוקיד עלמא, שקשרה אותן הקרנים, שלא תאורנה אלא ממטה למעלה, ואז נתרפא מדינו, שהיו עומדים לשרוף העולם.

וז"ש, בתר דא שריא קול דממה דקה, כי הארת ממטה למעלה, נבחנת לקול דממה דקה, הכא מלה בחשאי, לא משתמע מלה דהברה כלל, כי אם ההארה היא ממטה למעלה ואינה נמשכת כלום למטה, נבחן שהוא בחשאי, וקול הברה לא נשמע למטה כלל.

קכה בסטרא דא שריא וכו': בצד זה, במלכות, שורה מי ששורה, דהיינו החסידים דקו ימין, ועולה מי שעולה, דהיינו הארת החכמה שבקו שמאל, המאירה בדרך עליה ממטה למעלה. השמש, שהוא ז"א, נאסף להאיר למקום הזה, שהוא מלכות. ומשום זה, כתוב, ותקעתם תרועה, בצד דרום. שהוא קו ימין בהארת קו האמצעי כנ"ל. אבל כאן, במלכות, לא זה ולא זה. שאין כאן לא תקיעה ולא תרועה

מאמר דגלא רביעאה

קכד דגלא רביעאה וכו': דגל הרביעי שהוא דגל מחנה אפרים, מבחינות החיות הוא פני אדם, ומד' המלאכים הוא רפאל, והוא נוסע במערב. שכל אלו הם בחינות המלכות. ועמו רפואה. כי בצד אדם, נכלל דין העליון בו, ומתרפא. זה אחוז בקרנוי של השור, כשרוצה להביא אותן לתהום הגדול, וקושר אותן שלא תשרפנה העולם. אחר זה שורה קול דממה דקה. כאן הדבר בחשאי, שלא נשמע דבר הברה כלל.

פירושו. דגל הרביעי הזה ה"ס המלכות, שנקראת אדם ומד' מלאכים שהם מרכבת המלכות הוא המלאך רפאל, וה"ס רוח מערב. ונודע שבעת שליטת קו שמאל מטרם שנתחד עם הימין, הוא שורף העולם בדינים שלו ורוצה לבטל את הימין, ואינו יכול להתיחד עם הימין, אלא אחר שמקבל מדתה של המלכות, דהיינו שלא יאיר אלא ממטה למעלה כמדת המלכות (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) ואז מתיחד עם הימין ומתרפא מדינו. וז"ש בהדיה אמותא, בסטרא דאדם אתכילי דינא עלאה עליה, אתסי, בסטרא דאדם, פירושו קו שמאל, אשר המלכות הנקראת אדם נמשכת מן הסטר שלו. אתכילי דינא עלאה עליה, היינו הדינים הקשים דשמאל בלי ימין. אתסי, היינו ע"י קבלתו את מדת המלכות, שלא יאיר אלא ממטה

(דפניי דף קני"ה ע"א)

מז

בהעלותך

האי וְלֹאֵו הָאִי. אָמַי תְּרוּעָה. לְאַכְפִּיָּא סֶטֶר צְפוֹן, וּבג"כ סֶטֶר צְפוֹן לְאַחוּרָא. **קכו** (ת"ח, שְׁתֵּי תְּצוּצְרוֹת, בְּגִין דְּאִינוּן מִסְטְרֵי תְּרֵי דְקָאמְרֵי, מִמְזַרְח וּמְדָרוּם. אִינְהוּ זְמִינִין לְתַבְרָא דִינִין, וְלְאַכְפִּיָּא לֹון. וְע"ד אִינוּן מִכְסָף. וּבג"כ וּבִיוֹם שְׁמַחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו', וְתַקְעֶתֶם בְּתְּצוּצְרוֹת, סֶתֶם, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. וּפְאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקב"ה בְּעֵי בִיקְרִיהוֹן, וְיִהִיב לֹון חוּלְקָא עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאָר עַמִּין. וּקב"ה אֲשַׁתַּבַּח בְּהוּ בְּתוֹשֵׁבְתֵיהוּ, הַה"ד וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתְּהָ יִשְׂרָאֵל וְגו'.

קכז (וַיְהִי בְּנִסּוּעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הֵכָא אִיתְּ לְאַסְתְּפִלָּא, נ' דְּאִיְהִי מִתְּנוּרָא לְאַחוּרָא הֵכָא בְּתְּרֵי דוּכְתֵי, אָמַי. וְאִי תִימָא נ' כְּפוּפָה, הָא יְדִיעָה נ' כְּפוּפָה נוּקְבָא. נ' פְּשוּטָה, כְּלָלָא דְדָכֵר וְנוּקְבָא. וְהָא אֻקְיָמָא בְּאַתֵּר דָּא, וַיְהִי בְּנִסּוּעַ הָאָרוֹן. אָמַי אֶתְהַדֵּר לְכַתֵּר כְּגוֹנוּא דָּא ֶ.

קכח (ת"ח, נ בְּאֲשֵׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ לֹא אֶתְמַר, בְּגִין דְּהִיא כְּגוֹלוּתָא. וְהָא אֻקְיָמָה תְּבַרְיָא דְכְּתִיב (ו) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֶלָּא מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וְאָרוֹן בְּרִית יי' נוֹסַע לְפָנֵיהֶם דְּרַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לְהֶם מְנוּחָה בֵּין דְּתוֹה נְטִיל אֶרוֹנָא, נו"ן נְטִיל יְעֲלִיָּה, וְהָא שְׁכִינְתָּא עַל גְּבֵי אֶרוֹנָא יְתִיב.

ח'לופי גרסאות

מסורת הזהר

(ק) (ישעיה מט) יתרו טו צ"ר. (ד) ויחי קצו צ"ד. (ו) (עמוס ז) מנזרא. ק אמאי בתרי וכתא הכא. ד עלאה; עמיה. (ה) ויחי קפד צ"ה.

הנונין

הסולם

מאמר

קכו (וַיְהִי בְּנִסּוּעַ הָאָרוֹן וְגו': רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כַּאֲן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, הַנְּז' שְׁהִיא מַחְזִירָה פְּנִיָּה לְאַחוּר כַּאֲן כְּב' מְקוּמוֹת, דְּהִיִּינוּ הַנְּז' הַעוֹמְדַת לְפָנֵי פִרְשֵׁת וַיְהִי בְּנִסּוּעַ, וְלֹאחֲרֵיהָ, לְמַה. וְאִם תֹּאמַר שְׂרוּמֹזַת עַל נ' כְּפוּפָה, אֲשֶׁר נוֹדַע, שְׁנ' כְּפוּפָה, הִיא הַנוּקְבָא, דְּהִיִּינוּ הַמְּלֻכּוֹת, וְפְשוּטָה, הִיא כְּלָל דְּכֵר וְנוּקְבָא, שְׁחַם ז"א וּמְלֻכּוֹת, וְהַעֲמַדְנֵי בְּמִקּוּם זֶה, בְּנ' כְּפוּפָה, שְׁעֲלִיָּה נֹאמַר, וַיְהִי בְּנִסּוּעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה ה', שְׁעַל הַנְּז' כְּפוּפָה אִמַר קוּמָה. וְתֹאמַר שְׁע"כ נִכְתְּבוּ ב' הַנוּנִין הַפּוּכּוֹת, אֲבָל א"כ לְמַה נִּחְזְרוּ שׁוּב פְּנִיָּהֶם לְאַחוּר, כַּעֲיִן זֶה ֶ.

קכח (ת"ח נ' בְּאֲשֵׁרֵי וכו': בּוֹא וּרְאֵה. לֹא נֹאמַר נ' בְּהַא"ב שֶׁל אֲשֵׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, מִשּׁוּם שֶׁהַנְּז' שְׁהִיא מְלֻכּוֹת הִיא בְּגוֹלוּת. וְכֵן הַעֲמִידוֹ הַחֲבָרִים שְׁכַתוּב עֲלֶיהָ, נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֶלָּא מַה כְּתוּב לְמַעֲלָה, וְאָרוֹן בְּרִית ה' נוֹסַע לְפָנֵיהֶם דְּרַךְ שְׁלוֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לְהֶם מְנוּחָה, כֵּינן שְׁהָאָרוֹן הִיָּה נוֹסַע, הִיָּה עַל הַנְּז' נוֹסַעַת עֲלֵיו, שְׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת, שְׁהִיָּה שְׁכִינָה יֹשְׁבָה עַל הָאָרוֹן. בּוֹא וּרְאֵה אֶתְהָ הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁאֵע"פ שְׁחַם

תְּרוּעָה. שׁוֹאֵל, לְמַה תּוֹקְעִים תְּרוּעָה. וּמִשִּׁיב, שְׁהוּא טוֹד כּוֹחַ הַמִּסַּךְ שֶׁבְּקוּ הָאֲמֻצְעִי, הַמְּכַנִּיעַ לְצַד צְפוֹן, שְׁהוּא קוּ שְׁמַאֵל, כְּדִי שִׁיתִּיחַד עִם הַיָּמִין, וְלֹא יֵאִיר יוֹתֵר רַק מִמֶּטָה לְמַעֲלָה, כְּנ"ל בְּדַבּוּר הַסְּמוּךְ. וּמִשּׁוּם זֶה צַד צְפוֹן לְאַחַר כָּל הַמַּחֲנוֹת כְּמ"ש מֵאֲסָף לְכָל הַמַּחֲנוֹת. שְׁהוּא מִשּׁוּם שְׁמַתְתִּקוּן ע"י הַמְּלֻכּוֹת, כְּנ"ל בְּדַבּוּר הַסְּמוּךְ, וְע"כ דָּגַל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם שְׁהוּא הַמְּלֻכּוֹת נוֹסַע מְקוּדָם לְקוּ שְׁמַאֵל, שְׁהוּא מַחֲנֵה דָן. וּמַחֲנֵה דָן לְאַחֲרוֹנָה יִסְעוּ.

קכו (ת"ח שְׁתֵּי תְּצוּצְרוֹת וכו': בּוֹא וּרְאֵה, ב' תְּצוּצְרוֹת הֵן, מִשּׁוּם שֶׁהֵן מִצַּד הַשְּׂנַיִם שְׁאֲמַרְנוּ, מִמְזַרְחָה שְׁהוּא קוּ אֲמֻצְעִי, וּמְדָרוּם שְׁהוּא קוּ יָמִין. וְהֵם מוֹכְנִים לְשִׁבּוֹר הַדִּינִים וְלִהְכִּיעַ אוֹתָם, בְּסוּד הַתְּרוּעָה, כְּנ"ל בְּדַבּוּר הַסְּמוּךְ, וְע"כ הֵן מְכַסֶּף. שְׁהוּא חֲסֵד. וּמִשּׁוּם זֶה, וּבִיוֹם שְׁמַחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו' וְתַקְעֶתֶם בְּתְּצוּצְרוֹת, סֶתֶם, שְׁהוּא בֵּין לְמַעֲלָה, וּבֵין לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֲשֵׁרֵי הֵם יִשְׂרָאֵל שְׁהַקְּב"ה רָצָה בִּיקְרָם, וְנָתַן לְהֶם חֵלֶק עֲלִינוּן עַל כָּל שְׂאָר הָעַמִּים, וְהַקְּב"ה מִשְׁתַּבַּח בְּהֶם, בְּתַשְׁבַּחְתוּתֵיהֶם שְׁמִשְׁבַּחִים לוֹ, ז"ש וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתְהָ יִשְׂרָאֵל וְגו'.

(דפוני דף קני"ה ע"א)

בהעלותך

מה

ת"ח, תְּכִיבוּתָא דְקַב"ה לְגַבְיֵיהּ^ט דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא אַע"ג דְּאִינוּן סְטָאן מֵאַרְחַּ מִישְׁרָ, קַב"ה לֹא בְּעֵי לְשַׁבְּקָא לֹון, וּבְכָל זְמַנָּא אֶהְדֵּר^י אֲנַפּוּי לְקַבְלֵייהוּ, דְּאִי לֹא הָכִי לֹא יְקוּמוּן בְּעֵלְמָא.

קכט) א"ת"ח, אַרוֹנָא בִּתְּוָה נְטִיל קַמְיֵיהּ אַרְחַ תְּלָתָא יוֹמִין, וְגַ לֹא תְּוָה מִתְּפָרֵשׁ מִנִּיהּ, וְנְטִיל עַמִּיָּהּ. וּמַגּוּ רְחִימוּ דְלַהוּן דִּישְׂרָאֵל, אֶהְדֵּר אֲנַפּוּי וְאַסְתָּחַר^ז מְלַגְבֵי אַרוֹנָא, כְּהֵאִי אֵיילָא דְעֻזְלָתָא, כַּד אִיהוּ אֻזִּיל, אֶהְדֵּר אַפּוּי לְאַתְרֵי דְנַפְיָק. וְע"ד בְּנִסּוּעַ הָאָרוֹן, נו"ן^ח אֶסְתַּח אֲנַפִּין לְקַבְלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּכְתַפִּי גּוּפָא לְגַבֵי אַרוֹנָא.

קל) וע"ד וְכַד אַרוֹנָא תְּוָה נְטִיל, מִשֶּׁה אָמַר קוּמָה יי', לֹא תִשְׁבּוּק ז' לֹון, אֶהְדֵּר אֲנַפִּי לְגַבֵּן, פְּדִין נו"ן אֶתְהֵדֵר לְגַבְיֵיהּ פְּגוּוֹנָא דָּא ז' כְּמֵאן דְּמֵהְדֵּר

חלופי גרמאות

ט ל"ג דישראל, ת אפיהו, א פוק חמי, ב הוא נטיל מקמיהו, ג ז', ד לגבי ה אסתחר, ו ל"ג כד ארונא, ז ל"ג לון, ח ל"ג לגבן, ט כד, י ז' כוונא דא; כוונא ז' ז' (רא). כ מאן דאהדר.

הסולם

הנונין

פירושה שהיא בחסרון ג"ר. וקומה, פירושה החזרת הג"ר, שבמלכות ה"ס הארת החכמה. והארון עם הלוחות שבתוכו ה"ס ז"א ומלכות, שלוחות העדות ה"ס ז"א, והארון ה"ס מלכות (כמ"ש להלאה פרשת שלח אות י"ד). ונמצא שמטרם ויהי בנסוע הארון, לא היתה המלכות בווג עם ז"א. מחמת חסרון החכמה, ונודע שאין גילוי החכמה אלא בשעת הנסיעה, שה"ס נסיעת ג' קוין בתלת דוכתי (כנ"ל בשלח דף ל"ט ד"ה וג') ולפיכך הקדים הנסיעה אל הווג כנ"ל. וז"ס, ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' כי אז נגלה הארת החכמה שהקימה הג' מנפילתה. ואח"כ אחר שנשלמה הנסיעה וקבלה הארת החכמה, אז אמר משה שובה ה' וגו' שאז נפסק הארת החכמה, וחזרה להזדווג עם ז"א שה"ס חסדים.

זה אמרו (באות קכ"ח) אלא מה כתיב לעילא, וארון ברית ה' נוסע לפנייהם דרך שלושת ימים לתור להם מנוחה. מנוחה, פירושו זווג ז"א ומלכות. ובכדי להכין המלכות שתהיה ראויה לזווג עם ז"א היה צריך ארון הברית לנסוע דרך ג' ימים, שה"ס ג' קוין בג' דוכתי, שבדרך ג' ימים אלו, קבלה הארת החכמה שה"ס קימה מנפילתה, ואז ראויה למנוחה, שה"ס הווג. ועד"ז ישראל אינם ראויים לקבל מזווג זו"ן, מטרם שמקבלים הארת החכמה שבמלכות. וז"ש, לתור להם מנוחה, דהיינו כדי שישאל יוכלו לקבל

סוד

מאמר

שהם סרו מדרך הישר, אין הקב"ה רוצה לעזוב אותם, ובכל זמן הוא מחזיר פנים אליהם, שאם לא כן, לא היתה להם תקומה בעולם.

קכט) ת"ח ארונא הוה נטיל וכר': כוא וראה, הארון היה נוסע לפנייהם דרך שלושת ימים הג' שהיא השכינה, לא היתה נפרשת ממנו, ונוסעת עמו. ומתוך אהבתם של ישראל החזיר פניו לישראל, ומסבבת עצמה מן הארון. כאותה אילה הצעירה כשהיא הולכת היא מחזרת פניה אל המקום שיצאה משם. ועל כן, בנסוע הארון, היתה הג' מחזרת פניה כלפי ישראל וכתפי גופה אל הארון.

קל) וע"ד כד ארונא וכר': וע"כ כשהארון היה נוסע, אמר משה קומה ה', היינו, שלא תעזוב אותנו החזיר פניו אצלנו. ואז החזירה הג' פניה אליהם כעין זה ז' כמי שמחזיר פניו למי שאוהב אותו. וכשהתחיל הארון לנוח, אז סיבב פניו מישראל והחזיר פניו אל הארון. ולגמרי החזירים.

ביאור המאמר. תחילה מבאר (באות קכ"ח) שג' כפופה, שה"ס המלכות, הוא בנפילה מטרם הווג עם ז"א, שאז היא כמו בגלות, שעליה נאמר נפילה לא תוסיף קום וגו'. וע"כ תחילה היא צריכה להקימה מנפילתה. ואח"כ היא יכולה להזדווג עמו. ונפילה,

(דפויי דף קי"ה ע"א)

בהעלותך
אנפיה למאן דרחים, וכד הנה שארי ארונא למשרי, כדין אהדר גון אנפוי מישראל, ואתהדר לגבי ארונא, ובכלא אתהדר.
קלא אמר ר' שמעון, אלעזר, בודאי הכי הוא, אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל, דאי הכי בעי גון לאתהפכא מגוונא דאתרא ועלאה, האי ל מגוונא לאתורא, והאי בארמ מישר לגבי ארונא.

חלופי גרמאות

7 מוסף ישראל [ישראל] למשרי. 8 כ"ג בד"ז; ובדפויי א. אנפוי. 9 דלעילא. 10 ל"ג לאתורא.

מאמר	הסולם	הנונין
סוד המנוחה מזווג זרין. וז"ש אע"ג דאינון סטאן מוארה מישר, דהיינו שאינם ראויים לקבל המנוחה מזווג זרין, קב"ה לא בעי לשבקא לון, אין הקב"ה עוזב אותם כך, אלא ובכל זמנא אהדר אנפוי לקבליהו, דהיינו שהמלכות מחזירה פניה אליהם ומאירה להם הארת החכמה להכשירם שיוכלו אח"כ לקבל מסוד המנוחה. וז"ש (באות קכ"ט) ארונא הוה נטיל קמיהו ארה תלתא יומין, הג' לא הוה מתפרש מניה ונטיל עמיה. כי סוד נסיעת ג' קוין הם בז"א, אלא שהמלכות אינה נפרשת מז"א בשעת הנסיעה וגם היא מקבלת ג' קוין אלו, ומגו רחימו דלהון דישראל, אהדר אנפוי, דהיינו שבחינת הארת החכמה שמקבלת, הנקרא פנים, בסוד חכמת אדם תאיר פניו, היא מחזירה פניה אלו לישראל, ומשפעת להם הארת החכמה. ואסתהר מלגבי ארונא, כלומר שמחזירה את עצמה מז"א, שה"ס הלוחות שבארון. כי ז"א הוא בחינת חסדים מכוסים, ובעת שהמלכות מקבלת חכמה, שאינה בחינת ז"א, נבחן שהמלכות מחזירה עצמה ממנו, וז"ש, וכתפי גופא לגבי ארונא. כלומר שפורשת עצמה מבחינת ז"א, ודומה כמו שמחזירה אליו אתורה. ומה שאומר במשל האילה, אהדר אנפוי לאתר דנפיק, רומז בזה כי המלכות הנקראת אילה יוצא מקו שמאל, ושם היא שורשה, וע"כ מחזירה פניה לבחינת הארת החכמה שבקו שמאל.	וז"ש, וע"ד, בנסוע הארון, גון אסתהר אנפין לקבליהו דישראל, וכתפי גופא לגבי ארונא, דהיינו שכותבים ל המנוחה פניה לפרשיות הקודמות שה"ס ישראל, וכתפי גופה לפרשת ויהי בנסוע שהיא הארון, דהיינו ז"א. והיינו מטעם הנ"ל כי בזמן הנסיעה הבא מקבלת חכמה, שהיא פניה, ופנים האלו היא משפעת לישראל. וכיון שז"א היא בבחינת חסדים מכוסים נבחן שאתוריה לז"א, שאהור, יורה שאינה מקבלת ממנו בחינתו. וז"ש, (באות ק"ד) וע"ד, כד ארונא הוה נטיל, משה אמר קומה ה'. שפירושו, לא תשבוק לון אהדר אנפך לגבן, דהיינו שתקבל סוד הקימה, שהיא חכמה, ופנים זה של חכמה תשפיע לישראל, שיוזכו אח"כ לקבל מזווג השלם שה"ס מנוחה. וכד הוה שארי ארונא למשרי דהיינו אתר שגמר קבלת ג' הקוין שה"ס הנסיעה וכא בסוד המנוחה, שהיא הזווג עם ז"א, כדין אהדר אנפוי דגון מישראל, דהיינו שהפסיקה השפעת החכמה, ואתהדר לגבי ארונא, דהיינו שקבלה ג"ר דחסדים מז"א, שזה נבחן שנתנה פניה, שה"ס הג"ר לז"א, לבחינת ז"א, שה"ס חסדים. ובכלא אתהדר, ולגמרי תורה לחסדים דז"א. כי אין גילוי חכמה אלא בשעת נסיעת הקוין, ולאחר הנסיעה, חוזרים לבחינת חסדים לגמרי (כמ"ש לעיל בשלח ל"ט ד"ה ג' ע"ש). וע"כ נכתבה כאן ל הפוכה שניה, שפניה לפרשת ויהי בנסוע, שהיא ארון הברית, ואתוריה לפרשיות התורה שלאחר ויהי בנסוע, שה"ס ישראל.	
והרמו שבתורה היא, כי פרשת ויהי בנסוע נחשבת לבחינת ארון הברית הנוסע, ואח"כ בא בסוד הזווג שהוא מנוחה. וכותבים לפניה ל הפוכה, שאתוריה לפרשת ויהי בנסוע, ופניה לפרשיות הקודמות, הנבחנו לבחינת ישראל. וכן אתר פרשת ויהי בנסוע כותבים ל הפוכה, שפניה לפרשת ויהי בנסוע, שה"ס ארון הברית, ואתוריה לפרשיות האחרות שלאחריה, הנבחנו לבחינת ישראל. בסוד אורייתא וישראל חד הוא.	קלא אמר רבי שמעון וכו': אר"ש, אלעזר, בודאי כך הוא, שצריכים להיות כאן ב' נונין הפוכים לפניה ולאחריה. כמו שאמרת. אבל כאן לאחד ויהי בנסוע. לא התזירה המלכות פניה מישראל, כלומר שלא הפסיקה השפעתה מישראל כמו שאמר ר"א, דאם כן, היתה	

(דפויי דף קניה ע"א)

בהעלותך

קל"ב אֵלָא וְדַאי לָא אֶהְדָּר אָנְפוּי מְנִייהוּ, וּמָה עֵבִיד בְּשַׁעְתָּא דְשָׂאֲרֵי אַרְוֵנָא ^ט לְמִשְׁרֵי. אָמַר מִשָּׁה ^י שׁוּבָה יְיָ, כְּדִין שְׂאֲרֵי אַרְוֵנָא, וְשִׁכְנִיתָא קְאִים בְּסַטְרָא אַתְרָא, וְאֲנַפִּין לְקַבְלִייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלְקַבְלִיָּה דְאַרְוֵנָא. ^י וּכְדִין ^י פְּלֵא פְּלִיל וְלַגְוָה, ^י לְאַרְוֵנָא, וְלִישְׂרָאֵל. אֵלָא דִּישְׂרָאֵל גְּרָמוּ לְבַתָּר, דְּכַתִּיב וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאַוְנָנִים.

קל"ג אָמַר רַבִּי ^ט אֶלְעָזָר, אָנָּא דְאַמְרֵן מַסְפְּרָא דְרַב יִיבָא סְבָא, דְאַמַּר דְּבִין בְּהַאי גִיסָא, וּבִין בְּהַאי גִיסָא, אַתְהֵדָּר. אֲלִי, שְׁפִיר קְאָמַר, אָבֵל דָּא ^י דְאַמִּינָא, הֵכִי תִשְׁפַּח בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, וְהֵכִי הוּא וְדַאי.

קל"ד ^ט וְהַמֵּן כְּנֻרַע גַּד הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְקִימָא וְרַעַא וְחִילִין בְּאַרְעָא, כַּד"א ^י גַּד גְּדוּד יַגְדוּנָו. מָה וְרַעַא דְגַד נְטִילֵי חוֹלְקִיהוּן בְּאַרְעָא אַתְרָא, כַּד מֵן שְׂרִיָּא עַלִּיהוּ דִּישְׂרָאֵל, לְבַר מַאֲרַעָא קְדִישָׁא.

ח'לופי גרמאות

ט ל"ג למשירי, פ קומה, צ ובג"כ כדן, ק ל"ג כלא, ר לכוננא; לגונא, ש אבא ול"ג אנא, ת אמנא.

מסורת הזהר

(ת ח"ג קכח: רח. א) (בראשית מט) ויהי רל צ"ו.

הנונין

טעמו, שאמר שבעת המנוחה, מפסקת השפעתה מישראל, וע"כ אחוריה לישראל, ופניה לארון הברית, לקבל ממנו חסדים. על זה חולק ר"ש, ואמר שבעת המנוחה לא כל שכן שמחזרת פניה לישראל, אלא פנים של חסדים. ועם כל זה כתיבת הנון צריכה להיות הפוכה, שפניה ליהי בנסוע, ואחוריה לשאר פרשיות. אלא מטעם אחר, מטעם שכאן חטאו ישראל בפרשת ויהי העם כמתאוננים. וע"כ החזירה כאן אחוריה לישראל.

קל"ג אָמַר ר' אֶלְעָזָר וכו': אר"א, אני מה שאמרתיו הוא מספרו של רב ייבא סבא שאמר כן, שבין בצד זה ובין בצד זה מחזירה פניה הנון פניה, שלפני ויהי בנסוע מחזירה פניה לישראל, ואחר ויהי בנסוע מחזירה פניה לארון ואחוריה לישראל. אמר לו יפה אמר, שהכתיבה של הנונין צריכה להיות כך, אבל זה שאמרתיו שמה שהחזירה אחוריה לישראל אינו מטעם המנוחה אלא מטעם שכתוב אחריה, ויהי העם כמתאוננים, כך תמצא בספרו של רב המנונא סבא, וכך הוא ודאי.

מאמר והמן כורע גד

קל"ד וְהַמֵּן כְּנֻרַע גַּד הוּא: אמר ר' יוסי כורע גד, פירושו כמו גדוד, דהיינו לקיים זרע וצבאות בארץ. כמש"א גד גדוד יגודנו. ומה זרע גד לקחו חלקם בארץ אחר, דהיינו בעבר חירדו, כך המן היה שורה על ישראל לחזן מארץ הקדושה. דהיינו במדבר.

ד"א

הסולם

מאמר

היתה הנון הזו הכתובה, צריכה להיות בהיפוך, מכעין נוו האחרת העליונה, שה"ס המלכות, כי גון זו מנוזר לאתור אל ישראל, וזו העליונה, שהיא המלכות, היא בדרך יושר עם הארון, כלומר שהיא בזווג עם ז"א. וכיון שהיא בזווג עם ז"א, אז ודאי פניה לישראל, ולא כדבי אלעזר.

קל"ב אֵלָא וְדַאי לָא וכו': אלא ודאי הוא שהמלכות לא החזירה פניה מישראל, ומה עשתה בשעה שהתחיל הארון לנות. אז אמר משה, **שובה ה',** דהיינו שתפסיק מהארת החכמה ותשוב להארת החסדים דז"א, אז שכן הארון, דהיינו שנת, והשכינה עמדה בצד אחר, דהיינו בצד ימין שהוא חסדים, ומקבלת ג"ד חסדים, שה"ס פנים מז"א, ופניה אלו מחזירה לישראל, וכנגד הארון. כלומר שפניה לארון לקבל ממנו חסדים, ופניה לישראל, להשפיע להם החסדים האלו, שמקבלת מארון הברית. ואז כלולה בתוכה מכל, מן הארון ומן ישראל. אלא אח"כ גרמו ישראל שהמלכות תחזיר אחוריה אליהם, שכתוב, ויהי העם כמתאוננים. ו**לפיכך כתוב** ה' הפוכה בין ויהי בנסוע לבין פרשת ויהי העם כמתאוננים.

פירושו. ר"ש אינו חולק על עצם כתיבת נ' ומודה לו שצריכה להיות הפוכה, שפניה לפרשת ויהי בנסוע, ואחוריה לישראל דהיינו לשאר פרשיות שבתורה, אלא שחולק על

(דפו"י דף קנ"ה ע"א * דף קנ"ה ע"ב)

נא

בהעלותך

קל"ה) «ד"א כזרע גד הוא. כזרעא דגד חזנרא, וואקפי פד נחית לאזנרא, וואתבלע בגופא, וְהָא אוקמוה תברייא. ועינו כעין הַבְּדֹלַח, פֶּה־הוּא בְּדֹלְחָא דאיהו חזור, כגוונא דימינא דלעילא.

קל"ו) אָמַר רבִּי יִצְחָק, מַאי שְׁנָא יְדָאָמַר מֹשֶׁה בְּמִלָּה דָא יִלְעִילָא כְּנוֹקְבָא, דְּכַתִּיב אִם פְּכַה אַתְּ עוֹשֶׂה לִּי, אַתְּ, אַתְּ מַבְעֵי לִיָּהּ. אֲלָא לְאַתְר דְּמוֹתָא שְׂאָרֵי בֵּיהּ קֶאָמַר, וְהָהוּא אַתְר דְּנוֹקְבָא אִיהוּ. כְּגִין פֶּה אָמַר הַרְגֵנִי נָא הַרוּג, וְדָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא. וְהָא אוֹקִימָנָא דְּבֵאֵילָנָא דְּחַיִּי לֹא שְׂרִיָּא בֵּיהּ מוֹתָא. וע"ד אַתְהֶדְר לְגַבֵּי אֵילָנָא דְּמוֹתָא וְאָמַר אַתְּ, וְלֹא אָמַר אַתְּ, וְהָכִי מַבְעֵי לִיָּהּ.

קל"ז) מִיד וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ וְגו'. א"ל קב"ה, אַתְּ בְּעֵי מוֹתָא בְּכָל זְמָנָא, הַרִי לָךְ, וְאַצְלַתִּי מִן הַרוּחַ וְגו'. ת"ח, דְּהָכָא יַדַּע מֹשֶׁה דְּאִיהוּ יָמוֹת, וְלֹא יִיעוֹל לְאַרְעָא, דְּהָא אֶלְדָּד וּמִידָד מְלָה דָא הוּוּ אֲמַרִּי.

קל"ח) עַל דָּא, לֹא לְבַעֵי לִיָּהּ לְאַיְנֵשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגָנָא שְׂאָרֵי בֵּיהּ, לְלִטְיָא גְרַמִּיָּהּ. דְּהָא בְּמָה קְיָיְמִי עָלֵיהּ דְּמַקְבְּלֵי הֵהִיא מְלָה. בְּזְמָנָא אוֹחְרָנָא דְּבַעֲא מִיָּתָהּ, לֹא קְבִילוּ מְנִיָּהּ. כְּגִין דְּכָלָא לְתוֹעֲלָתָא דְּיִשְׂרָאֵל הָנָה. הַשְׁתָּא לֹאֻו אִיהוּ, אֲלָא מְגוּ רוּגָנָא וְדוּחְקָא, וּבְג"כ קְבִילוּ מְנִיָּהּ. וע"ד אַשְׁתָּאֻו לְכַתְר אֶלְדָּד וּמִידָד, וְאָמַרו דָּא, דְּמֹשֶׁה יִתְכַנֵּישׁ, וְיִהוֹשֶׁעַ יִיעוֹל לִזְנֵי לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא.

ח'ופי גרמאות

א ל"ג דא. ב ואתקפי. ג ואתגריסי; ואתגשיסי; ואגשיסי; ואתגנידי. ד חזורא דעונא. ה מוסיף דלעילא. כזרע גד הכי לא אקרון בארעא דמצראי אבל לכך מחרשי זריעא כידוע גר הוא כזרע גרא חזורא ואתקפיה [; ואקפין] כד נחית מלעילא לתתא. ו משה ול"ג דאמר. ז מוסיף חליש לעילא. ח קארי.

מסורת הזהר

ב) ח"ג קנו.
ד חזורא דעונא. ה מוסיף דלעילא. כזרע גד הכי לא אקרון בארעא דמצראי אבל לכך מחרשי זריעא כידוע גר הוא כזרע גרא חזורא ואתקפיה [; ואקפין] כד נחית מלעילא לתתא. ו משה ול"ג דאמר. ז מוסיף חליש לעילא. ח קארי.

הסולם

את, ולא אמר אתה, וכך היה צריך לומר כי המלכות היא נוקבא.
קל"ז) מִיד וַיֹּאמֶר ה' וְגו': מִיד, וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ וְגו'. אָמַר לוֹ הַקְּבִיָּה, אַתְּ מַבְקֵשׁ בְּכָל עַת מוֹת, הַרִי לָךְ, וְאַצְלַתִּי מִן הַרוּחַ וְגו', בּוֹא וּרְאֵה, שְׂכַן יַדַּע מֹשֶׁה שֶׁהוּא יָמוֹת וְלֹא יִכְנַס לְאַרְץ, כִּי אֶלְדָּד וּמִידָד הֵיוּ מִתְנַבְּאִים דְּבַר זֶה. (סנהדרין י"ז).

קל"ח) עַל דָּא וְגו': ע"כ לא צריך האדם, בעת ששרוי בכעס, לקלל את עצמו. כי כמה מקטרגים עומדים עליו שמקבלים דבר זה. כלומר שקללתו מתקיימת. בזמן אחר שמשה ביקש מיתה, דהיינו במעשה העגל, שאמר, מחני נא מספורך אשר כתבת, לא קבלו ממנו, משום שהיה הכל לתועלת ישראל. עתה לא אמר זה אלא מתוך כעס ודוחק, וע"כ קבלו ממנו. וע"כ נשאר אח"כ אלדד ומידד במחנה, ואמרו זה, שמשה יאסף אל עמו, ויהושע יכניס ישראל לארץ.

ובג"כ

מאמר

קל"ה) ד"א כזרע גד וכז': פירוש אחר, כזרע גד הוא, היינו כמין זרע גד, הנקרא בלע"ז קאלענדער, שהוא לבן ונקפא כשירד לאויר, ונבלע בגוף, וכבר העמידוהו החברים. ועינו כעין הבדולח, היינו כבדולח שהוא לבן, כעין הימין שלמעלה שהוא חסד המכונה לבן.

מאמר הרגני נא הרוג

קל"ו) אָמַר ר' יִצְחָק וכו': אר"י מהו השינוי שאמר משה בדבר זה למעלה כמו אל נוקבא, שכתוב, אם ככה את עושה לי, שאומר לשון נקבה את, הלא אתה היה צריך לומר. ומשיב, אלא למקום שהמות שורה בו אמר, שאותו מקום הוא של הנקבה, דהיינו המלכות, ומשום זה אמר הרגני נא הרוג, שזה אילן המות, וכבר העמדנו שבאילן החיים, שהוא ז"א, אין מות שורה בו, ולא יוכל לומר אליו הרגני נא הרוג, וע"כ החזיר עצמו מאילן החיים, ואמר אל אילן המות, שהוא המלכות, (דפו"י דף קי"ה ע"ב)

נב

בהעלותך

קל"ט) ובג"כ אתא יהושע לגבי משה, וקני עליה דמשה. ומשה לא אשגח ביקרא דליה. וע"ד אמר, אדני משה פלאם. מאי פלאם. מנע מנהון אינון מלין, כד"א ויפלא העם מהביא. ויפלא הגשם מן השמים. מניעותא ממשה. ומשה לא בעא. פוק תמי ענוותנותיה דמשה, מה פתיב המקנא אתה לי וגו'. זכאה חולקיה דמשה, דאיהו סליק על פלהו נביאי עלאי. אמר רבי יהודה, כל שאר נביאין לגבי משה, פסיקרא לגבי שמשא.

קמ) רבי אבא הוה יתיב ליליא חד, ולעי באורייתא. והו עמיה ר' יוסי ור' חזקיה. א"ר יוסי, כמה אינון בני נשא תקיפי לבא, דלא משגחי במלי דההוא עלמא פלום. א"ר אבא, בישא דלבא, דאחינדא בכל שייפי גופא, קא עביד לון. פתח ואמר, יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם. יש רעה: דא איהי תוקפא בישא דלבא, דבעי לשלטה במלי דהאי עלמא, ולא אשגח במלי דההוא עלמא מדי.

קמא) אמאי איהי רעה. קרא דבתריה אוכת, דכתיב איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וגו'. האי קרא קשוא, פיון דכתיב ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה, אמאי ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו, דהא אינו חסר לנפשו פלום אלא רזא איהו, וכל מלוי דשלמה מלפא, מתלבשן אינון במלין אתרנין, במלי דאורייתא, דאינון מתלבשן בספורי עלמא.

קמב) ת"ח, אע"ג דבעינן לאסתפלא בלבושא, השתא האי קרא הכי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (שמנת לו), (ד) (בראשית ח) ויהי מ צ"ג. (ה) (קהלת

ט ל"ג מאי כלאם. י ידע. כ דעלמא.

(ז)

מאמר

הפוס'ם

ולא ישליטנו אלקים לאכול ממנו

ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם. יש רעה, זו היא תוקף הרע שבלב, שרוצה לשלוט בדברי עולם הזה. ואינו משגיח בדברי עולם ההוא כלום.

קמא) אמאי איהי רעה וכו': שואל, למה הלב רע. ומשיב המקרא שלאחריו מוכיח זה, שכתוב, איש אשר יתן לו האלקים עושר ונכסים וגו'. מקרא זה קשה. כיון שכתוב, ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה, למה ולא ישליטנו האלקים לאכול ממנו. הרי אינו חסר לנפשו כלום. ומשיב אלא סוד הוא, וכל דבריו של שלמה המלך הם מתלבישים בדברים אחרים, והם כדברי תורה המתלבישים בספורי עולם הזה.

קמב) ת"ח אע"ג דבעינן וכו': בוא וראה אע"פ שצריכים להסתכל בלבוש שהוא בספורי העולם, כלומר, אע"פ שאין המקרא יוצא מידי פשוטו. מקרא זה עתה כך הוא אומר

(דפו"י דף קני"ה ע"ב)

נג

בהעלותך

קאָמער, דב"ע אָזיל בַּהַאי עֲלֵמָא, וְהִיב לִיה "קב"ה עוֹתָרָא, בַּגִּין דִּזְנִפֵי בִיה
לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְיִשְׁתָּאֵר לַגְּבִיָּה קֶרֶן. מֵאֵי קֶרֶן. הַהוּא דְאַיְהוּ קָיִים, דְאַיְהוּ אֲתֵר
לְאַתְצִרְרָא בִיה נִשְׁמָתָא. בַּג"כ בְּעֵי לְאַשְׁאֲרָא יֶאֱבַתְרִיָּה לְהַאי קֶרֶן, וְיִהְיֵי קֶרֶן
יִקְבֵּל לִיה, בְּתֵר דִּיפּוּק מֵהַאי עֲלֵמָא.

קמוג בַּגִּין יִדְהַאי קֶרֶן, הוּא אֵילָנָא וְדַחֲמֵי דַהֲהוּא עֲלֵמָא, וְלֹא קִיָּמָא
בַּהַאי עֲלֵמָא, אֲלֵא הַהוּא אֵיבָא דְנִפְיָק מִנִּיה, וְע"ד אֵיבָא דִילִיָּה אֲכִיל ב"ג, דְזָכִי
בַּהַאי עֲלֵמָא, וְהַקֶּרֶן קִיָּמָא לִיה לַהֲהוּא עֲלֵמָא, לְמִזְפֵי בִיה בְּחִינַן עֲלֵאִין דִּלְעִילָא.
קמד וּמֵאֵן דְסָאִיב גְרַמְיָה, וְאַתְמַשֵּׁן בְּתֵר גְרַמְיָה, וְלִיתִיָּה חֶסֶר לְנַפְשִׁיָּה
וְלַגְרַמְיָה כְּלוּם. וְהַהוּא אֵילָנָא אֲשֶׁתָּאֵר, וְלֹא שְׁנִיָּה לְקַבְּלִיָּה בְּדַחֲלִלוּ, וְלַקְבֵּלָא
לִיה לְעִילָא. כְּדִין וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאֲכַל מַמְנוּ, וְלַמְזַפֵי בַהֲהוּא עוֹתָרָא, וְדַאי
אִישׁ אַחַר יֶאֱכֹלְנוּ, כַּד"א "יִכִּין וְצַדִּיק יִלְבֹּשׁ. בַּג"כ, בְּעֵי כַּרְנֵשׁ לְמִזְפֵי, בְּמַה
דִּיחִיב לִיה קב"ה לַהֲהוּא עֲלֵמָא, "וּכְדִין אֲכִיל מִינִיה בַּהַאי עֲלֵמָא, וְיִשְׁתָּאֵר
לַגְּבִיָּה הַהוּא קֶרֶן לְעֵלְמָא אַתְרָא, לְמַהוּי צְרוּרָא בְּצִרוּרָא דַחֲמֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְדַאי.
קמוה "תו אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב אִם כִּכָּה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הִרְגִנִי נָא וְגו' וְכִי
מִשָּׁה דְאַיְהוּ עֲנֵן מִכָּל בְּנֵי עֲלֵמָא, בַּגִּין דְשָׂאִילוּ מִנִּיה יִשְׂרָאֵל לְמִיכָל, מְסַר
גְרַמְיָה לְמִיתָה, אָמַאי. א"ר אַבָּא, הַאי מְלָה אֹלִיפְנָא, וְרָזָא עֲלָאָה אִיהוּ, מִשָּׁה לֹא
אַבְאִישׁ קַמִּיה, וְלֹא שָׂאל לְמִיתָה עַל דְשָׂאִילוּ יִשְׂרָאֵל.

קמוז ת"ח, מִשָּׁה אַתְאַחַד, וְהוּהוּ סְלִיק בְּמַה דְלֹא אַתְאַחַד נְבִיאָה אַתְרָא.

חלופי גרמאות

ל עוֹתָרִיָּה. ח וִיקְבֵּל לִיג וְהַאי קֶרֶן, וְהַהוּא. ט לִיג
דַחֲמֵי; וְהַאי וְלִיג דַחֲמֵי וְהַהוּא. ע לְהַאי וְלִיג בַּהַאי עֲלֵמָא.
פ לִיג וְכִדִּין. צ לִיג תו אָמַר ר' יוֹסֵי.

מסורת הזוהר

(1) (איוב כז) מִשְׁפָּטִים כַּב צ"ק.

הסולם

מאמר

וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ אֱלֹקִים לְאֲכֹל מַמְנוּ
אֲחַר יֶאֱכֹלְנוּ. כַּש"א, יִכִּין וְצַדִּיק יִלְבֹּשׁ. מִשׁוּם
זֶה צְרִיךְ הָאָדָם לִזְכּוֹת לְעוֹלָם הַהוּא בְּמַה שְׁנוֹתָן
לוֹ הַקְּב"ה, וְאִז אֹכֵל מַמְנוּ בְּעוֹלָם הַהוּא, וְקֶרֶן
הַהוּא יִשְׁאֵר אֲצִלוּ לְעוֹלָם הָאַחַר, שִׁיחִיָּה צְרוּר
בְּצְרוּר הַחַיִּים. א"ר יוֹסֵי, וְדַאי הוּא כַּן. *

קמה תו אָמַר ר' יוֹסֵי וְכַן: עוֹד אַר"י,
כְּתוּב, אִם כִּכָּה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הִרְגִנִי נָא הִרוּג
וְגו'. שׂוֹאֵל, וְכִי מִשָּׁה שְׁהִיָּה עֲנֵן מִכָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם, מִשׁוּם שְׂשָׂלוּ מַמְנוּ יִשְׂרָאֵל לְאֲכֹל,
מְסַר עֲצָמוּ לְמִיתָה. לְמַה. א"ר אַבָּא, דְבַר זֶה
לְמַדְתִּי, וְסוּד עֲלִיּוֹן הוּא, מִשָּׁה לֹא חָרָה לוֹ
וְלֹא שָׂאל לְמַסּוֹר עֲצָמוּ לְמִיתָה מִשׁוּם זֶה
שְׂשָׂלוּ מַמְנוּ יִשְׂרָאֵל, לְאֲכֹל בְּשׂוּר.

קמוז ת"ח מִשָּׁה אַתְאַחַד וְכַן: כּוּא
וְרַאָה, מִשָּׁה נְתַאחַד לְמַעְלָה, וְהִיָּה עוֹלָה בְּמַה
שְׂלֹא נְתַאחַד נְבִיאָה אַחַר, וּבִשְׁעָה שְׂאֵמַר לוֹ
הַקְּב"ה לְמִשָּׁה, הִנְנִי מַמְטִיר לְכֶם לַחַם מִן
הַשָּׁמַיִם, שְׂמַח מִשָּׁה וְאֵמַר וְדַאי עַתָּה, שְׁלִימוֹת
הַזֶּה

(דפוי" דף קניה ע"ב *) דף קני"ו ע"א) * ע"י ברכת שלום עה"ת מאמר קפא

נד

בהעלותך

וּבְשַׁעֲתָא דְאָ"ל קב"ה לְמֹשֶׁה, הַנְּנִי מִמָּטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. חֲדֵי מֹשֶׁה וְאָמַר, וְדַאי הַשְּׁתָא הָהוּא שְׁלִימוּ בִּי אֲשַׁתְּכַח. דְּהָא בְּגִינֵי אֲשַׁתְּכַח מִן לִישְׂרָאֵל. בֵּינָן דְּחִמָּא מֹשֶׁה דְאֶהְדְּרוּ לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא אַחְרָא, וְשִׁאִילוּ בְּשֵׁר, וְאָמְרֵי וְנַפְשָׁנוּ קִצָּה בַלְחָם הַקְּלוּקֵל. אָמַר אֵי הָכִי הוּא, הָא דַּרְגָּא דִּילֵי פְּגִים. דְּהָא בְּגִינֵי יִכְלוּן יִשְׂרָאֵל מִן בְּמַדְרְגָּא, הָא אֲנָא פְּגִימָא, וְאֶהְרֵן פְּגִים, וְנַחְשׁוּן בְּן עַמִּינְדְּב פְּגִים.

קמז אָמַר וְאִם פְּכָה אֶתְ עוֹשֶׂה לִּי הַרְגֵנִי נָא הַרוּג, דְּחֲשִׁיבְנָא נֹקְבָא וּבְמִיכְלָא דִּילָהּ, וְאֲנָא נְחִית מִן שְׁמִיָּא וְדַאִיהוּ דַּרְגָּא עַלְאָה, לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא דְּנֹקְבָא, וְאֲנָא עֲדִיף מִן שְׂאֵר נְבִיאֵי עַלְמָא, וְע"ד אָמַר "וְאֵל אֲרָאָה בְּרַעְתִּי" פְּמַת וְדַאי לְנַחְתָּא לְדַרְגָּא תַתְּאָה.

קמח כְּדִין וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. הָא אֵינּוֹן לְמִיתָן לְהוּ מִיכְלָא אַחְרָא, וְלֹא תְהֵא פְּגִים בְּדַרְגָּא דִּילָהּ. וְע"ד וְאֶצְלַתִּי מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מ"ט. דְּבְגִין דְּאֵינּוֹן אֲתַאֲחַדּוּ בְּסִיחְרָא וּבְעֵי שְׁמֵשָׁא לְאֶנְהָרָא לָהּ. וְע"ד וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם, בְּגִין לְאֶנְהָרָא מִן שְׁמֵשָׁא, כְּנַהוּרָא דְּסִיחְרָא. וּבְגִינֵי הָאֵי מִיכְלָא דָּא, לֹא אֲתִיָּא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, בְּגִין דְּלֹא יִתְפְּגִים.

מסורת הזהר

(1) (שמות טז) ויצא צד צ"א.

חלופי גרסאות

ק מוסיף והא אחיר צדקה הוה ובשעתא ר במלכא. ו לארעא את עושה לי לנחתא לאתר דנוקבא ולמפגם לאתרי [; לתרין ורגי [; דרגין] אי הכי הרגני נא הרוג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי רעתי הוא [; רעיתי היא] ודאי לאחדא בדרגא תתאה. ת אחותי רעיתי ול"ג ואל אראה ברעתי. א ל"ג כמת. ב את שאיל אתר דמותא לא תבעי [; מבעין] אתר (דא) ולא תהא פגים בדרגא דילך וע"ד כתוב ואצלתי מן הרוח אשר עליך וכלהו אינון דחמן אתאחדו בסיחרא. ול"ג מן מזקני עד בסיחרא. ג מוסיף אמר ליה הא. ד כיון; דכיון. ה מוסיף ובגיני האי מיכלא דא לרא [לא] אתי"א.

מאמר

הסולם

אספה ל' שבועים איש

הזה תהיה נמצאת בי, כי בזכותי נמצא המן לישראל. כיון שראה משה, שחזרו לרדת למדרגה אחרת ושאלו בשר, ואמרו, ונפשנו קצה בלחם הקלוקל. אמר, אם כן הוא, הרי מדרגתי היא פגומה, שהרי בזכותי יאכלו ישראל מן במדבר, הרי אני פגום ואהרן פגום ונחשון בן עמינדב פגום כי אהרן ונחשון. היו אחוזים בימיו ושמאל של משה, (כמ"ש בזהר ואתחנן אות י"ג)

קמח כְּדִין וַיֹּאמֶר ה' אֵל וַיֹּגֵר: או, וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. הָרִי הֵם לְתַת לְהֵם מֵאֵל אַחַר, שְׁאִינוּ מִן הַשְּׁמַיִם, שְׁהוּא מְדוּרְגַת מֹשֶׁה. וְלֹא תְהִיָּה נִפְגָּם בְּמְדוּרְגַת שְׁלַךְ. וְע"כ וְאֶצְלַתִּי מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מְהוּ הַטַּעַם, הוּא מְשׁוּם שְׁהֵם נִתְאַחְדּוּ בְּלִבְנָה, שְׁהִיאַ הַנּוֹקְבָא, וְצִרִיךְ הַשְּׁמֵשׁ, שְׁהוּא מְדוּרְגַת ז"א, וּמְדוּרְגַת מֹשֶׁה, לְהַאִיר לָהּ, וְע"כ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם, כְּדִי שִׁיאִירוּ מִן הַשְּׁמֵשׁ, שְׁהוּא מְדוּרְגַת מֹשֶׁה כְּאוּר הַלְּבָנָה שְׁהוּא מִן הַשְּׁמֵשׁ, וּמְשׁוּם זֶה מֵאֵל זֶה, בְּשֵׁר, לֹא בֵּא עַל יַד מֹשֶׁה, אֲלֵא ע"י שְׁבָעִים אִישׁ, כְּדִי שְׁלֹא יוֹפְגִים. שְׁלֹא יוֹצֵרְךָ לְרֹדֶת מְדוּרְגַתוֹ כְּנ"ל.

קמז אָמַר וְאִם כְּכָה וְגו': לפיכך אמר, ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג, כי נהייתי כנוקבא, שהיא מלכות, בהמאכל שלה, דהיינו בבשר שהם שואלים. ואני יורד מן השמים שהוא מדרגה עליונה דהיינו ז"א, ע"י שמאסו בלחם מן השמים, לרדת למדרגת הנוקבא, לאכילת בשר, והלא אני מעולה מכל שאר נביאי העולם, כי כל הנביאים נתבאו בכה, שהיא הנוקבא, ומשה התנבא בזה, שהוא (דפ"י דף קנ"ו ע"א)

זכאה

נה

בהעלותך

קמט) ופָּאָה חוֹלְקָא דְּמֹשֶׁה, דְּקב"ה בְּעֵי בִיקְרִיָּה, עֲלִיָּה בְּתִיב י"י שְׁמַח אָבִיךָ וְאַמְךָ וְגו'. ישמח אביך: דא קב"ה. ואמך: דא פנסת ישראל. ותגל יולדתך: דא אימא דמשה דלתתא. קב"ה רחים ליה יתיר מפל נביאי עלמא, בלא אמצעי כלל. ודכתיב פה אל פה אדבר בו, וְהָא אוקימנא בכמה אתר.

קנ) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל יי' לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ. הָא אוקמוהָ, וְהוּא רַזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא, מַחַד סְרִי אַתְוֹן, וְלֹא בְּעָא מֹשֶׁה לְצִלָּאָה יְתִיר, בְּגִין דְּעַל דִּידִיָּה לְמַלְפָּא לֹא בְּעֵי י' לְאַטְרַחָא יְתִיר. וְבג"כ קב"ה בְּעָא עַל יְקָרָא דְּמֹשֶׁה. וְכַכְל אַתְר קב"ה בְּעָא עַל יְקָרִיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, יְתִיר עַל דִּילִיָּה. וְלִזְמַנָּא דְּאַתִּי, עֲתִיד קב"ה לְמַתְבַּע עֲלִבּוֹנָא דְּיִשְׂרָאֵל מְעַמִּין עכו"ם, וְלְמַחְדֵי לֹן בְּחִדּוֹתָא דְּצִיּוֹן. דְּכְתִיב י' וּבָאוּ וְרַנְּנוּ בְּמִרוֹם צִיּוֹן וְגו'. וְכַדִּין י' וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְגו'.

ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן.

ח'ופי גרסאות

1 דהא משה אסתלק על כל נביאי עלמא בלא אמצעו כלל כמה דכתיב, ז כן; כ"ש. ח משאר עמין.

מסורת הזהר

ח (משלי כג) ב"ב צב צ"א. ט ב"א קפח צ"ר. י (ירמיה לא) ויקהל קסג צ"ג. כ (ישעיה נט) ו"ח נב ט"ד שני"א.

שמו קדישא מחד סרי אתון

הסולם

מאמר

אותיות, דהיינו אותם י"א אותיות שיש בהמלות אל נא רפא נא לה. ולא רצה משה להתפלל יותר, משום שעל שלו לא רצה להטריח את המלך יותר, על כן רצה הקב"ה ביקרו של משה. ובכל מקום רוצה הקב"ה בכבודם של הצדיקים יותר משלו. ולעתיד לבא עתיד הקב"ה לתבוע עלבונם של ישראל מעמים עכו"ם ולשמח את ישראל בשמחת ציון. שכתוב, ובאו ורננו במרום ציון וגו'. ואז ובא לציון גואל וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן. סליק פרשת בהעלותך

קמט) זכאה חולקא דמשה וכו': אשרי חלקו של משה, שהקב"ה רצה ביקרו, עליו כתוב, ישמח אביך ואמך וגו'. ישמח אביך זה הקב"ה. ואמך, זו היא כנסת ישראל, שהיא המלכות. ותגל יולדתך, זו אמו של משה שלמטה. הקב"ה אהב אותו יותר מכל נביאי העולם, שנבואתו היתה בלי אמצעי כלל, שכתוב, פה אל פה אדבר בו. והעמדנו בכמה מקומות.

קנ) ויצעק משה אל וגו': ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה. כבר העמידהו. והוא סוד שם הקדוש של י"א (דפו"י דף קנ"ו ע"א *) דף קנ"ו ע"ב)

